

SEMINAR on How to prepare for

MPSC राज्यसेवा

New Pattern

Date : 7th Aug 2022

Time : 11am To 1pm

UPSC & MPSC

NEW EVENING BATCH

Starting From

8th Aug 2022

Time - 6.30pm To 8.30pm

20 YEARS OF SUCCESS

FOUNDATION

UPSC / MPSC

NEW BATCH STARTING FROM

20th Aug 2022

Time - 6 pm to 8 pm

ADMISSION OPEN 2022-23

LAKSHYA ACADEMY

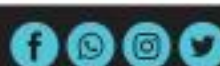
Aim, Think & Achieve

www.lakshyaaisacademy.com

UPSC / IAS / IPS / IFS / IRS MPSC / Dp. COLL. / DY. SP.

बॅज्युएट विद्यार्थ्यांसाठी रेग्युलर कोर्स

दहावी, बारावी आणि कॉलेज विद्यार्थ्यांसाठी फाऊंडेशन कोर्स

Follow Us On: @Lakshya IAS Academy

Head Office & Main Branch: Dadar (W): 9619071345 | Branches: Mulund (W): 9987579570 | Thane (W) | Nerul (W): 9892908240 | Panvel | Pune

अमेरिकेत ‘मंकीपॉक्स’मुळे आरोग्य आणीबाणी बॉशिंग्टन : वेगाने पसरणारा ‘मंकीपॉक्स’ सार्वजनिक आरोग्य आणीबाणी असल्याचे अमेरिकेने गुरुवारी घोषित केले. अमेरिकेत सध्या सात हजारोहून अधिक नागरिकांना ‘मंकीपॉक्स’चा संसर्ग झाला आहे. आरोग्य आणीबाणी घोषित केल्याने या रोगाचा सामना करण्यासाठी निधी, साधनसामुग्री उभारण्यास गती मिळेल.

ताप, अंगदुखी, थंडी वाजणे, थकवा येणे, अंगावर अनेक ठिकाणी फोड येणे ही या आजाराची लक्षणे आहेत. अमेरिकेच्या आरोग्य आणि मानवी सेवा विभागाचे प्रमुख झेव्हियर बेसेरा यांनी सांगितले, की आम्ही या विषाणूच्या मुकाबल्यासाठी सर्वतोपरी तयारी करत आहोत. प्रत्येक अमेरिकन नागरिकाने ‘मंकीपॉक्स’ची गांभीर्याने दखल घेण्याची गरज आहे. मंकीपॉक्स प्रतिबंधक लशींच्या अपुन्या उपलब्धतेवर बायडेन प्रशासनावर टीका होत असल्याच्या पार्श्वभूमीवर आणीबाणीचा निर्णय घेण्यात आला. न्युयॉर्क आणि सॅन फ्रान्सिस्कोसारख्या मोठ्या शहरांतील आरोग्य केंद्रातर्फे सांगण्यात आले, की या लशींच्या दोन मात्रा पुरेशा प्रमाणात मिळाल्या नाहीत. पहिल्या मात्रेचा पुरवठा पुरेशा प्रमाणात करण्यासाठी दुसरी मात्रा बंद करावी लागली. यापूर्वी, ‘व्हाईट हाऊस’तर्फे सांगण्यात आले, की त्यांनी अकरा कोटीहून अधिक मात्रांचा पुरवठा केला आहे. अमेरिकेत ‘मंकीपॉक्स’मुळे अद्याप एकही मृत्यू झालेला नाही.

देशात लोकशाही संपुष्टात!

केंद्र सरकार-भाजपविरोधात राहुल गांधींचा घणाघाती आरोप

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

नवी दिल्ली : देशातील लोकशाही संपुष्टात आली असून हुकूमशाहीच्या मार्गावर निघाला आहे. महागाई, बेरोजगारी हे लोकांशी निगडित विषय मांडून केंद्र वा भाजपच्या हुकूमशाहीला विरोध करणाऱ्यांवर कारवाई केली जाते. त्यांच्यावर हल्लाबोल केला जातो, त्यांना अटक करून तुरुंगात डांबले जाते, असा घणाघाती शाब्दिक प्रहार काँग्रेसचे माजी अध्यक्ष राहुल गांधी यांनी शुक्रवारी पत्रकार परिषदेत केला.

गेल्या ७० वर्षांमध्ये झालेली देशबांधणी भाजप ८ वर्षांमध्ये संपवत आहे. इथे २-४ मोठे उद्योजक आणि २ नेत्यांचे राज्य आहे. देशातील लोकशाहीचा मृत्यू झालेला पाहून कसे वाटते ? इथल्या हुकूमशाहीचा आनंद लुटत आहात की नाही ?, अशी उपहासात्मक टिप्पणी राहुल यांनी पत्रकार परिषदेच्या सुरुवातीला केली.

लोकांचे प्रश्न विरोधक मांडण्याचा

विरोधकांना धमकी देतो. पण, धमकी देणारेच चाबूरलेले असतात. त्यामुळे मी भाजपच्या दबावाला घाबरत नाही. पंतप्रधान मोदी मला भीती घालू शकत नाहीत, असे प्रत्युत्तर राहुल यांनी दिले.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांची राहुल गांधींनी हुकूमशहा हिलटरशी तुलना केली.

हिलटरने देखील निवडणुका जिंकूनच देश ताब्यात घेतला होता. हिलटरने देशातील सर्व संस्था ताब्यात घेऊन जर्मनीत हुकूमशाही राजवट आणली होती. इथेही देश हुकूमशाहीच्या मार्गाने जात आहे. लोकशाही घटनात्मक संस्थांच्या स्वायत्ततेवर चालते पण, इथे सर्व संस्था भाजप आणि संधाने ताब्यात घेतल्या आहेत, प्रत्येक संस्थेमध्ये राष्ट्रीय स्वयंसेवक संधाने आपली माणसे पेरली आहेत. ‘ईडी’, ‘सीबीआय’सारख्या संस्थांच्या माध्यमातून देशात आर्थिक मक्तेदारी निर्माण झाली आहे, असा आरोप राहुल गांधी यांनी केला.

केंद्रीय अर्थमंत्री निर्मला सीतारामन आकडेपेक करतात पण, त्यांना देशातील वास्तव माहिती नाही. सीतारामन निव्वळ मुखवटा आहेत. राज्या-राज्यांनी जीएसटीला विरोध केला होता. सीतारामन यांना अर्थकरणातील काहीही कळत नाही. महागाई, बेरोजगारी अस्तित्वात नाही, करोनामुळे लोकांचा मृत्यू झालेला नाही, चीनने घुसखोरी केलेली नाही, अशी टिहाणूळ केली जाते. केंद्र सरकार आणि भाजप सातत्याने खोटे बोलतो. देशातील वास्तव आणि त्यांनी निर्माण केलेला भ्रम यांमधे फरक आहे, अशी टीका राहुल यांनी केली.

प्रयत्न करत असले तरी, केंद्र सरकार त्यावर चर्चा होऊ देत नाही. या दडपशाहीची मोठी किंमत भाजपला

भोगावी लागेल, लोक शांत बसणार नाहीत. लोक जाब विचारतील याची भाजपला भीती वाटते. म्हणून भाजप

‘सीतारामन केवळ मुखवटा, त्यांना अर्थकारण कळत नाही’

दौरे रोखून तैवानला एकाकी पाडणे चीनला शक्य होणार नाही- पलोसी

टोक्यो : ‘‘अमेरिकन अधिकाऱ्यांना तैवान दौऱ्यापासून रोखण्याचा प्रयत्न करून चीन तैवानसारख्या स्वयंशासित बेटास एकाकी पाडू शकत नाही,’’ अशी प्रतिक्रिया अमेरिकेच्या प्रतिनिधीगृहाच्या अध्यक्ष

नॅन्सी पलोसी यांनी गुरुवारी जपान येथे दिली.

पलोसी यांनी चीनवर आरोप केला, की चीनने तैवानला आंतरराष्ट्रीय स्तरावर एकाकी पाडण्याचा प्रयत्न केला. अलीकडे जागतिक आरोग्य संघटनेत सामील होण्यापासून तैवानला चीनने रोखले. चीन तैवानला इतर कुठेही सहभागी होण्यापासून रोखू शकतात परंतु आमचा तैवान दौरे रोखून तैवानला वेगळे पाडू शकत नाही. आपल्या

तैवान दौऱ्यामागील उद्देश तैवान बेटाच्या सद्यःस्थितीत कोणताही बदल करण्याचा नव्हता. परंतु तैवानच्या सामुद्रधुनीत शांतता व स्थैर्य राखण्याचा हेतू त्यामागे होता.

तैवानमध्ये मोठ्या अडथळ्यांवर मात करत लोकशाही प्रस्थापित करण्यात आली आहे, याचे कौतुक करून पलोसी यांनी चीनवर व्यापक करारांचे उल्लंघन, शस्त्रास्त्रांचा पुरवठा आणि मानवाधिकारांच्या उल्लंघनाबद्दल टीकाही केली.

संसद अधिवेशन काळातही फौजदारी गुन्ह्यात खासदारांवर कारवाई शक्य!

राहुल-प्रियंका ताब्यात

महागाई, बेरोजगारी, जीएसटी आदी मुद्द्यांवरून काँग्रेसच्या नेत्यांनी काळे कापडे घालून आंदोलन केले. काँग्रेसचे माजी अध्यक्ष राहुल गांधी, प्रियंका गांधी-वाडा तसेच, मल्लिकार्जुन खरगे आदी निदर्शने करणारे खासदार व कार्यकर्त्यांना पोलिसांनी ताब्यात घेतले. संसदेमध्ये लोकांच्या प्रश्नावर केंद्र सरकार चर्चा करू देत नसल्याचा दावा करत काँग्रेसने शुक्रवारी दोन मोर्चे काढण्याचा प्रयत्न केला. संसदेतून राष्ट्रपती भवनकडे जाणाऱ्या काँग्रेसच्या खासदारांच्या मोर्चाचे नेतृत्व राहुल गांधी यांनी केले. विजय चौकात जमावबंदी लागू केल्यामुळे पोलिसांनी खासदारांना ताब्यात घेतले. संसदभवनत मुख्य प्रदेशदारावर सोनिया गांधीसह खासदारांनी घोषणाबाजी केली. काँग्रेस मुख्यालयापासून पंतप्रधानांच्या निवासस्थानी जाणाऱ्या मोर्चाचे नेतृत्व प्रियंका गांधी-वाडा यांनी केले. पोलिसांनी केलेली नाकाबंदी तोडून प्रियंका यांनी काँग्रेस मुख्यालयासमोर बसकण मारली. तियून प्रियंका यांच्यासह शेकडो कार्यकर्त्यांना पोलिसांनी ताब्यात घेतले.

‘काँग्रेसमध्ये लोकशाही आहे का?’

देशात लोकशाही नाही म्हणणाऱ्या राहुल गांधींनी काँग्रेसमध्ये लोकशाही आहे का, हे सांगावे, तुमच्या आजीने, इंदिरा गांधींनी देशात आणीबाणी लागू करून लोकशाहीवर गद आणली होती, असे प्रत्युत्तर भाजपचे नेते रवीशंकर प्रसाद यांनी दिले.

सुरु असल्याचे सांगून तपास यंत्रणापासून बचाव करण्यासाठी विशेषाधिकारांचा वापर करता येईल हा सदस्यांचा समज चुकीचा असल्याचे नायडू म्हणाले.

सविधानाच्या अनुच्छेद १०५ अंतर्गत संसदेच्या सदस्यांना विशेषाधिकार देण्यात आले असून त्या अंतर्गत कोणत्याही

अडथळ्याविना त्यांना संसद सदस्य म्हणून कर्तव्ये पार पाडता येतात. अधिवेशन किंवा समितीची बैठक सुरु होण्याच्या ४० दिवस आधी आणि त्यानंतर ४० दिवसांनी संसद सदस्याला दिवाणी प्रकरणात अटक केली जाऊ शकत नाही. पण, हा विशेषाधिकार फौजदारी गुन्ह्यांमध्ये लागू होत नाही, असे नायडू म्हणाले.

टीजेएसबी सहकारी बँक लिमिटेड.

Bharose ka Bank Bhavishya ka Bank

प्रस्तुत

लोकसत्ता यशस्वी भव!

५५

आता हाऊसिंग लोन ₹70 लाख

₹ 1.40 कोटी पर्यंत.

- शून्य परतफेड शुल्क
- फ्लेक्सिबल परतफेड कालावधी
- NRI साठीही कर्ज उपलब्ध

टीजेएसबी सहकारी बँक लिमिटेड.

Bharose ka Bank Bhavishya ka Bank

50 Years Of Banking Excellence

www.tjsbbank.co.in

Toll Free:1800 266 3466 / 1800 223 466

Ch. 2 – Quadratic Eqations (II)

- Relation of roots to the coefficients in quadratic equation.**
If α and β are roots of the quadratic equation $ax^2 + bx + c = 0$, then
 $\alpha + \beta = -\frac{b}{a}$ and $\alpha \times \beta = \frac{c}{a}$
 $ax^2 + bx + c = 0$ is a general quadratic equation.
Then by dividing by a to equation, we get,
 $x^2 + \frac{b}{a}x + \frac{c}{a} = 0$
 $\therefore x^2 - (\alpha + \beta)x + \alpha \times \beta = 0$
If α and β are known we can construct the quadratic equation.

Ex 1) If -3 and 5 are the roots of the quadratic equation, then construct the equation.
Solution: Let $\alpha = -3$ and $\beta = 5$
Required equation is
 $x^2 - (\alpha + \beta)x + \alpha \times \beta = 0$
 $\therefore x^2 - (-3 + 5)x + (-3) \times 5 = 0$
 $x^2 - 2x - 15 = 0$

Ex 2) If -3 and 5 are the roots of the quadratic equation $x^2 - 2x - 7 = 0$. Find the value of $(\alpha^2 + \beta^2)$ and $(\alpha^3 + \beta^3)$
Solution: $x^2 - 2x - 7 = 0$ compare this equation to $x^2 - (\alpha + \beta)x + \alpha \times \beta = 0$.
 $\therefore \alpha + \beta = 2$ and $\alpha \times \beta = -7$
i) $\alpha^2 + \beta^2 = (\alpha + \beta)^2 - 2\alpha\beta$
 $= (2)^2 - 2 \times (-7)$
 $= 4 + 14$
 $\therefore \alpha^2 + \beta^2 = 18$
ii) $\alpha^3 + \beta^3 = (\alpha + \beta)^3 - 3\alpha\beta(\alpha + \beta)$
 $= (2)^3 - 3 \times (-7) \times 2$
 $= 8 + 42$
 $\therefore \alpha^3 + \beta^3 = 50$

- Word Problems – (Applications of quadratic equations)**
Several problems in our day to day life can be solved by using factorization method of quadratic equation.

Ex 3) The sum of the two numbers is 11 and the sum of their squares is 61. Find the numbers.
Solution: Let one of the numbers be x .
 $\therefore$ Other number is $(11 - x)$
By given information, sum of their square is 61,
 $x^2 + (11 - x)^2 = 61$
 $\therefore x^2 + 121 - 22x + x^2 = 61$
 $\therefore 2x^2 - 22x + 121 - 61 = 0$
 $\therefore 2x^2 - 22x + 60 = 0$
 $\therefore x^2 - 11x + 30 = 0$
 $\therefore x^2 - 5x - 6x + 30 = 0$
 $\therefore x(x - 5) - 6(x - 5) = 0$
 $\therefore (x - 5)(x - 6) = 0$
 $\therefore (x - 5) = 0$ or $(x - 6) = 0$
 $\therefore x = 5$ or $x = 6$
If one number is 5 then other number is $(11 - 5) = 6$
 $\therefore$ Given two numbers are 5 and 6.

इयत्ता दहावी, एस.एस.सी. बोर्ड - Mathematics Part I – Algebra

Ex 4) The length of rectangular field is greater than its breadth by 21m. Its diagonal is greater than its length by 6m. Determine the length and breadth of the rectangular field.

Solution: Let breadth of rectangular field be x meters.
 $\therefore$ Length is $(x + 21)$ meters.
Diagonal is greater than length by 6m.
 $\therefore$ Diagonal = $(x + 21) + 6 = (x + 27)$ meters.
 $\therefore$ By Pythagoras Theorem,
 $x^2 + (x + 21)^2 = (x + 27)^2$
 $\therefore x^2 + x^2 + 42x + 441 = x^2 + 54x + 729$
 $\therefore 2x^2 + 42x + 441 - x^2 - 54x - 729 = 0$
 $\therefore x^2 - 12x - 288 = 0$
 $\therefore x^2 - 24x + 12x - 288 = 0$
 $\therefore x(x - 24) + 12(x - 24) = 0$
 $\therefore (x - 24)(x + 12) = 0$
 $\therefore (x - 24) = 0$ or $(x + 12) = 0$
 $\therefore x = 24$ or $x = -12$
Breadth is never negative.
 $\therefore x = -12$ is not applicable.
 $\therefore$ Breadth = 24 meters, and length is $= 24 + 21 = 45$ meters.

Ex 5) The speed of a boat in a still water is 15 km/hr. It can travel 45 km upstream and return downstream to the destination in 6 hours and 45 minutes. Find the speed of the stream.
Solution: Suppose the speed of the stream = x km/hr.
Speed of the boat is = 15 km/hr.
 $\therefore$ Speed of the boat upstream = $(15 - x)$ km/hr.
 $\therefore$ Speed of the boat downstream = $(15 + x)$ km/hr.
Now to go 45km upstream it will take $\frac{45}{(15-x)}$ hrs. and To come 45km downstream it will take $\frac{45}{(15+x)}$ hrs.
The total time taken by boat is 6 hrs. and 45 minutes means $6 + \frac{45}{60} = 6 + \frac{3}{4} = \frac{27}{4}$ hrs.
 $\therefore \frac{45}{15-x} + \frac{45}{15+x} = \frac{27}{4} \implies \therefore 45 \left(\frac{1}{15-x} + \frac{1}{15+x} \right) = \frac{27}{4}$
 $\therefore \left(\frac{1}{15-x} + \frac{1}{15+x} \right) = \frac{27}{4} \times \frac{1}{45} = \frac{3}{20}$
 $\therefore \frac{1}{15-x} + \frac{1}{15+x} = \frac{3}{20} \implies \therefore \frac{15+x+15-x}{(15-x)(15+x)} = \frac{3}{20}$
 $\therefore \frac{30}{225-x^2} = \frac{3}{20} \implies \therefore \frac{1}{225-x^2} = \frac{1}{20} \times \frac{1}{30}$
 $\therefore \frac{1}{225-x^2} = \frac{1}{200} \implies \therefore 200 = 225 - x^2$
 $\therefore x^2 = 225 - 200 \implies \therefore x^2 = 25$
 $\therefore x = \pm \sqrt{25} = \pm 5$
 $\therefore x = 5$ or $x = -5$ Speed is never negative.

n cannot be negative. $\therefore$ discard value $n = -301$
 $\therefore n = 100$
 $\therefore m = 100 + n = 100 + 100 = 200$
Ex 8) If α and β are roots of the quadratic equation, such that $\alpha + \beta = 4$, $\alpha^3 + \beta^3 = 28$. Construct the quadratic equation.
Solution: $\alpha + \beta = 4$, $\therefore (\alpha + \beta)^3 = 64$
We know, $(\alpha + \beta)^3 = \alpha^3 + \beta^3 + 3\alpha\beta(\alpha + \beta)$
 $\therefore \alpha^3 + \beta^3 + 3\alpha\beta(\alpha + \beta) = 64$
 $\therefore 28 + 3\alpha\beta \times 4 = 64$
 $\therefore 12\alpha\beta = 64 - 28 = 36$
 $\therefore \alpha\beta = \frac{36}{12} = 3$
 $\therefore \alpha + \beta = 4$ and $\alpha\beta = 3$
 $\therefore$ Required equation is $x^2 - (\alpha + \beta)x + \alpha \times \beta = 0$
 $\therefore x^2 - 4x + 3 = 0$
Ex 9) The area of a rhombus is 240 sq. cm. and it's one diagonal is less than the other by 14 cm. Find the side of a rhombus.
Solution: Let, one diagonal = x cm
 $\therefore$ Other diagonal = $(x - 14)$ cm
 $\therefore$ Area of a rhombus is given 240 sq.cm.
 $\therefore \frac{1}{2} \times (x) \times (x - 14) = 240$
 $\therefore$ By solving $x = 30$ and side = 17 cm.

Home Work :
Q. 1) Solve the following equations by factorization method.
i) $x^2 + 9x + 20 = 0$ ii) $x^2 - x - 2 = 0$ iii) $y^2 + 2y - 25 = 0$
iv) $3x^2 + 5x = 0$ v) $6m^2 - 7m + 1 = 0$
Q. 2) Solve the following quadratic equations by completing square method and formula method.
i) $3x^2 + 8x + 5 = 0$ ii) $2x^2 = 4x + 5$ iii) $4x^2 - 3x - 5 = 0$
iv) $2(x^2 + 1) = 7x$ v) $5x^2 - 4x - 2 = 0$ vi) $100x^2 - 20x + 1 = 0$
Q. 3) Solve.
1) The sum of three times a number and twice the reciprocal of the same number is 5. Find that number.
2) The perimeter of a rectangular ground is 60 m. and the area is 216 sq.m. Find the dimensions of the ground.
3) The diagonal of a rectangular field is 60 metres more than the shorter side. If the longer side is 30 metres more than the shorter side, find the sides of the field.

लेखिका – डॉ. जयश्री अत्रे

सदस्य, यणित अभ्यास समिती, बालभारती

समन्वयक – जगदीश इंदलकर, मुख्याध्यापक (लायन एम.पी. भूता सायन सार्वजनिक स्कूल, सायन, मुंबई)

उद्याचा विषय : Mathematics II

epaper | LokSatta | १०

मूक आणि रागाचा संबंध संशोधनाने सिद्ध!

आरोग्यवार्ता

नवी दिल्ली : भूक आणि रागाचा परस्परसंघर्ष असतो का? भूक असतांना चिडचिड होते, असे म्हणतात. त्याला शास्त्रीय आधार शोधण्याचे काम नुकतेच करण्यात आले. ब्रिटनमधील ऑर्गेलिया रस्किन विद्यापीठ (एअरग्यू) आणि ऑस्ट्रेलियातील कार्ल लॅंडस्ट्रेन असे दोन विज्ञान विद्यापीठांतातर्फे करण्यात आलेल्या नव्या संशोधनाचे निष्कर्ष 'प्लेस वन' या करण्यापत्रिकेत नुकतेच प्रसिद्ध करण्यात आले. त्यांसार भूकेचा

रागाच्या चढल्या पाऱ्याशी तर निश्चित संबंध असतोच, शिवाय भुकेमुळे मुखसंवेदनांचा स्तरही घटतो. या अभ्यासांतर्गत ६४ प्रौढ व्यक्तींवर २१ दिवस प्रयोग करण्यात आला. त्यांच्या भुकेचा स्तर आणि भावनिक स्तर ठरावीक 'अप' द्वारे मोजण्यात आला. त्याच्या निकषानुसार भूक असताना सहभागींनी नोंदवलेल्या चिडचिडेपणात ३७ टक्के, रागात ३४ टक्के आणि आनंदातीत १८ टक्के चढउतार नोंदवण्यात आला.

संशोधनात असेही आढळले, की नकारात्मक भावना - चिडचिड, राग असणं असमाधान यात बुकेतील दैनंदिन चढ-उतारातून बदल होतात. या अहवालाचे प्रमुख लेखक 'एआरयू'चे सामाजिक मानसशास्त्राचे प्राध्यापक वीरन स्वामी यांनी सांगितले, की भुकेले असताना आपल्या भावभावनांवर परिणाम होतात. जरी आमचा अभ्यास भुकेने निर्माण होणारी नकारात्मक भावना पटवण्याचे उपाय

सुचवत नसला, तरी भावभावनांच्या चढउतारासाठी कारण नेमके समजून तिचे नियमन करण्यास मदत मिळू शकते. तज्ज्ञांच्या मते, जेव्हा दोन जेवणात बरेच अंतर असते, तेव्हा शरीरातील रक्तशर्करेची पातळी घटते. यामुळे शरीरात तणाव वाढवणारी स्प्रंफेक (कार्टिसोल हार्मोन) आणि 'ॲड्रेनालाईन' साखऱ्या आक्रमकतेस पुरक स्प्रंफेकांचे प्रमाण वाढते. त्यांचे

कृतातील प्रमाण वाढले, की राग, चिडचिड आणि आक्रमकता वाढते. काही व्यक्ती 'कोर्टिसोल' हार्मोन' नेही आक्रमक होतात . भुकेले असताना आपल्या मेंदूच्या गतिविधीस कमी ऊर्जा मिळते. त्यामुळे स्विनिंगसुट मुटण्याची शक्ती अंशतः भुकेशी संबंधित नकारात्मक भावना काही उपायांनी घटवता येतात, असे तज्ज्ञ सांगतात. त्यासाठी ते पुढील उपाय सुचवतात. १) रोज भरपेट नाश्ता, दोन्ही वेळेचे जेवण पोषक आहारयुक्त घटकांनी करा. गरजेनुसार थड्या वेळी खा. २) प्रक्रियायुक्त मन, 'जंक फूड' टाळा. तुतुकुत, पोषक, पौष्टिक व भरपूर वेळ भूक भागवणारे अन्नसेवन करा. ३) सोबत पोषक 'स्नॅक' ठेवा. आण घरापासून दूर असताना आपल्याला भुकेले वाटल्यास हे सोबत ठेवलेले 'स्नॅक' मनःशांती प्रदान करतं. ४) नियमित व्यायाम करा. ५) पुरेशी विश्रांती घ्या.

१००% आयुर्वेदिक

कितिही खा... पण पचवा...!

शारंगधर

पाचक वटी™

- पचनशक्ती वाढविते, खाल्लेल्या अन्नाचे संपूर्ण पचन होते व आरोग्य संपन्नता लाभते.
- रोजच्या जेवणानंतर देखील नियमित घेणे फायदेशीर आहे.

सर्व प्रमुख औषधी दुकानात उपलब्ध न मिळाल्यास संपर्क : Customer Care - 9225515525, Pune - 9225543287, Mum. - 8956340418

‘एफटीआयआय’च्या वसतिगृहामध्ये
गळफास लावून विद्यार्थ्यांची आत्महत्या

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राष्ट्रीय चित्रपट आणि दूरचित्रवाणी संस्थेतील (एफटीआयआय) मुलांच्या वसतिगृहामध्ये एका विद्यार्थ्याने गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याची धक्कादायक घटना उघडकीस आली

आहे. डेक्कन पोलीस घटनास्थळी दाखल झाले असून अद्याप आत्महत्येचे नेमके कारण समजू शकले नाही.

अश्विन अनुराग शुक्ला (वय ३२, रा, गोवा) असे आत्महत्या केलेल्या तरुणाचे नाव आहे. एफटीआयआय मधील मुलांच्या

वसतिगृहातील एस १२ बी ब्लॉक
रूममध्ये ही घटना घडली.

एफटीआयआयमधील एक खोली
आतमधून बंद असल्याची माहिती
शुक्रवारी सकाळी नऊच्या सुमारास
पोलिसांना मिळाली होती. त्यानंतर
तत्काळ डेक्कन पोलिसांचे पथक
घटनास्थळी दाखल झाले. त्या वेळी

खिडकीतून
पाहिल्यानंतर
आतमध्ये
तरुणाने
गळफास
घेतल्याचे
दिसून आले.
अग्निशामक

दलाला पाचारण करून तरुणाचा मृतदेह बाहेर काढण्यात आला असून शवविच्छेदनासाठी मृतदेह रुग्णालयात पाठविण्यात आला आहे. पुढील तपास डेक्कन पोलीस करत आहेत.

महापालिका निवडणूक पुढच्या वर्षीच?

आरक्षण निश्चिती, अंतिम मतदार यादीला स्थगितीचे आदेश

नव्याने आरक्षणामुळे इच्छुकांत पुन्हा धाकधूक

प्रमाणवा प्राप्च आरखडा करणे, मतदार यादी निश्चित करणे, प्रमाणातील आरक्षणे काढणे, त्यावर हरकती-सूचना घेणे तसेच त्यावर सुनावणीची प्रक्रिया पूर्ण करणे यासाठी काही कालावधी लागणार आहे. त्यामुळे निवडणूक लांबणीवर पडणार असून नव्याने आरक्षणे काढवी लागणार असल्याने इस्कुकांमध्येही धाकधूक निर्माण झाली आहे. निवडणूक पावसाच्यान्तर होईल, या अपेक्षेने उमेदवारांकडूनही निवडणुकीची तयारी सुरू झाली होती. मात्र ही प्रक्रियाही आता थांबणार असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

फेब्रुवारी-मार्च महिन्यात होणे अपेक्षित होते. त्या इतर मागासवर्गीय समाजाच्या आरक्षणाचा मुद्दासमवेत निवडणूक होऊ शकली नाही. ही निवडणूक त्रिसदस्यीय पद्धतीने होणार होती. त्यासाठी प्रभागाच्या अंतिम रचना, प्रभागनिहाय मतदारसंघाची यादी प्रशासनाकडून अंतिम करण्यात आली होती. महापालिकेने जुलै महिन्यात अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातींबरोबरच सर्वसाधारण गटांमधील आदिवासी आरक्षण ३१ मे रोजी निश्चित केले.

होते. हे आरक्षण निश्चित करताना इतर मागासवर्गीय समाजाचे आरक्षण काढण्यात आले नव्हते. त्यामुळे या जागा सर्वसाधारण गटाला मिळाल्या होत्या.

ठेवत अन्य आरक्षणे नव्याने
 काढण्यात आली. या आरक्षणांनुसार
 जिल्ह्यांकांडून राजकीय गणितांचा
 ठेवठेवजुळय सुरू पडतत राहण
 त्रिसदस्याय प्रभाग पसतत रहण
 करण्याचा निर्णय मंत्रिमंडळने
 घेतला. त्यामुळे निवडणूक
 आयोगाने त्या निवडणूक प्रक्रिया
 पुढील आदेशपर्यंत रद्द करण्याचे
 आदेश दिले आहेत. त्यामुळे
 महापालिका व नगरसेवकांच्या
 प्रभागानुसार पुन्हा निवडणे सर्व प्रक्रिया
 राबवावी लागणार आहे.

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

टीईटीत गैरप्रकारातील शिक्षकांवर नियमानुसार कारवाई

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : शिक्षक पात्रता परीक्षेत (टीईटी) गैरप्रकार करून प्रमाणपत्र मिळवलेल्या ७ हजार ८७४ उमेदवारांची यादी नुकतीच जाहीर करण्यात आली. संबंधित उमेदवारांची टीईटीची प्रमाणपत्रे खरोखर कार्यासह त्यांना पुढील टीईटी परीक्षा देण्यास कायमस्वरूपी प्रतीबंध घालण्याची कारवाई करण्यात आली असून, या गैरप्रकाराबाबत सेवेत असलेल्या शिक्षकांवर नियमानुसार कारवाई केली जाणार आहे.

आरोग्य विभागाच्या परीक्षेतली गैरप्रकाराचा पुणे पोलिसांकडून तपास करण्यात येत असताना टीईटी परीक्षेतली गैरप्रकार उघडकीस आला. टीईटी परीक्षा आयोजित करण्याच्या महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेतील अधिकारी कर्मचारी, खासगी कंपनीचे संचालक, उमेदवार यांचा या गैरप्रकार सहभाग असल्याचे तपासात उघड झाले. या संदर्भातील पोलीसांनी काही जणांना अटक केली. या पार्श्वभूमीवर

महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेने टीईटी

गैरप्रकार केलेल्या ७ हजार ८७४ उमेदवारांची यादी जाहीर केली. संबंधित उमेदवारांची टीईटीची प्रमाणपत्रे रद करण्यासह त्यांना पुढील टीईटी परीक्षा देण्यास कायमस्वरूपी प्रतिबंध घालण्यात आला. मात्र संबंधित उमेदवारांपैकी काही जण कार्यरत असल्याने आता शिक्षण विभाग त्यांचावर काय आणि कधी कारवाई करणार, असा प्रश्न उपस्थित करण्यात येत आहे.

टीईटी गैरप्रकार केलेल्या उमेदवारांपैकी शिक्षक असलेल्यांवरील कारवाईसंदर्भात शिक्षण आयुक्त सुरज माढे म्हणाले, की टीईटी परीक्षेत गैरप्रकार केलेल्या उमेदवारांवर निश्चिपपणे कारवाई करण्यात येईल. शिक्षकांचे सेवा नियम स्पष्ट आहेत. त्यात गैरप्रकार केलेल्या शिक्षकांवर कारवाई करायचे हे स्पष्ट नमूद केलेले आहे. संबंधित उमेदवारांनी केलेला गैरप्रकार हा नैतिक अथःपतन असल्याने त्या अनुषंगाने आवश्यक कायदेशीर

प्रक्रिया पूर्ण करून कारवाई करण्यात येईल.

**Celebrate
with your
Friends**

**HAPPY
Friendship
DAY**

BLACK FOREST

600 gm

₹ 99/-*

Cake (600 gm) 3 Pizza or 5 Puff Combo Offer

₹ 99 + ₹ 100 = ₹ 199/-

Only 600gm Cake in ₹ 170/- including packing

+91 84118 81150

Scan this for nearby shop

— SHOP AT —
SILVOGUE.IN

PUNE: Ravivar Peth: 24479716 | Laxmi Road: 24459830 | Karve Road: 25410980 | Pimpri-Chinchwad: 46201100 | Hadapsar: 26810930 | Sinhagad Road: 24349733
Baner: 27293231 | Satara Road: 24221772 | Bund Garden: 26163001 | Pimple Saudagar (Rahatani): 27702150 | Kondhwa: 26934380 | **THANE:** Ram Maruti Road: 022-25383923

पंजाब नैशनल बँक

पंजाब नॅशनल बँक

punjab national bank

(A Govt. of India Undertaking)

ORIENTAL United

कॉर्पोरेट ऑफिस : सेक्टर-१०, द्वारका, नवी दिल्ली.
शाखा : पंजाब नॅशनल बँक, ६५, कस्तुरबा मार्केट, सोलापूर

ताबा सूचना (स्थायर मालमतेकरतीरा)
(सिक्युरिटी इंटरेस्ट (एफ्कोसॅमॅट) रूल्स, २००२ च्या रूल ८(१) नुसार)

ज्याअर्थी खाली सही करणार **पंजाब नॅशनल बँक** यांचे अधिकृत अधिकारी यांनी, दि सिक्युरिटियाइझेशन अण्ड रिक्न्स्ट्रक्शन ऑफ फायनॅन्शियल अँवॅरसॅटिऑन अँड एफोर्समेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटरेस्ट अँवॅट २००२ च्या सेक्शन १३(२) व सिक्युरिटी इंटरॅस्ट (एफ्कोसॅमॅट) रूल्स २००२, रूल ३ अंतर्गत प्राप्त अधिकारांचा वापर करून खाली नमूद केलेले कर्जदार यांना सदर नमूद केलेल्या ताखाना **मागणी नोटीस** बजावली होती की, त्यांनी सदर नोटीसीत त्यांच्या नावासमोर नमूद केलेली, बँकेचा येणे असलेली रकम सदर नोटीसा मिळालेल्या तारखेपासून ६० दिवसांच्या आत परत करावी.

कर्जदार सदर रकम परत करण्यास असमर्थ ठरल्याने, कर्जदार व सर्वसाधारण जनता यांना नोटीस देण्यात येते की, खाली सही करणार यांनी सदर कायद्याच्या सेक्शन १३(४) व सिक्युरिटी इंटरॅस्ट एफ्कोसॅमॅट रूल्स २००२ च्या रूल ८ अंतर्गत प्राप्त अधिकारांचा वापर करून खाली नमूद केलेले कर्जदार यांच्या नावासमोर नमूद केलेल्या गहाण मालमतांचा खाली नमूद केलेल्या तारखाना **ताबा घेतला आहे**. विशेषतः कर्जदार, तसेच सर्वसाधारण जनता यांना सावध करण्यात येते की, त्यांनी सदर मालमतांसंदर्भात कोणताही व्यवहार करू नये. असा व्यवहार केल्यास तो **पंजाब नॅशनल बँक** यांना खाली नमूद केलेली येणे असलेली रकम व त्यावरील सदर संपूर्ण रकम परत करेपर्यंतचे भविष्यातील व्याज आणि किंमत यांच्या अधीन राहील.

सुरक्षित आस्ति सोडविण्यासाठी संलग्न उपलब्ध वेळेमध्ये कर्जदार/जामीनदार/गहाणदाराचे लक्ष सरफेरी अँवटच्या सेक्शन १३(८) अंतर्गत तरतुदींकडे वेधून घेतले जात आहे.

अ.क्र.	शाखेचे नाव	खाते / कर्जदाराचे नाव	मागणी नोटीसीची तारीख/ एकूण येणे रकम रु.	ताबा /नोटीस चिकटविल्याची तारीख	गहाण मालमतेचा तपशील	अधिकृत अधिकार्यांचे नांव
१	शाखा : ०८८८१०-कोल्हापूर – ताराबाई पार्क	मे. प्रसन्न एजन्सीज्, (प्रोप्रायटर् – श्री. सुरेश सदाशिव दाभोळे)	१३/०५/२०२२ रु. ५,७३,३७०.९०	०३/०८/२०२२	प्लॉट नं. २१६ चे समतुल्य गहाणखत, कायान्याची कॉम्प्लेक्स, आर.एस.नं. ८०८/१, घरकुल योजना, कळंबा जेलजवळ, बी वॉर्ड, कोल्हापूर- ४१६००७.	श्री. विवेक बोधी
२	शाखा : १७३७२०-सांगली	श्री. अरुण रामचंद्र मोरे	१३/०५/२०२२ रु. १३,४६,०९४.५३	०४/०८/२०२२	प्लॉट नं. २ चे समतुल्य गहाणखत, २ रा मजला, चिन्मय अपार्टमेंट, हॉटेल विहारजवळ, सी.एस. नं. ६६/ए/१, सांगली, मिरज रोड, सांगली-४१६४१६.	श्री. विवेक बोधी
दिनांक : ०५/०८/२०२२						(श्री. विवेक बोधी)
ठिकाण : कोल्हापूर						मुख्य प्रबंधक व अधिकृत अधिकारी, पंजाब नॅशनल बँक

पुणे पीपल्स् को-ऑपरेटीव्ह बँक लि., पुणे

(मल्टीस्टेट बँक)

मुख्य कार्यालय: ६०६, सदाशिव पेठ, लक्ष्मीरोड, पुणे ४११०३० फोन: ०२०-२४४४२३५३/२४४४२८४३/२४४५०६८५

जाहीर लिलावाने विक्रीची नोटीस

‘‘जशी आहे तशी, जेथे आहे तेथे’’ या तत्वावर मिळकतीची विक्री

मी खाली सही करणार सिक्युरिटियाइझेशन अँड रिक्न्स्ट्रक्शन ऑफ फायनान्शीयल अँसेट अँड एफोर्समेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटरॅस्ट अँवॅट, २००२ च्या कलम १३(१२) अन्वये अधिकृत अधिकारी म्हणून नियुक्त झालेला असून सदर कायद्याच्या कलम १३(४) आणि नियम, २००२ मधील नियम ८ अन्वये प्राप्त अधिकाराचा वापर करून खाली निर्देश केलेल्या कर्जदाराच्या तारण मिळकतीचा **प्रत्यक्ष ताला** घेतला आहे. कर्जदारांने मागणी केल्यानुसार कर्ज फेड केली नसल्याने खालील तारण मालमत्ता विकून बँकेच्या येणे रकमेची वसुली करण्याचे ठरविले आहे.

कर्जदार आणि जामिनदार यांचे नाव	येणे बाकी	मिळकतीचे ठिकाण व तपशील	राखीव मूल्य लिलाव तारीख व वेळ
१) मे. आनंद इलेक्ट्रिकल्स कॉर्पोरेशन: ए-२२२, बालाजी प्रसाद अपार्टमेंटस, ४७१ शनिवार पेठ, पुणे ४११०३०. मालक संजय यशवंत कुलकर्णी (गहाणखत लिहून देणार आणि कर्जदार (आता मयत) वासदार: अ) श्रीमती सुजाता संजय कुलकर्णी (पत्नी) (ब) श्री. आनंद संजय कुलकर्णी (मुलगा) (क) गौरी बाळवेकर (विवाहित कन्या) वरील अ ते क राहणार ४/२०, सहकारी सेवक वसाहत, यशश्री, कर्वे रोड, पुणे ४११००४ २) श्री. राजकुमार मणिकाप्पा निंगडझी (जामीनदार) रा. तोरणे बिळडींग, घ. नं.१४, स. नं. ७८/३, श्री ग्रुप कॉलनी, गजानन महाराज नगर, दिघी, पुणे ४११०१५ ३) श्रीमती सुजाता संजय कुलकर्णी (गहाणखत लिहून देणार आणि जामीनदार) ४/२०, सहकारी सेवक वसाहत, यशश्री, कर्वे रोड, पुणे ४११००४	दि. ३१.०३.२०२१ रोजी रु. १,१४,८५,५४१.९३ अधिक पुढील व्याज व शुल्क इ.	उपनिबंधक, था. हवेली जि. पुणे यांचे कार्यक्षेत्रातील आणि पुणे महानगर पालिका हद्दीतील, शनिवार पेठ येथील बालाजी प्रसाद कंडोमिनियम अपार्टमेंट, ए विंग या सिटीएस नं. ४७१ वर बांधलेल्या इमारतीमधील, दुसऱ्या मजल्यावरील ए-२२२ क्रमांकाचे युनिट, क्षेत्रफळ ४४.५९ चौ. मि. बिल्टप, म्हणजे ३७.१६ चौ. मि. कार्पेट. यासी चतुःसीमा पुढील प्रमाणे: पूर्वेस : मोकळी जागा व पलिकडील रस्ता, दक्षिणेस : युनिट क्र. ए २२० प्रवेशद्वार आणि डक्ट, पश्चिमेस : युनिट नं. ए २२३, उत्तरेस : मोकळी जागा आणि पलिकडील रस्ता. सदर मिळकतीसोबत अभियंता सामायिक जागा वा सामायिक सुविधा यातील २.३५% हिस्यासह.	रु. ५१,००,०००/- दिनांक व वेळ २४.०८.२०२२ दुपारी १२.०० वा.

नियम व अटी:

- लिलावाना भाग घेणाराने लिलावापूर्वी परत मिळणारे डिपॉझिट रु.१,००,०००/- (रु. एक लाख फक्त) तसेच परत न मिळणारी लिलाव प्रोसेसिंग चार्जस रु.१०००/- – बँकेच्या मुख्य कार्यालयात माग करणे आवश्यक आहे.
- लिलाव बँकेच्या मुख्य कार्यालय ६०६, सदाशिव पेठ, पुणे ३० येथे **बुधवार, दि. २४.०८.२०२२ रोजी दुपारी १२.०० वा. होईल**. मिळकतीची घाणी इष्टकू खरेदीदारांना/ बोलीदारांना पूर्वनिर्गोपित वेळेनुसार **सोमवार, दि. २२.०८.२०२२ रोजी ११ ते सायं. ४** या वेळाल करता येईल.
- लिलाव मंजूर करणे, स्मृगित करणे अथवा कोणतेही करण न देता रद्द करणे इ. चे सर्व अधिकार अधिवृत्त अधिकारी यांचेकडे राखीव आहेत.
- लिलाव मालमतेबाबत व लिलावाच्या अटी आणि शर्तीसाठी बँकेच्या मुख्य कार्यालयात संपर्क करावा. (अजय बघमूत, ९३७२०७९४१५)
- लिलावधारकांनी फोटो ओळख पुरावा, जसे, पासपोर्ट/मतदान ओळखपत्र/झ्यव्हिंग लायसेन्स/पॅन कार्ड साक्षात्कित करून लिलावाचे वेळी सादर करावेत.

टीप: बँकेच्या माहितीनुसार सदर मालमतेवर अन्य बोजा नाही. मिळकत कर, एमएसईडी इ.बाबतची खातरमाग खरेदी घेव् इच्छिणाराने करावयाची आहे.

स्थळ : पुणे
दिनांक : ०६.०८.२०२२
 (मजकूराल संदिग्धता असल्यास इंग्रजी मजकूर ग्राह्य मानावा)

Kirloskar Ferrous Industries Limited

A Kirloskar Group Company

Registered Office: 13, Laxmanrao Kirloskar Road, Khadki, Pune - 411 003. (Maharashtra)

CIN: L27101PN1991PLC063223

कॅरिloskar Ferrous

Statement of Unaudited Financial Results for the quarter ended 30 June, 2022						
(Figures are ₹ in Crores unless stated otherwise)						
Sr. No.	Particulars	Standalone		Consolidated		
		Quarter ended		Quarter ended		Year ended
		30/06/2022	31/03/2022	30/06/2021	31/03/2022	
		Unaudited	Audited	Unaudited	Audited	Audited
1	Total Income from Operations	949.88	900.56	822.83	3,614.97	1,493.82
2	Net Profit for the period (Before Tax and Exceptional Items)	109.23	88.52	186.35	542.69	125.61
3	Net Profit for the period Before Tax (after Exceptional Items)	109.23	88.52	186.35	542.69	125.61
4	Net Profit for the period after Tax (after Exceptional Items)	83.85	65.26	139.50	408.10	102.08
5	Total Comprehensive Income for the period (comprising Profit (after tax) and Other Comprehensive Income (after tax) for the period)	84.78	68.39	139.29	409.51	101.54
6	Paid up Equity Share Capital (Face Value of ₹ 5 each)	69.37	69.36	69.19	69.36	69.37
7	Reserves (excluding Revaluation Reserve)	1,147.41	1,061.08	866.92	1,061.06	1,585.63
8	Securities Premium Account	205.86	205.65	202.77	205.65	205.65
9	Net Worth	1,415.10	1,330.10	1,135.90	1,330.10	1,366.13
10	Paid up Debt Capital	250.00	250.00	0.00	250.00	250.00
11	Debt-Equity Ratio	0.75	0.85	0.24	0.85	0.39
12	Earnings Per Share (In ₹) (not annualised)					
(a) Basic		6.04	4.70	10.08	29.32	6.74
(b) Diluted		6.03	4.69	10.03	29.23	6.73
13	Capital Redemption Reserve	NA	NA	NA	NA	NA
14	Debiture Redemption Reserve	NA	NA	NA	NA	NA
15	Debt Service Coverage Ratio	3.52	4.13	9.56	6.83	4.19
16	Interest Service Coverage Ratio	6.67	8.02	35.90	20.48	7.15

The above is an extract of detailed format of quarterly financial results filed with the BSE Limited pursuant to Regulations 33 and 52 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosures Requirements) Regulations, 2015. The full format of annual Financial Results alongwith notes thereto are available on the website of the BSE Limited at www.bseindia.com and the website of the Company at www.kirloskarferrous.com

For Kirloskar Ferrous Industries Limited 95/-
 Place: Pune R. V. Gurnaste
 Date: 5 August 2022 Managing Director (DIN : 00082629)

- Telephone No. : +91 (020) 66084645 • Fax No. : +91 (020) 25813208
 E-Mail: kfilinvestor@kirloskar.com • Website: www.kirloskarferrous.com

Mark bearing word ‘Kirloskar’ in any form as a suffix or prefix is owned by ‘Kirloskar Proprietary Limited’ and ‘Kirloskar Ferrous Industries Limited’ is the Permitted User.

जाहीर नोटीस

तमाम लोकांस कळविण्यात येते की, **श्री सुरेश निवृत्तीराव सिंदे** यांनी **गाव मोजे गुलटेकडी** तालुका हवेली जिल्हा पुणे येथील प्लॉट नं. ४, सर्व नं. ५४१ AB व सर्व नं. ७०० ते ७०३, सिटी सर्व्हे नं. ८/४ या मिळकतीवर बांधण्यात आलेल्या कृष्णा चेम्बर्स या इमारतीमधील पहिल्या मजल्यावरील अपार्टमेंट नं. ५ यासी क्षेत्र ३९३ चौ फूट, ही मिळकत मालकी हकाने धारण केली असून, त्या कामी केलेले मूळ दस्त अग्रिमेट दू सेल दिनांक १६/१२/१९९५ (नो. क्र. ८४११/१९९५) तसेच मूळ नोंदणी पावती आणि सूची क्र. २ हे गहाळ झाले आहेत. तरी तमाम लोकांस या नोटीशीने खबरदार करणेत येत आहे की, कोणास सदचे मूळ दस्तऐवज सापडल्यास वा ते ताब्यामध्ये असल्यास ही नोटीस प्रसिद्ध झाले **पासून ९ दिवसांत** आम्हांस लेखी पुराव्यानिशी ज्ञात करावे. तसेच कोणीही सदर मूळदस्तऐवजपोजी कोणताही गहाण, विक्री इ. व्यवहार करू नये. सदर मिळकत ही आम्हचे अशील आयडीबीआय बँक यांचे कडे गहाण ठेवली जाणार असून कोणीही त्यांच्या हिता विरुद्ध वापर करू नये. यदकदाचित जर असा कोणी सदर मूळ दस्तऐवजांचा गैर वापर केल्यास तो त्यांवर बंधनकार राहणार नाही आणि त्यासून होणाऱ्या सर्व मुक्तासाठी जबाबदारी असा गैरवापर करणाऱ्या व्यक्तीवर राहील.

पुणे, दिनांक ०६/०८/२०२२.

प्रकाश शर्मा, अ‍ॅडव्होकेट,
प्रकाश शर्मा अ‍ॅण्ड कं करिता
 ५१ ते ५४ए, पाटील आर्केड, १९ रडवणगा, पुणे – ४११००४.

GARWARE
 TECHNICAL FIBRES

		स्वतंत्र		एकत्रित	
अनु. क्र.	तपशील	संपलेले तीन महिने	संपलेले तीन महिने	संपलेले तीन महिने	संपलेले तीन महिने
		३०.०६.२०२२ (अलेखापरीक्षित)	३१.०३.२०२२ (लेखापरीक्षित)	३०.०६.२०२१ (अलेखापरीक्षित)	३१.०३.२०२१ (लेखापरीक्षित)
१	कारभाराबाबत एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	२९,८११.०३	३६,६५९.८९	२४,५२६.४२	१२०,१५२.४९
२	कालावधीसाठी निव्वळ नफा (कर, अपवादालयक आणि/किंवा असाधारण बाबींप्रती)	३,३९२.१८	७,४५४.०७	४,०२१.९५	२१,०००.७४
३	कालावधीसाठी करपूर्व निव्वळ नफा (अपवादालयक आणि/किंवा असाधारण बाबींनंतर)	३,३९२.१८	७,४५४.०७	४,०२१.९५	२१,०००.७४
४	कालावधीसाठी करनंतर निव्वळ नफा (अपवादालयक आणि/किंवा असाधारण बाबींनंतर)	२,६०३.२१	५,७१५.२८	३,११४.३५	१६,०७३.०६
५	कालावधीसाठी एकूण सर्वसाधारण उत्पन्न [कालावधीसाठी करपश्चात नफा (कर नंतर) आणि करपश्चात इतर सर्वसाधारण उत्पन्नासहोती (कर नंतर)]	२,१६०.९५	५,५७१.११	३,३६३.४१	१६,००३.९०
६	समाधान भांडवल (दर्शनी मूल्य ₹ १०/- प्रतिसमभाग)	२,०६१.८२	२,०६१.८२	२,०६१.८२	२,०६१.८२
७	राखीव निधी (पुनर्मुन्यांकित राखीव निधी पावळून)				९७,५६२.३१
८	प्रतिभागावर मिळकत (दर्शनी मूल्य ₹ १०/- प्रत्येकी) (सालू आणि अंश ऑपरेशनसाठी)				
अ)	मूलभूत:	१२.६३	२७.७२	१५.१०	७७.९६
ब)	सौमिकृत:	१२.६३	२७.७२	१५.१०	७७.९६

टिपा:

- वरील माहिती हि सॅबी (लिस्टिंग ऑडिगोशन्स अँड डिस्क्लोजअर रिक्वायर्समेंट) रेग्युलेशन्स, २०१५ च्या नियमावली ३३ अंतर्गत स्टॉक एक्सचेंजसाठी सादर केलेल्या ३० जून २०२२ रोजी संपलेल्या गवारे टेक्निकल फायबर्स लिमिटेड (कंपनी) च्या हिमाधीचे अलेखापरीक्षित स्वतंत्र वित्तीय निष्कर्षांचा तसेच कंपनी व तिच्या सन्डिडरीज व अससोसिएट्स चे अलेखापरीक्षित एकत्रित वित्तीय निष्कर्षांच्या उतरात आहे. ३० जून २०२२ रोजी संपलेल्या कंपनीच्या हिमाधीचे अलेखापरीक्षित स्वतंत्र तसेच एकत्रित संपूर्ण वित्तीय निष्कर्ष कंपनीची वेबसाईट www.garwarefibres.com तसेच स्टॉक एक्सचेंजस वी वेबसाईट म्हणजेच बीएसई लिमिटेड www.bseindia.com आणि नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड www.nseindia.com येथे उपलब्ध आहेत.

- कर्तेचे ३० जून २०२२ रोजी संपलेल्या हिमाधीचे अलेखापरीक्षित स्वतंत्र वित्तीय निष्कर्ष तसेच कंपनी व तिच्या सन्डिडरीज व अससोसिएट्स चे अलेखापरीक्षित एकत्रित वित्तीय निष्कर्ष लेखापरीक्षण समितीने आढावा घेतले आणि शुद्धवार, दिनांक ५ ऑगस्ट २०२२ रोजी झालेल्या बैठकीत संचालक मंडळाने त्यास नोंदी घेतले आणि मान्यता दिली. कंपनीच्या वैधानिक लेखा परीक्षकांनी कंपनीच्या ३० जून २०२२ रोजी संपलेल्या हिमाधीचे वित्तीय निष्कर्ष मर्यादित पुराव्यलोकन केले आहे.

रथळ : पुणे
तारीख : ०५ ऑगस्ट, २०२२

नॉंदणीकृत कार्यालय: प्लॉट क्र. ११, ब्लॉक डी-२, एमआयडीसी, चिंचवड, पुणे – ४११ ०१९.
दूरध्वनी: (+९१-२०) २७९१००००; **ईमेल:** secretarial@garwarefibres.com; **वेबसाइट:** www.garwarefibres.com

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेडिटेड डिजाइनरने तयार केलेले

संपूर्णपणे स्वतंत्रपणे तयार केलेले व अडोब अक्रेड

लोकमानस

loksatta@expressindia.com

मोदींच्या वक्तव्यामागे ‘आप’ची भीती ?

‘रेवडीचा जुमला!’ हा अग्रलेख (५ ऑगस्ट) वाचला. मोदींनी रेवडीसंदर्भात केलेल्या भाषणावेळी त्यांचा चेहरा उड्डिग्न दिसत होता. त्या उड्डिग्नतेचे कारण होते आप. आम आदमी पक्षाने ज्या रीतीने वीज देयक माफी जाहीर करून दिल्ली काबीज केली व पंजाबमध्येही भाजपवर मात केली ते पाहता मोदींना चिंता वाटू लागली आहे. याबाबतीत एका टीव्ही वाहिनीने तर दिल्लीतील भाजपच्या पराभवांनंतर, दिल्लीवाले कसे फुकटखाऊ आहेत यावर एक प्राइम टाइम शो केला होता. गुजरातमध्येही आप चांगला जम बसवेल असे वाटते. आम आदमी पक्षाने दिलेली वचने पाळली आणि सरकार चालवूनही दाखविले. दिल्लीतील शाळा व वैद्यकीय सेवा यांची जगभर वाहवा होते आहे. याउलट मोदींना त्यांचे १५ लाख रुपयांचे तर सोडाच (तो तर जुमलाच होता) पण ‘ अच्छे दिन’चे वचनही पाळता आलेले नाही.

आज परिस्थिती अशी आहे की मोदींनी कुठलेही आश्वासन दिले तर भक्तसुद्धा त्यावर विश्वास ठेवणार नाहीत. आज महाराष्ट्रातही शेतकरीवर्गाच्या वीज देयकमाफीत भाजपने घोळ घालून ठेवला आहे. त्यामुळे महावितरण गोत्यात आले आहे, हे जनता जाणते. मोदी आगामी मध्य प्रदेश, गुजरात व इतर राज्यांतील निवडणुकांत रेवडी वाटतात की नाही, हे पाहावे लागेल.

– राजेंद्र कोळकर, मुंबई

रेवडीबंदी सर्वच पक्षांनी अमलात आणावी!

‘रेवडीचा जुमला!’ हे संपादकीय (५ ऑगस्ट) वाचले. रेवडी आणि आश्वासनांतील फरक सत्ताधारी आणि विरोधक अशा सर्वांनीच जाणून घेणे आणि त्याबाबत तारतम्य बाळगणे आवश्यक आहे. सत्ताधारी पक्षांच्या त्या घोषणा, आश्वासने आणि विरोधकांच्या मात्र रेवड्या हे ‘आपला तो बाळ्या, अनु दुसऱ्याचे ते काटें’ म्हणण्यासारखे आहे.

राजकीय पक्षांनी निवडणुकांदरम्यान मतदारांना आकर्षित करण्यासाठी घोषणा करणे एक वेळ समजू शकते; पण त्या घोषणा थापायुक्त असतील व त्यात मतदारांची शुद्ध फसवणुकच असेल तर मतदारांसाठी हा जुमला ठरत नाही का ? बडे बाप के बटे असलेले उद्योगपती सतत करमाफी मिळवण्यात यशस्वी ठरतात, तर मग छोटे-मोठे शेतकरी, गरीब शेतमजूर, कामगारवर्ग आणि लघुउद्योजक यांनीच काय घोडे लागले आहे, की त्यांना या सवलतींपासून व विविध सरकारी लाभांपासून सतत वंचित राहावे मारले, याचाही जरूर विचार व्हावा. या प्रस्तावित योजनेचे मूळ प्रवर्तक असलेल्या सर्वोच्च अधिकाऱ्यांनी स्वतः पुढाकार घेऊन सर्वपक्षीय बैठकीत याबाबतीत एकदाच काय तो सोममोक्ष लावणे म्हणूनच इष्ट ठरेल !

– बंजामिन केदारकर, नंदाखाल (विरार)

मर्यादित अर्थापलीकडेही अल्पसंख्याक...

५ ऑगस्टच्या संपादकीय पानाची चातुर्यपूर्ण ‘फाळणी’ झाली आहे. ‘डाव्या’ बाजूला रवींद्र साठे व ‘उजव्या’ बाजूला योगेंद्र यादव, या दोघांना समोरामसोर आणून उभे करण्यात आले आहे. हे धोरणीपण लॉर्ड माऊंटबॅटन यांच्याकडे असावला हवे होते. दोन्ही लेख एकामागोमाग वाचल्यानंतर स्वतंत्र भारताबरोबरच वाढलेल्या आमच्या पिढीच्या (सध्या साठीच्या घरात असलेल्या) मनात येतील असे काही विचार व प्रस्न...

भारतात स्वातंत्र्यपूर्व काळी राष्ट्रवादबाबतच्या तीन धारणा होत्या, असे साठे यांनी लिहिले आहे. साठेच्या भाषेतील हिंदी राष्ट्रवाद म्हणजे काँग्रेसप्रणीत पिढीमधी सर्वसमावेशक राष्ट्रवाद, हिंदू राष्ट्रवाद व तिसरा द्विराष्ट्रवाद. आता द्विराष्ट्रवाद म्हणजे ज्यांना धर्माधिष्ठित फाळणी हवी होती ते सर्व असे गृहीत धरू या. भारतीय राष्ट्रवादाचा विचार करताना सुरुवात कुटून करायची, हा यादव यांचा प्रश्न अतिशय महत्त्वाचा आहे. साठे यांचे याबाबत काय उत्तर असणार त्याची उत्सुकता आहे. आणि हिंदू राष्ट्रवाद व द्विराष्ट्रवाद यांच्यात साम्य व फरक काय याचाही उहापोह व्हायला हवा. एकरस समाजात अल्पसंख्याकत्वाला स्थान नाही, असे साठे म्हणतात. १९४७ साली जो भारतीय समाज अस्तित्वात आला तो सर्वार्थाने एकरस होता का ? वर्षानुवर्षे विविध आर्थिक- सामाजिक गटांत विभागला गेलेला तो एक मोठा जनसमुदाय होता. तसेच वर्षानुवर्षे सत्ता, संपत्ती, ज्ञान काबीज करून बसलेला एक अल्पसंख्याक गटही होता. त्यांना एकरस करण्यासाठी काही उपाययोजना केल्या गेल्या. त्या उपाययोजना प्रत्यक्षात येऊन ते सर्व गट एका पातळीवर येईपर्यंत त्यांना वेगळे संबोधन द्यायला हवे का ? साठे यांच्या मनात अल्पसंख्याक शब्दाचा वेगळा अर्थ आहे. त्या मर्यादित अर्थापलीकडेही बरेच काही आहे. पंडित नेहरूंच्या अलीगड मुस्लीम विद्यापीठातील भाषणाला ‘उपरती’ का म्हणायचे हे समजू शकले नाही. धर्मांधता सार्वत्रिक आहे. व्यापक राष्ट्रीय दृष्टिकोन ठेवून धर्माभेदेवर मात करा असे ते सर्वांना सांगत होते. त्यापासून इतरांना उपरती झाली नाही हे वास्तव आहे.

– डॉ अनिल जोशी, पंढरपूर

विवेकानंद आणि सावरकरांची मते भिन्न

‘हिंदी राष्ट्रवादाचा पराभव कशामुळे?’ या आपल्या लेखात (५ ऑगस्ट) रवींद्र साठे यांनी केलेली अनेक भयानक विधाने बाजूला ठेवली तरी त्यांनी विवेकानंद आणि सावरकर यांची जी तुलना केली आहे त्याबद्दल तरी सांगवयास हवे. या देशातील धर्मांतरे मुसलमानांनी तलवारीच्या जोरावर केली असे समजणे योग्य नाही. त्यांनी धर्मांतरे केली पुरोहितांच्या जाचातून मुक्त होण्यासाठी, असे सांगणाऱ्या विवेकानंद यांनी पुढे सांगितले आहे की, ‘मोंगलांच्या दरबारात जे बौद्धिक वैभव होते त्याचा अंशमात्रसुद्धा आपल्याला पुणे आणि लाहोरेच्या दरबारात दिसत नाही. मुसलमान राजवटीचे या देशातील योगदान म्हणजे परिभांची आणि दलितांची स्थिती सुधारली आणि विशेषाधिकार संपले.’ आणि सावरकर सांगतात, ‘शिवाजीने कल्याणच्या सुभेदाराची सून परत केले हे चुकीचे आहे. त्यामुळे शत्रूंची वीण वाढणार होती. ती आपल्या मावळ्याला भेट म्हणून देऊन आपली वीण वाढवावयास हवी होती. ’

– दत्तप्रसाद दाभोळकर, सातारा

‘ते’ पत्र विवेकानंदांचे!

‘हिंदी राष्ट्रवादाचा पराभव कशामुळे?’ या माझ्या लेखात (५ ऑगस्ट) लोकमान्य टिळक यांनी सरफराज मोहम्मद याला पत्र लिहिले असा उल्लेख झाला आहे. वस्तुतः हे पत्र स्वामी विवेकानंद यांनी अल्मोडा येथून १० जून १८९८ रोजी महम्मद सरफराज हुसैन याला पाठवले होते. मला हे पत्र विवेकानंदांनी पाठवले असेच म्हणायचे होते, परंतु चुकीने लोकमान्य टिळक असा उल्लेख सदर लेखात झाला आहे. वाचकांनी याची कृपया नोंद घ्यावी.

– रवींद्र माधव साठे, मुंबई

सरकारने स्थगितीचा खेळ थांबवावा!

प्रभागांचा खेळ हा ‘अन्वयार्थ’ (५ ऑगस्ट) वाचला. राज्यात सत्तेवर आलेल्या शिंदे-फडवणीस सरकारने आधीच्या सरकारचे निर्णय बदलण्याचा सापाटा लावला आहे. आता प्रभारारचना आणि जागांचे प्रमाण २०१७ प्रमाणे ठेवण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सध्याचे मुख्यमंत्री हे ठाकरे सरकारच्या मंत्रिमंडळात नगरविकासमंत्री होते. त्या वेळी जे निर्णय घेण्यात आले त्यांना मंत्री म्हणून शिंदेची मान्यता होती. तेच शिंदे आपल्याच आधीच्या सरकारने घेतलेल्या निर्णयांना स्थगिती देत आहेत. शिंदेंना हे निर्णय मान्य नव्हते, तर त्यांनी तेव्हाच सरकारमधून बाहेर पडायला हवे होते किंवा जाहीर विरोध करायला हवा होता. शिंदे तेव्हा गप्प का होते, आता ते भाजपच्या दबावाखाली निर्णय घेत आहेत का, असे अनेक प्रश्न उपस्थित होतात. सरकारच्या आतल्या निर्णयांमध्ये मुंबईसहित राज्यातील सर्वच निवडणुका पुढे जातील. संपूर्ण प्रक्रिया पहिल्यापासून सुरू करावी लागेल. शिंदे हे भाजप सांगेल त्याप्रमाणे वागत असल्याचेच आतापर्यंत घेण्यात आलेल्या निर्णयांवरून दिसते. प्रत्येक सरकारने आधीच्या सरकारच्या निर्णयांना स्थगिती देण्याचा खेळ थांबवावा.

– सुनील कुर्वे, शिवडी (मुंबई)

सर्वांगीण विकास साधणे शक्य नाही

‘लोकमानस’ सदरातील ‘शिक्षकांवर सर्वांगीण विकासाची जबाबदारी’ हे पत्र वाचले. जे शिक्षक नाहीत किंवा ज्यांचा शिक्षण क्षेत्राशी संबंध नाही, अशा सर्वांना वाटते की विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करण्याचे स्वातंत्र्य शिक्षकांना असते किंवा शिक्षण सुधारणा ही शिक्षकांमुळेच होते. तेव्हा लोक हे लक्षात घेत नाहीत की हे सर्व करण्यासाठी शिक्षक स्वतंत्र नसतो. त्याला केंद्र, राज्य सरकारच्या धोरणांना अनुसरून काम करावे लागते. उदा.- मनोहर जोशी मुख्यमंत्री असताना एमसीसी हा नवीन विषय आला होता. त्या संदर्भातील प्रशिक्षणासाठी भरपूर निधी वाया घालवल्यानंतर तो विषय अय्यासक्रमातून काढून टाकण्यात आला. नंतर प्रोड शिक्षण, मूल्यशिक्षण, सामान्य ज्ञान, पर्यावरण, एड्स जनजागृती अशा अनेक विषयांबाबत असेच घडले. पाठ्यपुस्तकाच्या बाहेरचे शिकवायला ना सरकारची परवानगी असते, ना बोर्डांची, ना संस्थेची, ना मुख्याध्यापकांची, ना पालकांची, ना विद्यार्थ्यांची ! तेवढा वेळही नसतो. शिक्षकाला मतदार यादी तयार करणे, जनगणना, निवडणूकतील कामे, बालकामगारांची यादी करणे, पोलिओ लसीकरण अशा अशैक्षणिक कामांतून वेळ मिळत नाही. कार्यानुभव, शारीरिक शिक्षण, चित्रकला, हस्तकला हे महत्त्वाचे विषय वैकल्पिक म्हणून गणले गेल्याने त्यांच्या तासांचा उपयोग अय्यासक्रम संपविण्यासाठी केला जातो. अगुरनका, अणुबाँम्बचा स्फोट, तारकांचा स्फोट, अभ्यास, ज्वालामुखी, भूकंप, पूर, इतिहासातील लढाया अशा अनेक गोष्टी ज्या प्रत्यक्ष दाखवता येत नाहीत त्या शिकविण्यासाठी दूरदर्शन संच, संगणक, प्रोजेक्टर इत्यादी साहित्य किती शाळांत उपलब्ध असते ? नेहरू तारांगण, जंतरमंतर वेधशाळा, संग्रहालय अशा किती स्थळांना भेट देण्याची संस्थेची, मुख्याध्यापकांची, पालकांची व विद्यार्थ्यांची तयारी असते ?

– नितान्त पेडणेकर, बोरिवली (मुंबई)

प्राजक्ता कदम

‘**जय भीम**’ हा करोनाकाळात प्रदर्शित झालेला, अत्यंत लोकप्रिय ठरलेला चित्रपट. एका सत्यघटनेवर आधारित या चित्रपटाने त्याचा मुख्य नायक सूर्या याला जेवढी लोकप्रियता मिळवून दिली, त्यापेक्षा काकणभर जास्तच नाव गाजले ते त्याने ज्यांची भूमिका केली त्या न्यायमूर्ती के. चंद्र यांचे... इरूलर आदिवासी समूहातील, सेंगनी नावाच्या एका महिलेने १९९३ मध्ये दिलेल्या न्यायालयीन लढ्याची कहाणी या चित्रपटात दाखवण्यात आली आहे. त्या वेळी वकील असलेल्या आणि पुढे न्यायमूर्ती झालेल्या चंद्र यांनी सेंगनीच्या वतीने हा खटला लढवला होता. चंद्र यांनी वकील आणि न्यायमूर्ती म्हणून केलेले कार्य पहिल्यांदाच या चित्रपटाच्या माध्यमातून लोकांपर्यंत पोहोचले. सेंगनीची ही एकटीची कथा नाही.

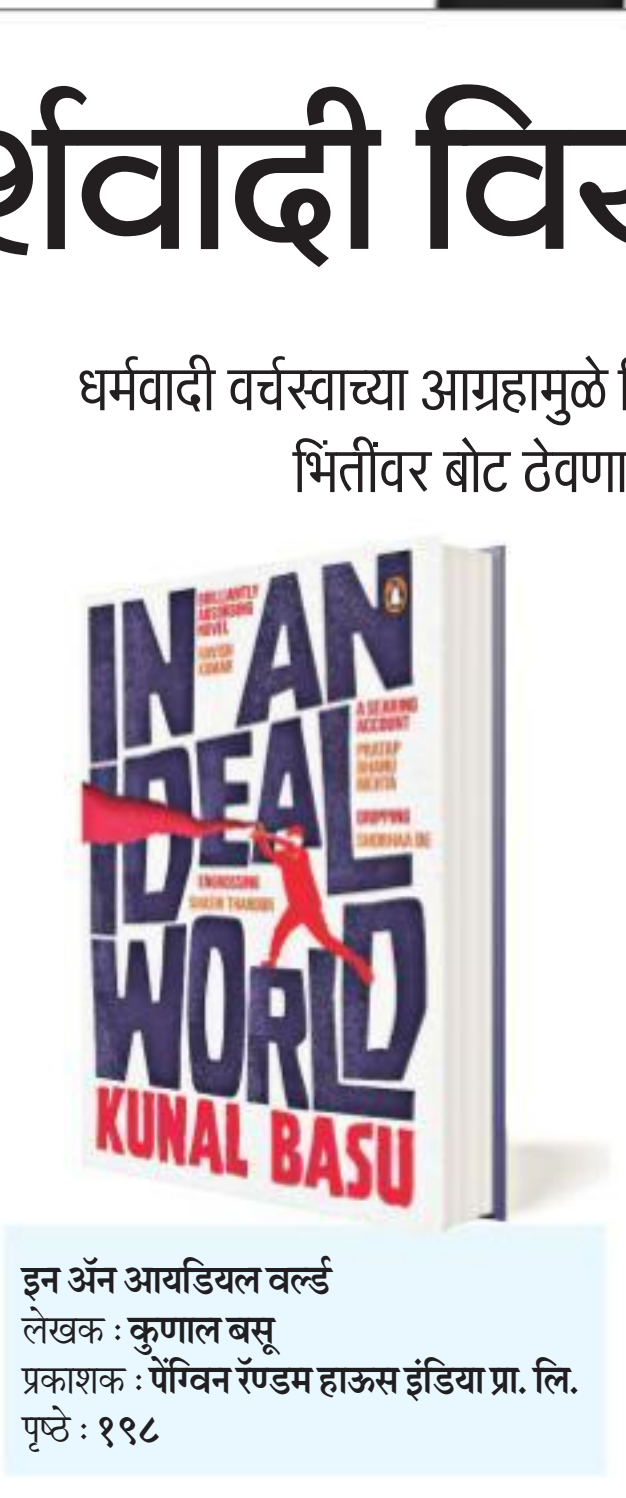
व्यवस्थेने, प्रशासनाने नाडलेल्या अशा कित्येक स्त्रिया आहेत, त्यांच्यातील काहींनी मात्र या व्यवस्थेला आव्हान दिले. न्याय मिळवण्यासाठी संघर्ष केला. तमिळनाडूतील अशा काही प्रातिनिधिक स्त्रियांच्या न्यायालयीन संघर्षांच्या कथा निवृत्त न्यायमूर्ती चंद्र यांच्या ‘लिसन टू माय केस : व्हेन विमेन ऑफ द कोर्ट्स ऑफ तमिळनाडू’ या पुस्तकातून सविस्तर जाणून घेता येतात. तमिळनाडू न्यायालयात दाद मागणाऱ्या आणि न्याय मिळविण्यात यशस्वी झालेल्या २० महिलांच्या लढ्यांच्या कथा या पुस्तकात कथन करण्यात आल्या आहेत. पोलिसांच्या दडपशाहीपासून ते धर्माचे पालन करण्याच्या आणि व्यक्तिस्वातंत्र्याच्या अधिकारांपर्यंत विविध प्रश्नांना या कथा स्पर्श करतात. तशाच घटना आजही आपल्याला अवतीभोवती घडताना दिसतात. त्यामुळे हे पुस्तक महिलांच्या कथा सांगण्यापुरते मर्यादित राहत नाही. हा लढा जरी प्रेरणादायी असला, तरी परिस्थितीत आजही काहीच बदल झालेला नाही, याची खंत पुस्तक वाचताना सतत वाटत राहते. कायदा कधीही कठोर नसतो, मात्र प्रकरणाणिक तऱ्हाचे विविध संपर्क अर्थ लावले जातात, हेही या पुस्तकातून मनावर बिंबविण्यात आले आहे.

किचकट न्यायालयीन प्रक्रिया, न्यायदानात होणारा पराकोटीचा विलंब यामुळे शहाण्याने कोर्टाची पायरी चढू नये असे म्हटले जाते. एकट्याने तेही व्यवस्थेविरोधात लढणाऱ्या स्त्रियांसाठी तर ही प्रक्रिया म्हणजे एकप्रकारचे दिव्यच ! कारण ही वाट आव्हानांनी भरलेली असतेच, शिवाय बहुतेक वेळा कोणाचाही आधार नसल्याने मार्गक्रमण अधिक बिकट होत जाते. अशा या बिकट वाटांवरील अडथळ्यांना न जुमानता न्याय मिळवणाऱ्यांच्या कथा निश्चितच वाचनीय आणि काही प्रमाणात प्रेरणादायीही ठरतात. काचकट्या ओघात मागे पडलेल्या लहान शहरांतील, उपेक्षित समाजातील २० धाडसी महिलांचा न्यायालयीन लढा निवृत्त न्यायमूर्ती चंद्र यांनी धुळीने माखलेल्या कायद्याच्या जाडजूड पुस्तकांतून बाहेर काढून जिवंत केला आहे. या पुस्तकातील प्रकरणांचे वर्गीकरणही अतिशय सुसूत्रपणे करण्यात आले आहे. जीवलग व्यक्तीला गमावल्यानंतरचे जीवन, आई आणि मातृत्व, लैंगिक हिंसाचार, धर्म आणि धर्माचे पालन करण्याचा अधिकार, जीवनाचा अधिकार, निवड आणि सन्मान : वैयक्तिक प्रवासाचे मोजमाप अशा अनेक

पैलूंचा समावेश करण्यात आला आहे. प्रत्येक कथा नावीन्यपूर्ण पद्धतीने मांडण्यात आली आहे.

हुंड्याच्या तक्रारीवरून पहाटे अटक करण्यात आलेल्या मुहब्बत बीवीची कथा पुस्तकात आहे. पोलीस ठाण्यात नेताना तिला तिचे कपडे बदलण्याचीही परवानगी नाकारली गेली. एवढेच नव्हे, तर अटकेच्या कारणांची माहितीही तिला देण्यात आली नाही. न्यायालयाने तिला अटक करणाऱ्या पोलीस अधिकाऱ्याला डी. के. बस् पु्करणात अटकेबाबत घालून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे उल्लंघन केल्याबद्दल दोषी ठरवले. परंतु पोलीस अधिकाऱ्यावर दंडात्मक कारवाई केली असती, तर त्याला त्याची नोकरी गमवावी लागली असती, त्यामुळे कारवाई झाली नाही. पण मुहब्बत बीवीला सहन कराव्या लागलेल्या बदनामीचे काय ? तिच्या आत्मसन्मानाचे काय ? त्याला लागलेला धक्का कुठल्याही दंडात्मक कारवाईने पुसला जाणार नाही, हे लक्षात घेऊन न्यायालयाने संबंधित पोलीस अधिकाऱ्याला अभिनव शिक्षा सुनावली. मुहब्बत बीवीला खऱ्या अर्थाने न्याय देण्यासाठी आणि तिचा आत्मसन्मान परत मिळवून देण्यासाठी न्यायालयाने संबंधित अधिकाऱ्याला तिची संपूर्ण गावासमोर माफी मागण्याची शिक्षा सुनावली. अधिकाऱ्यानेही न्यायालयाची ही शिक्षा मान्य केली आणि संपूर्ण गावासमोर तिची माफी मागितली. तिनेही ती स्वीकारली. मुहब्बत बीवीच्या कथेचा शेवट हा एखाद्या सिनेमात शोभावा किंवा अतिशयोक्त वाटावा असाच ! किंबहुना तेथील न्यायालयाने प्रत्यक्षात अशा पद्धतीने न्यायदान केले यावरही विश्वास बसणे कठीण. आणि म्हणूनच न्यायालयाने निकालात नेमके काय म्हटले आहे, हे नमूद करून चंद्र यांनी असेही न्यायदान शक्य असल्याचे दाखवून दिले आहे.

कुंभकोणमच्या जवळ राहणाऱ्या निडर जानकीचा पालिकेविरोधातील लढाही उल्लेखनीय आहे. तिच्या घराकडे जाणाऱ्या रस्त्यावर दोन पायऱ्या होत्या. त्या रस्त्यावरील सर्व घरे रस्त्याच्या पातळीपासून दोन फूट उंचीवर बांधलेली होती. परंतु उच्च न्यायालयाच्या निर्देशांचा हवाला देत पालिकेने हे पायऱ्यांचे ‘अतिक्रमण’ तातडीने हटविले. पालिकेचा या बेकायदा कारवाईविरोधात थेट

महाविद्यालयात घडते. दोन भिन्नधर्मी मित्रांमध्ये जेव्हा धर्माच्या भिती उभ्या राहतात तेव्हा संशयाच्या भोवऱ्यात सापडलेली त्यांची मैत्री वेगळ्याच स्तरावर जाते आणि उभे राहते एक भीषण नाट्य. हे नाट्य केवळ त्या दोन मित्रांपुरतेच सीमित राहात नाही, तर त्यांचे संपूर्ण कुटुंबच त्यात भरडले जाते.

आज समाजमाध्यमांवर कोणीतरी एक पोस्ट करते आणि आपण त्यावर आंधळा विश्वास ठेवून ती गोष्ट खरीच आहे असे मानू लागतो. कुणाल बसू लिखित ‘इन अँन आर्यडियल वर्ल्ड’ मधील अलताफ्‌फचा महत्त्व हाच प्रकार घडतो. अलताफ हुसेन हा तरुण मुस्लीम विद्यार्थी असतो. त्याचे महाविद्यालयाच्या वसतिगृहातून अपहरण केले जाते. हे अपहरण कोणी केले याचा तपास

लिसन टू माय केस : व्हेन विमेन अप्रोच द कोर्ट्स ऑफ तमिळनाडू
लेखक : न्यायमूर्ती के. चंद्र
मूल्य : ₹७६ रुपये
पृष्ठसंख्या : ११४

आवाज उठवला तर आपल्यालाच आरोपीच्या पिंजऱ्यात उभे केले जाईल आणि आपले घराबाहेर पडणे कठीण होऊन बसेल, या भीतीने जानकीने उच्च न्यायालयाला एक पत्र लिहिले. या पत्राद्वारे पालिकेच्या कारवाईबाबत तक्रार केली. न्यायालयानेही तिचे हे पत्र रिट याचिका म्हणून हाताळले. पालिकेची कृती दुर्दैवी असल्याचा निष्कर्ष नोंदवून पायऱ्या पुन्हा उभारण्याचे आदेश न्यायालयाने दिले. न्यायालयाच्या या आदेशामुळे जानकीसह इतरांनाही न्याय मिळाला.

नैतिक पहाऱ्याचा (पोलिसिंग) गाजावाजा सुरू असताना उमादेवी या अंगणवाडीसेविकेने त्या विरोधात दिलेल्या लढ्याची कहाणी विशेष आहे. ३५ वर्षांची उमादेवी आणि ५१ वर्षांचे प्राथमिक शाळेचे मुख्याध्यापक कुष्णन हे लग्न करण्याचा विचार करत होते. एकदा प्रवास करत असताना दोघेही एका हॉटेलमध्ये थांबले. त्याच वेळी त्या हॉटेलवर पोलिसांनी छापा टाकला आणि अनैतिक

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

www.loksatta.com

‘पावरी’चा पावा...

भाषा हा सामूहिक वारसा, तिच्या रक्षणाची जबाबदारी सगळ्यांची. भाषांचे दस्तावेजीकरण, शिक्षणाचे सुलभीकरण होण्यासाठी शब्दकोश आवश्यक...

राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक न्हासाची उदाहरणे सातत्याने समोर येत असतानाच्या विषण्ण वर्तमानात कुटून तरी पाव्याचे मंजूळ सूर उमटावेत तशी पावरी भाषेसंदर्भातली बातमी आहे. महाराष्ट्रात मंदुरवार परिसरात, मेळघाट तसेच मराठवाड्याच्या काही भागात शतकानुशतके राहणाऱ्या पावरा आदिवासींची ही बोलीभाषा. आपल्या देशामध्ये असलेल्या हजारो भाषा, बोलींपैकी एक. या पावरी भाषेमधल्या साडेचार हजार शब्दांचा कोश तयार झाला असून त्याचे ७ ऑगस्टला प्रकाशन होणार आहे हे ते शुभ वर्तमान. हा शब्दकोश मुख्यत्वे शालेय विद्यार्थ्यांसाठी असून त्यात पावरीमधील शब्दांना मराठी, हिंदी तसेच इंग्रजी भाषेतील पर्यायी शब्द देण्यात आले आहेत. साडेचार हजार ही शब्दसंख्या फार नाही असेही कदाचित कुणाला वाटू शकते. पण आपल्या देशातील आदिवासींचे सामाजिक- सांस्कृतिक- प्रार्देशिक स्थान आणि विकासाचा असमतोल हे समीकरण लक्षात घेतले तर या कामाचे महत्त्व ठसठशीतपणे जाणवू शकते. पुण्यामुंबईतील शिष्टसंमत वर्तुळाच्या बाहेरचे रहशोत जग नजरेस पडू शकते. आणि एवंचीचा प्रमाणभाषेचा, तसेच आताच्या काळातील ‘एक देश एक भाषा’सारखे आग्रह या जिवंतपणावर कसा वरवंटा फिरवत आहेत, तेही लक्षात येऊ शकते. या उपक्रमाच्या निमित्ताने खरे म्हणजे भाषा, बोली, भाषासंस्कृती, कोशनिर्मिती या सगळ्यावर चिंतन आणि चर्चा होणे अपेक्षित

आहे. पण अलीकडच्या काळात सगळ्याच बाजूंनी निर्माण झालेला झाकोळ आणि या गोष्टीबाबत प्रत्येकाच्याच टोकदार झालेल्या अस्मिता पाहता भाषा, संस्कृती, प्रथा-परंपरा अशा सगळ्या गोष्टींबद्दल अगत्याने काही बोलणेदेखील धाडसाचे ठरू लागले आहे. पहिल्यांदा कोशनिर्मितीबद्दल. अलीकडच्या ‘गूगलम् शरणम्’ म्हणणाऱ्या पिढीला कोश या प्रकाराबद्दल किती उत्सुकता, आत्मीयता, कुतूहल असेल हा प्रश्न आहेच, पण वेगवेगळे कोश म्हणजे भाषेची समृद्धी मिरवण्याचे दालन कसे आहे हे त्यांना आवर्जून सांगण्याची गरज आहे. या बाबतीत मराठी किती श्रीमंत आहे, हे मराठी भाषेतील कोशांच्या यादीवर नजर टाकल्यावर लक्षात येते. डॉ. श्रीधर व्यंकटेश केतकरांच्या परिश्रमातून भारतीय संस्कृतीकोश, चरित्रकोश, विश्वकोश, म्हणींचा कोश यांसह अनेक कोशांची निर्मिती मराठी भाषेत झाली. ज्ञानोपासनेचे व्रत, एखाद्या विषयाचा ध्यास, संशोधनाची चिकाटी, अविरत परिश्रम या सगळ्याशिवाय कोशनिर्मिती अशक्य आहे. इंटरनेटचा अल्लाउद्दीनचा दिवा हाताशी नव्हता तेव्हाच्या काळात अनेक प्रज्ञावंतांनी कोशनिर्मितीच्या पातळीवर डोंगरापेवढे काम करून ठेवले असले तरी पावरी कोशनिमांति सांगतात तो एक मुद्दा अत्यंत महत्त्वाचा आहे.

गुणवत्ता असूनही आदिवासी मुलांच्या शिक्षणात भाषिक अडसर हा मोठा अडथळा ठरतो, म्हणून ही पावरी भाषेतील शब्दकोशाची निर्मिती केल्याचे ते सांगतात. मराठी ही महाराष्ट्राची राज्यभाषा असली तरी वेगवेगळ्या ठिकाणच्या बोली, वेगवेगळ्या समूहांच्या वेगवेगळ्या भाषा प्रमाण मराठीपेक्षा वेगळ्या आहेत. घरी-दारी आपापल्या भाषेत बोलणारे मूल शाळेत जाऊ लागले की त्याला ती प्रमाणभाषा शिकावी लागते. ती हळूहळू शिकता येतेही, पण सुरुवातीला ती समजत नाही म्हणून साहजिकच परकी वाटू लागते. म्हणजे एके काळी एतद्देशीयांना इंग्रजी जेवढी परकी वाटत असे तितकीच या मुलांसाठी आजही मराठी प्रमाणभाषा परकी. राण्याच्या कानाकोपऱ्यात कुठेही जा, हीच परिस्थिती आहे. जी भाषा त्यांच्या कधी कानावरच पडलेली नसते, तीमधून शिकावे लागणे हे त्या पाच-सात वर्षांच्या जीवावर अन्याय करणारे ठरते. याचा विचार फारसा केला जात नाही, पण तो कधी तरी करणे आवश्यक आहे. या बाबतीत पुण्यामुंबईतल्या शालेय शिक्षण घेणाऱ्या मुलांना जमैस धरण्याची गरज नाही कारण आजकाल ती जन्मल्यापासून बाराखडीएवजी एबीसीडी गिरवू लागतात आणि

उच्च शिक्षणाच्या मिषाने ती थेट इंग्लंड-अमेरिकेतच जातील अशी स्वप्ने त्यांचे आईबाप बघत असतात. इथल्या भाषेशी, संस्कृतीशी, समाजाशी त्यांचा कसलाच संबंध येऊ नये अशी व्यवस्था केल्यानंतर इथल्या प्रसारमाध्यमांमधून, दूरचित्रवाणीवरील कार्यक्रमांमधून मराठीची कशी वाट लागत चालली आहे, असा गळा काढायला ते मोकळे होतात. तो वेगळा मुद्दा. पण मुलांना त्यांच्या मातृभाषेत शिकवले जावे, ते शक्य नसेल तर त्यांच्या मातृभाषेतील शब्दांना प्रचलित महत्त्वाच्या भाषेत कोणते शब्द आहेत, याची ओळख करून देणारा कोश निर्माण करावा ही कल्पनाच भाषेसंदर्भात उभारी देणारी आहे. यामधून पावरी भाषेचे दस्तावेजीकरण तर झालेच आहे शिवाय ती भाषा

बोलणाऱ्या मुलांच्या शिक्षणातील मोठा अडथळा दूर होतो आहे. भिलाला, निहारी या बोलीभाषांमधील कोशनिर्मितीचे कामही पूर्ण होत आले आहे. २०१३ साली अहिराणी भाषेचा शब्दकोश तयार झाला. या पद्धतीने राज्याच्या इतर भागात राहणाऱ्या वेगवेगळ्या बोली भाषा बोलणाऱ्या समूहांमधील जाणत्यांनी पुढाकार घेतला आणि त्या त्या भाषेत अशा पद्धतीच्या कोशनिर्मितीचा घाट घातला तर मोठे काम उभे

अतिमागासतेचीही ७५ वर्षे...

अवधा देश स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव साजरा करत असताना याच देशातील आदिवासी समाजामधील ७५ अस्मि जमातींपैकी (पीन्टीटीजी) ९२ टक्के माडियांना तर ७४ टक्के कोलामांना ‘स्वातंत्र्य’ म्हणजे काय हेच ठाऊक नाही. एका ताऱ्या सर्वेक्षणातून या दोन जमातींचे जगणे आपल्यापुढे मांडणारी ही आकडेवारी उघड झाली, तिचे पुढले निष्कर्ष कुणालाही विचार कायला लागणारे आहेत.

देशाच्या विविध भागात भाषिक वादांनी टोक गाठले असताना माडियांमधील ९१ तर कोलामांमधील ६२ टक्के लोकांना ‘भाषेचा अधिकार’ माहिती नाही. अजूनही त्यांच्याच बोलीभाषेत रमणाऱ्या या जमातीतील ९६ टक्के कोलामां प्रशासन व इतरांशी व्यवहार करताना भाषेचा अडसर जाणवतो. याच आदिवासी समूहातील द्रौपदी मुर्मू राष्ट्रपतीपदी विराजमान झाल्या; पण माडियांमधील ९४ तर कोलामांमधील ७३ टक्के लोकांना संवैधानिक अधिकार ठाऊक नाहीत. ‘सम्मानाने जागण्याचा अधिकार’ काय असतो हे या दोन्ही जमातीतील ८५ टक्के लोकांना माहिती नाही. त्यांच्या सेवेसाठी असलेले सरकारी कर्मचारी कधी चुकतात. अशी चूक झाली तर तक्रार करण्याचा अधिकार आपल्याला आहे हे या दोन्ही जमातींच्या आकलनापलीकडले. ७० टक्के कोलाम तर ४९ टक्के माडियांकडे सरकारची विविध ओळखपत्रे (शिधापत्रिका, जात प्रमाणपत्र, जन्मचा दाखला) नाही. शिक्षणाच्या आधिकाराविषयी बहुतराज लोक अनभिज्ञ. कीटुंबिक व इतर वाद गावातळीवर सोडवण्यात धन्यता मागणाऱ्या ६० टक्के कोलाम व ९० टक्के माडियांना फौजदारी कायदे, प्राथमिक गुन्हे अहवाल म्हणजे काय याची कल्पना नाही. साधे बँकेतून पैसे काढायला तालुकास्थळी जायचे असले तर ८३ टक्के लोकांचा पूर्ण दिवस जातो कारण वाहतुकीची साधने नाहीत. रस्ते व वाहतूक व्यवस्था नसल्यामुळे ६९ टक्के लोक आरोग्य केंद्रापर्यंत पोहोचू शकत नाहीत. या जमातींच्या वसाहतीसुद्धा दुर्गम भागात. त्यामुळे ४६ टक्के माडिया तर ३७ टक्के कोलामांना बसप्रवासाची सुविधा नाही.

न्यायालये आहेत हे त्यातल्या केवळ एक टक्का

प्रतीकात्मकतेच्या राजकारणाने आदिवासींची स्थिती सुधारत नसते, हे स्वयंसेवी संस्थांनाच ज्या प्रकारे सरसकट आदिवासींचे प्रतिनिधी मानले गेले त्यातूनही दिसते.

प्रश्न आहे तो, आता ७५ वर्षांनी तरी आपण काय करणार आहोत, याचा...

लोकांना ठाऊक पण त्यासाठी लागणारा खर्च आम्ही करू शकत नाही असे या एका टक्क्यातील साऱ्यांचे एकसुरात सांगणे. सरकारी कार्यालयात गेले तर हाकलून लावले जाते, असा अनुभव ३७ टक्क्यांच्या गाठीशी; तर या जमातींचा नेहमी संसंध येणाऱ्या वनखात्याच्या कार्यालयात कामे ठाळली

प्रातिनिधिक छायाचित्र

जातात असा अनुभव शंभरातील ७५ जणांनी घेतलेला. ३७ टक्के माडिया तर ७५ टक्के कोलामांनी अजून जिल्ह्याचे ठिकाण बघितलेले नाही. ९७ माडिया उपजीविकेसाठी शेतीवर अवलंबून. त्यांचे वार्षिक उत्पन्न सरासरी ३० हजारच्या पुढे नाही म्हणजे ८४ रुपये प्रतिदिवस. रोहयौत मिळणाऱ्या मजुरीच्या निम्माहून कमी. तीच अवस्था कोलामांची. त्यांचे वार्षिक उत्पन्न फक्त २६ हजार रुपये.

खांब आहेत, वीज नाही...

२७ टक्के माडियांनी अद्याप विजेचा बलब बघितला नाही. याच जमातीतील ५७ टक्के लोकांच्या गावात विजेचे खांब आहेत पण पुरवठा नाही. २१ टक्के कोलाम सुद्धा वीजपुरवठ्यापासून वंचित. ६० टक्के माडियांना पिण्याच्या शुद्ध पाण्याची व्यवस्था ठाऊक नाही तर कोलामांमध्ये हेच प्रमाण ४८ टक्के. ९४ टक्के माडिया तर ९७ टक्के कोलामांना कायद्याची मदत कधी झाली का, या प्रश्नाचे उत्तर देता आले नाही. या जमातीतील कुणाकडेही २ ते ५ एकर पेक्षा जास्त शेती नाही. करोनाच्या काळात खूप हाल झाले असे ६६ टक्के कोलाम तर १८ टक्के माडिया सांगतात. या जमातीतील बहुतेकांना वनहक्काचा फायदा मिळाला तो वैयक्तिक स्तरावर. कुणीतरी गावात आले. त्यांनी कागदावर अंगठ घेतले व मालकीचा कागद नंतर आणून दिला अशी उत्तरे देणाऱ्या या जमातींना वनहक्क, त्याच्या समित्या, त्याचे कार्य काय हे ठाऊक नाही.

हे धक्कादायक निष्कर्ष आहेत ‘पाथ फाऊंडेशन’ व बंगळूरूच्या ‘अझीम प्रेमजी विद्यापीठा’ ने संयुक्तपणे केलेल्या सर्वेक्षणातले. नुकतीच ब्रिटनची शेर्वनिंग शिष्यवृत्ती मिळालेले अॅड. दीपक चटपट, बोधी रामटेके, अविनाश पोईनकर, शुभम आहाके, लालसू नगोटी, वैष्णव इंगोले या तरुणांनी मे व जूनमध्ये हे सर्वेक्षण केले. प्रगतीच्या गप्पा मारण्यात मरगुल असलेल्या या देशातील आदिम जमाती किती मागास आहेत हे या अहवालातून ठसठशीतपणे समोर येते.

या दोन्ही जमाती प्रामुख्याने महाराष्ट्रातल्या. यात आणखी समाविष्ट असलेली एक जमात म्हणजे कातकर. प्रामुख्याने मुंबई, कोकण, उत्तर महाराष्ट्र या परिसरात वसलेली. माडिया व कोलामांच्या तुलनेत कातकरी थोडे पुढारलेले. त्यांचा या सर्वेक्षणात समावेश नव्हता, पण त्यांची स्थिती इतकी वाईट नाही असे या जमातीसाठी काम करणाऱ्या उल्का महाजन यांचे म्हणणे. कामासाठी परराज्यात स्थलांतरण व त्यातून सोसावी लागणाऱ्या वेटबिगारीमुळे त्याच्याही भोवती अन्यायाचे चक्र नेहमी फिरत असेत असे त्या सांगतात.

सरकारचे ‘स्वयंसेवी’ लक्ष

देशाात ‘पेसा’ (पंचायत्स एक्स्टेन्शन टु रोड्युलड एरियाज अॅक्ट) आणि ‘वनहक्क कायदा’ लागू झाल्यावर सरकारला या जमातींच्या विकासाची ओढ वाजणू झाली. त्याआधी साठव्या दशकातील देबर आयोग व नव्वदच्या दशकात भुरिया आयोगाने या जमातींकडे विशेष लक्ष देण्याची शिफारस केली पण सरकारांना वेळच मिळाला नाही. वनहक्काची अंमलबजावणी सुरू झाल्यावर या जमाती मागे पडत आहेत हे लक्षात येताच केंद्राने २७ सप्टेंबर २०१९ ला राज्यांना निर्देश देणारे एक परिपत्रक जारी केले. राज्यांनी मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठित करावी व या जमातीच्या उन्नतीसाठी विशेष प्रयत्न करावेत असे निर्देश दिले. महाराष्ट्रात या आदिवासींची संख्या दोन लाखाच्या आसपास. त्यासाठी ४ कोटी ३० लाखाचा निधी उपलब्ध करून दिला.

त्यातली ७० टक्के रक्कम या जमातींच्या वाट्याला आलीच नाही. या जमातींमधील समस्यांचे संकलन करण्यासाठी अनेक स्वयंसेवी संस्थांना निधीची खिरापात वाटण्यात आली. जेव्हा की मुंबईच्या स्कूल ऑफ इकॉनाॅमिक्स व पब्लिक

पॉलिसीचे प्रमुख प्रा. नीरज हातेकर यांनी याच मुद्द्यावर सर्वेक्षण व अभ्यास करून सरकारला सविस्तर अहवाल आधीच सादर केला होता. त्याकडे दुर्लक्ष करून नव्या संस्थांचे पालनपोषण करण्याचा मार्ग राज्य सरकारने स्वयंकारला. त्यातल्या वर्धेच्या ‘धरामित्र’ या संस्थेने चोखपणे काम केले. इतरांनी काय केले हे वेगळे सांगण्याची गरज नाही. संगणक तंत्रज्ञान क्षेत्रात मनुष्यबळाचा पुरवठा करणाऱ्या व मानववंशशास्त्राचा कुठलाही अनुभव नसलेल्या युनिसेक या मुंबईच्या कंपनीला जमातींतील प्रश्नांचा अभ्यास करण्याची जबाबदारी संपवण्यात आली. त्यांनी गडचिरोली व सवतमाळात कार्यालये उघडली जी सध्या ओस पडलेली असतात.

केंद्राने २०१९ चे परिपत्रक काढण्याआधी आदिवासींचे अभ्यासक व निवृत्त सनदी अधिकारी ऋषिकेश पांडा यांच्या अध्यक्षेखाली एक समिती नेमली. यावर राज्यातून तीन प्रतिनिधी पाठवायचे होते. ते या तीन जमातींतील शिक्षित तरुण असावेत अशी अपेक्षा होती. प्रत्यक्षात स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रतिनिधींना यात प्राधान्य देण्यात आले. केंद्राच्या या पुढाकाराचा फायदा केवळ ओडिशा व राजस्थान या राज्यांनी अचूक उचलला. तिथल्या बोंडो व सहारिया या जमातींसाठी अनेक उपक्रम मिळालेल्या निधीतून उभे राहिले. अन्य राज्यात या जमातींच्या विकासाच्या नावावर स्वयंसेवी संस्थांचीच धन झाली. स्वातंत्र्यानंतर या अतिमागास जमातींचा अभ्यास व्हावा, सोबतच इतर आदिवासी जमातींना विकासाच्या प्रवाहात आणण्यासाठी प्रत्येक राज्यात ‘आदिवासी विकास प्रशिक्षण व संशोधन संस्था’ स्थापण्यात आल्या. अजूनही या संस्था कार्यरत आहेत. मात्र जबलपूर (मध्य प्रदेश) व हैद्राबाद (आंध्र प्रदेश, आता तेलंगणा) येथील संस्थांचा अपवाद वगळता कोणत्याही राज्यातील संस्थेने भरीव अशी कामगिरी बजावली नाही. आजही या जमातींवरील अभ्यासासाठी हैद्राबादच्या संस्थेचे पहिले संचालक व्ही.एन. विक्रेशास्त्री यांचे नाव आदराने घेतले जाते. असा आदर पुन्हा मिळवावा असे इतर राज्यातील अधिकाऱ्यांना कधी वाटले नाही. नोकरीत असताना बदलीत मिळणारी एक नेमणूक या दृष्टिकोनातून या संस्थांकडे बघितले गेले.

या साऱ्याच्या परिणामी, या जमाती नुसत्या मागास राहिल्या नाहीत तर इतरत्र देशाची प्रगती होत असताना आणखी अतिमागास होत गेल्या. वर उळेख केलेला ताजा अहवाल हेच सांगतो.

devendra.gawande@expressindia.com

विश्लेषण

विदा संरक्षण विधेयक मागे का घेतले? सुनील कांबळी

वैयक्तिक गोपनीय माहिती-विदा संरक्षण विधेयक केंद्र सरकारने अखेर मागे घेतले. आता कालसुसंगत नवे सर्वव्यापी विधेयक आणले जाईल, अशी त्याही माहिती व तंत्रज्ञानमंत्री अश्विनी वैष्णव यांनी दिली आहे. मात्र, जवळपास पाच वर्षे विविध पातळ्यांवर विचार-विनिमयातून तयार झालेले हे विधेयक का मागे घ्यावे लागले, हे पाहणे आवश्यक आहे.

विदा म्हणजे काय आणि तिचा भंग कसा होतो ?

‘विदा’ हा ‘डेटा’ या इंग्रजी शब्दाचा प्रतिशब्द. पण जिचे संरक्षण विधेयकाद्वारे होणार होते ती विदा म्हणजे एखाद्या व्यक्तीची प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे ओळख स्पष्ट करणारी, वापरकर्त्याशी संबंधित कोणतीही माहिती. वैयक्तिक, आर्थिक, बायोमेट्रिक, जात, धर्म याबाबतचा तपशील ही ‘संवेदनशील वैयक्तिक विदा’ असल्याची वर्गवारी या विधेयकात करण्यात आली आहे. अशी गोपनीय माहिती बेकायदा मार्गाने फोडणे, तिचा ताबा मिळवणे, ती वापरणे, इतरांना पाठवणे, त्यात बदल करणे, नष्ट करणे, तसेच तिची गोपनीयता, एकात्मता आणि उपलब्धतेशी तडजोड करणे म्हणजे विदासुक्ष्हा भंग मानला जाईल, असे हे विधेयक म्हणते.

विधेयकाचा हेतू काय ?

नागरिकांच्या खासगी माहितीचे संरक्षण करणे हा विधेयकाचा मूळ हेतू. त्यानुसार वैयक्तिक माहितीची व्याख्या निश्चित करणे, विदा संरक्षण प्राधिकरण स्थापन करणे, सरकार आणि समाजमाध्यम मंचाकडून होणाऱ्या नागरिकांच्या खासगी माहितीच्या वापराचे नियमन करणे या विधेयकाद्वारे अपेक्षित आहे.

विधेयकाची पार्श्वभूमी काय ?

खासगीोपणा हा मूलभूत अधिकार असल्याचा निवाडा देऊन सर्वोच्च न्यायालयाने वैयक्तिक माहिती विदा संरक्षणासाठी कार्यदेशीर चौकट तयार करण्याचे निर्देश केंद्र सरकारला दिले होते. त्यासाठी २०१७ मध्ये न्या. बी. एन. श्रीकृष्ण यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आली. समितीने जुलै २०१८ मध्ये विधेयकाचा मसुदा माहिती- तंत्रज्ञान मंत्रालयाला सादर केला. हे विधेयक ११ डिसेंबर २०१९ रोजी संसदेत मांडण्यात आले. त्यानंतर ते संयुक्त संसदीय समितीकडे पाठविण्यात आले. समितीने डिसेंबर २०२१ मध्ये आपला अहवाल संसदेत मांडला. तो सरकारला अनुकूल असल्याचे नमूद करत न्या. श्रीकृष्ण यांनी त्यावर कठोर टीका केली. हे विधेयक अशा प्रक्षिप्त स्वरूपात मंजूर झाले तर भारत हा प्रत्येक नागरिकाच्या प्रत्येक हालचालीवर नजर ठेवू शकणारे ‘ऑवॅलियन स्टेट’ बनेल, असा इशाराही न्या. श्रीकृष्ण यांनी दिला होता.

विधेयकावर आक्षेप काय ?

संयुक्त संसदीय समितीने या विधेयकाची छाननी करून ८१ दुरुस्त्या सुचविल्या आणि १२ शिफारशी केल्या. तसेच माहिती-तंत्रज्ञान क्षेत्रातील बड्या कंपन्यांनी या विधेयकातील काही तरतुदींना, विशेषतः ‘डेटा लोकलायझेशन’च्या तरतुदीला आक्षेप घेतला. या तरतुदीनुसार, संवेदनशील वैयक्तिक गोपनीय माहिती भारतात साठवून ठेवणे कंपन्यांना बंधनकारक ठरणार आहे. शिवाय, काही नागरी संघटनांनीही विधेयकातील तरतुदींना आक्षेप घेतला. या विधेयकात खासगी कंपन्यांच्या विदा वापरावर नियंत्रण ठेवताना सरकारी यंत्रणांना मात्र अमर्याद सवलत देण्यात आल्याचा त्यांचा आरोप आहे.

विधेयक मागे का घेतले ?

संयुक्त संसदीय समितीने या विधेयकाचा सखोल अभ्यास केला. ‘‘समितीचा अहवाल लक्षात येऊन व्यापक कायदेशीर चौकट तयार करण्यात येणार असून नवे, कालसुसंगत विधेयक आणण्यात येणार आहे. त्यामुळे विद्यमान मंचाकडून होणाऱ्या प्रचंड वेगाने बदलणाऱ्या तंत्रज्ञानासाठी आधुनिक कायदेशीर चौकट आवश्यक आहे. त्यामुळे कोणाच्याही दडपणाखाली हा निर्णय घेतलेला नाही, तर पूर्ण विचारांनी घेण्यात आला, असे माहिती तंत्रज्ञानमंत्री अश्विनी वैष्णव यांचे म्हणणे आहे.

समितीने काय सुचविले ?

बिगर-वैयक्तिक विदा या विधेयकाच्या चौकटीत आणण्याची शिफारस समितीने केली. समाजमाध्यम कंपन्यांच्या नियमनाबाबतही समितीने शिफारशी केल्या आहेत. मध्यस्थ दर्जा नसलेल्या कंपन्यांना ‘मजकूर प्रकाशक’ म्हणून गणले जाईल आणि संबंधित मजकुरासाठी त्या जबाबदार राहतील, अशी एक शिफारस आहे. समितीने सुचविलेल्या ८१ दुरुस्त्या आणि १२ शिफारशींपैकी किती गोष्टींना नव्या विधेयकात स्थान मिळेल, हा महत्त्वाचा प्रश्न आहे.

बड्या कंपन्यांच्या विरोधामुळे माघार ?

बड्या कंपन्यांना हा कायदा नको होता. विधेयक मागे घेतल्याने या कंपन्यांचा विजय झाला असून देश पराभूत झाला, असा आरोप मूळच्या समितीचे सदस्य व काँग्रेस खासदार मनीष तिवारी यांनी केला. मात्र, सरकारने हा आरोप फेटाळला. प्रचंड वेगाने बदलणाऱ्या तंत्रज्ञानासाठी आधुनिक कायदेशीर चौकट आवश्यक आहे. त्यामुळे कोणाच्याही दडपणाखाली हा निर्णय घेतलेला नाही, तर पूर्ण विचारांनी घेण्यात आला, असे माहिती तंत्रज्ञानमंत्री अश्विनी वैष्णव यांचे म्हणणे आहे.

नव्या विधेयकात काय असेल ? ते कधी मांडणार ?

नव्या विधेयकात काही सुधारणा अपेक्षित आहेत. संयुक्त संसदीय समितीने सुचविल्यानुसार विधेयकात विदा संरक्षणाची व्यापक संकल्पना अंतर्भूत असेल. तसेच खासगीोपणा हा मूलभूत अधिकार ठरविणाऱ्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाशी सुसंगत तरतुदी नव्या विधेयकात करण्यात येतील. नवे विधेयक लवकरच मांडण्यात येईल, असे इलेक्ट्रॉनिक्स व माहिती तंत्रज्ञान राज्यमंत्री राजीव चंद्रशेखरन यांनी म्हटले आहे. आधीच रखडलेले हे विधेयक विनाविलंब मांडावे, अशी मागणी जोर धरू लागली आहे. त्यामुळे हे विधेयक संसदेच्या हिवाळी अधिवेशनात आणले जाण्याची शक्यता आहे. त्यातल्या तरतुदी पाहणे औत्सुक्याचे ठरेल.

sunil.kambli@expressindia.com

बजाज हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड

कॉर्पोरेट कार्यालय: सॅरेब्रम आयटी पार्क, बी2 बिल्डींग, पाचवा मजला, कल्याणी नगर, पुणे, महाराष्ट्र 411014
शाखेचा पत्ता: जववंत बिल्डींग, मुंबई पुणे रोड, महावीर चौक, प्रिया फर्निचरजवळ, चिचवड, पुणे-411019

ताबा सूचना

सिक्युरिटायझेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फायनॅशियल असेट्स अँड एनफोर्समेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटेस्ट अँक्ट, 2002 मधील अनुच्छेद 13(4) अंतर्गत, सिक्युरिटी इंटेस्ट (एनफोर्समेंट) रुल्स, 2002 मधील नियम 8-(1) (जोडपत्र-IV)

ज्याअर्थी, निमस्वाक्षरीकार हे मे. बजाज हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड (बीएचएफएल) चे प्राधिकृत अधिकारी असून त्यांनी सिक्युरिटायझेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फायनॅशियल असेट्स अँड एनफोर्समेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटेस्ट अँक्ट, 2002 अंतर्गत आणि सिक्युरिटी इंटेस्ट (एनफोर्समेंट) रुल्स, 2002 मधील नियम 3 सह वाचण्यात येणाऱ्या अनुच्छेद 13(2) अंतर्गत बहाल करण्यात आलेल्या अधिकारंचा वापर करीत खाली नमूद कर्जदार/सह-कर्जदार/जामीनदारंना मागणी सूचना पाठविली जीत त्यांना सदर सूचना प्राप्त होण्याच्या दिनांकापासून 60 दिवसांचे आत सदर सूचनेत नमूद रकमेचा भरणा करण्याचे आवाहन करण्यात आले होते. कर्जदार/सह-कर्जदार/जामीनदारंनी सदर रकमेचा भरणा न केल्याने याद्वारे कर्जदार/सह-कर्जदार /जामीनदारंना आणि सर्व लोकांना सूचित करण्यात येते की निमस्वाक्षरीकारांनी सदर नियमांमधील नियम 8-(1) सह वाचण्यात येणाऱ्या सदर अधिनियमातील अनुच्छेद 13(4) अंतर्गत बहाल करण्यात आलेल्या अधिकारंचा वापर करीत मे. बजाज हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड (बीएचएफएल) यांचे वतीने खाली नमूद करण्यात आलेल्या मालमतेचा ताबा घेतलेला आहे. कर्जदार/सह-कर्जदार/जामीनदार व सर्व लोकांना याद्वारे सावधानगिरीची सूचना देण्यात येते की त्यांनी सदर मालमतेच्या संदर्भात कोणताही व्यवहार करू नये आणि असा कोणताही व्यवहार केल्यास तो बीएचएफएल यांच्या खाली नमूद रकम अधिक तीवरील पुढील व्याज एवढ्या रकमेच्या भावधीन असेल.

कर्जदार / जामीनदाराचे नाव (कर्ज खाते क्र., शाखेचे नाव)	अनामत मत्तेचे वर्णन (अचल मालमत्ता)	मागणी सूचनेचा दिनांक व रक्कम	ताबा दिनांक
शाखा: पुणे (कर्ज खाते क्र.: H402HHL0384616 आणि H402HLT0393397) 1. अनिल दत्तात्रय कोंडा (कर्जदार) 2. जयश्री अनिल कोंडा (सह-कर्जदार) राहणार- सदनिका क्र. 705, विंग जी, मिकाससा सोसायटी, केसनंद रोड, आयुर्वेद कॉलेज वाघोली जवळ, पुणे, महाराष्ट्र-412207	पुढील वर्णनाची बिगर शेती मालमत्ता: सदनिका क्र. 705, सातवा मजला, बिल्डींग जी, मिकाससा फेज 2, केसनंद फाटा, वाघोली, पुणे, महाराष्ट्र-412207. पुर्वस: लिफ्ट आणि सदनिका क्र. 704, पश्चिमेस: सोसायटी रोड, उत्तरेस: जिना, दक्षिणेस: लगतची इमारत एफ	19 एप्रिल 2022 रु. 33,21,778/- (रुपये तेव्हातीस लाख एकवीस हजार सातशे अठ्ठ्याहत्तर फक्त)	02 ऑगस्ट 2022
शाखा: पुणे (कर्ज खाते क्र. 402HSL52133464 आणि 402TSH54318203) 1. गणेश मारुती काळे (कर्जदार) राहणार- एन 31, विनायका टेम्पल रोड, नॅटस्टन हायवे, हसूर मनी रोड, माडीवाला, बंगलोर-560068 तसेच येथे- मारुती काळे, सर्वे क्र. 58, रुबी हॉल क्लिनिकजवळ, आझादनगर, वानवडी, पुणे शहर, वानवडी, पुणे-411040 2. नीलम भगवंत यादव (सह-कर्जदार) बडिहांचे नाव- मारुती काळे, सर्वे क्र. 58, रुबी हॉल क्लिनिकजवळ, आझादनगर, वानवडी, पुणे शहर वानवडी, पुणे-411040	पुढील वर्णनाची बिगर-शेती मालमत्ता: सदनिका क्र. 402, चौथा मजला, श्री गणेश पार्क, स.क्र. 25, प्लॉट क्र. 13, डॅडी, महाराष्ट्र, पुणे-411060 पुर्वस: मोकळी जागा, पश्चिमेस: सदनिका क्र. 401, उत्तरेस: लिफ्ट, दक्षिणेस: जिना	19 एप्रिल 2022 रु. 25,36,531/- (रुपये पंचवीस लाख छत्तीस हजार पाचशे एकतीस फक्त)	02 ऑगस्ट 2022
शाखा: पुणे (कर्ज खाते क्र. H402HHL0094779 आणि H402HLT0099432) 1. मेगज सिद्दिकी (कर्जदार) राहणार- सदनिका क्र. 707, बसु बिल्डींग, रिवर रॅसिडेन्सी, एसएनबीपी इंटर्नॅशनल स्कूलजवळ, चिखली, पुणे, महाराष्ट्र- 411062	पुढील वर्णनाची बिगर-शेती मालमत्ता: सदनिका क्र. 707, सातवा मजला, बिल्डींग बसु, रिवर रॅसिडेन्सी, फेज 3, गट क्र. 90, चिखली, महाराष्ट्र, पुणे, 411062 पुर्वस: सदनिका क्र. 706, पश्चिमेस: सदनिका क्र. 708, उत्तरेस: लोक आणि सामायिक पॅसेज, दक्षिणेस: मोकळी जागा	19 एप्रिल 2022 रु. 37,70,762/- (रुपये सदतीस लाख सत्तर हजार सातशे बासष्ट फक्त)	02 ऑगस्ट 2022

दिनांक: 06/08/2022
 स्थान: पुणे

- प्राधिकृत अधिकारी,
 बजाज हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड

**दीपक फर्टिलायझर्स
अँण्ड पेट्रोकेमिकल्स
कॉर्पोरेशन लिमिटेड**

CIN: L24121MH1979PLC021360

नोंदणीकृत व कॉर्पोरेट कार्यालय:

साई हिरा, सर्व्हे क्र. ९३, मुंढवा, पुणे-४११ ०३६ | फोन नं.: +९१ २० ६६४५८०००

ई-मेल: investorgrievance@dfpcl.com | वेबसाईट: www.dfpcl.com

व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग / इतर दृक्श्राव्य पद्धतीने घेण्यात येणार असलेली ४२वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा, बुक क्लोजर व लाभशाबाबत माहिती

याद्वारे सूचित करण्यात येते की कंपनी अधिनियम, २०१३ (‘अधिनियम’) मधील तरतुदी, दि. १३ जानेवारी, २०२१ ५ मे, २०२०, ८ एप्रिल, २०२० आणि १३ एप्रिल, २०२० च्या परिपत्रकांसह (एकत्रितपणे ‘एमसीए परिपत्रके’ असा उल्लेख करण्यात येतो) वाचण्यात येणारे ५ मे, २०२२ रोजीचे कॉर्पोरेट कार्य मंत्रालयाचे (एमसीए) परिपत्रक, आणि १५ जानेवारी, २०२१ आणि १२ मे, २०२० रोजीच्या परिपत्रकांसह वाचण्यात येणाऱ्या १३ मे, २०२२ रोजीच्या सिक्युरिटीज अँड एक्स्चेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (सेबी) परिपत्रकाचे (एकत्रितपणे ‘सेबी परिपत्रके’ असा उल्लेख करण्यात येतो) पालन करीत कंपनीच्या सभासदांची **४२वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा (‘एजीएम’)** एका सामायिक ठिकाणी सभासदांच्या प्रत्यक्ष उपस्थितीविना व्हिडीओ/कॉन्फरन्सिंग (‘व्हीसी’ / इतर दृक्श्राव्य माध्यमाद्वारे (‘ओएव्हीएम’) **शुक्रवार, दि. २ सप्टेंबर, २०२२ रोजी घेण्याचे नियोजित आहे.**

सदर एमसीए परिपत्रके आणि सेबी परिपत्रकांचे पालन करीत कंपनीने **४२व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना आणि २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचा वार्षिक अहवाल** कंपनी/ डिपॉझिटरी पार्टीसिपंट्सकडे ईमेल अँड्रेस नोंदविलेल्या सर्व सभासदांना केवळ इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने पाठविण्यात येतील.

४२व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना आणि २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचा वित्तीय अहवाल कंपनीच्या वेबसाईटवर म्हणजे www.dfpcl.com येथे, स्टॉक एक्स्चेंजची वेबसाईट www.bseindia.com येथे आणि नॅशनल स्टॉक एक्स्चेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड ची वेबसाइट www.nseindia.com येथे आणि कंपनीचे निबंधक आणि शेअर ट्रान्सफर एजेंट केफिन टेक्नॉलॉजीज प्रायव्हेट लिमिटेड (यापुढे “केफिन” असा उल्लेख करण्यात येईल) च्या <https://evoting.kfintech.com> या वेबसाईटवरसुद्धा उपलब्ध करण्यात येईल.

ईमेल अँड्रेस नोंदविण्याची / अद्यतन करण्याची पद्धत:

अ) ज्या सभासदांकडे मूर्त (छापील) स्वरूपातील समभाग आहेत, परंतु कंपनीकडे ईमेल अँड्रेस नोंदविलेला / अद्यतन केलेला नाही त्यांना विनंती आहे की त्यांनी तो <https://ris.kfintech.com/clientservices/mobileereg/mobileemailreg.aspx> येथे क्लिक करून अथवा einward.ris@kfintech.com येथे आणि नॅशनल स्टॉक एक्स्चेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड ची वेबसाइट www.nseindia.com येथे आणि कंपनीचे निबंधक आणि शेअर ट्रान्सफर एजेंट केफिन टेक्नॉलॉजीज प्रायव्हेट लिमिटेड (यापुढे “केफिन” असा उल्लेख करण्यात येईल) च्या <https://evoting.kfintech.com> या वेबसाईटवरसुद्धा उपलब्ध करण्यात येईल.

आ) ज्या सभासदांकडे अमूर्त स्वरूपातील समभाग आहेत परंतु आपल्या डिपॉझिटरी पार्टीसिपंटकडे ईमेल अँड्रेस नोंदविलेला नाही त्यांना विनंती आहे की त्यांनी त्यांचे डीमॅट खाते असलेल्या डिपॉझिटरी पार्टीसिपंट्सकडे आपले ईमेल अँड्रेस नोंदवावेत/ अद्यतन करावेत.

लाभांश प्राप्त करण्यासाठी अधिदेश(मॅटेट) नोंदविण्याची पद्धत:

सभासदांना विनंती आहे की त्यांनी खालीलप्रमाणे आपल्या बँक खात्याचे तपशील नोंदवावेत/अद्यतन करावेत:

मूर्त धारणा	पुढील कागदपत्रांच्या छापील प्रती केफिन यांना केफिन टेक्नोलॉजीज लिमिटेड, युनिट: दीपक फर्टिलायझर्स अँड पेट्रोकेमिकल्स कॉर्पोरेशन लिमिटेड, सेलेनियम टॉवर बी, प्लॉट ३१-३२, गाचीबावली, फायनान्स डिस्ट्रिक्ट, नानकरामगुडा, हैदराबाद – ५०० ०३२: अ) पुष्ट्यर्थ कागदपत्रांसह फॉर्म ISR-1. सदर फॉर्म कंपनीच्या वेबसाईटवर https://www.dfpcl.com/forms येथे आणि केफिनच्या वेबसाईटवर https://ris.kefintech.com/clientservices/isc/ येथे उपलब्ध आहे ब) समभाग संयुक्तपणे धारण करीत असल्यास प्रथम धारकाचे नाव असलेल्या कॅन्सल केलेल्या चेकची मूळ प्रत. चेकवर धारकाचे नाव नसल्यास, कृपया पुढील कागदपत्रे सादर करावीत: i. कॅन्सल केलेल्या चेकची मूळ प्रत; ii. चेकच्या पानावर दिल्याप्रमाणे खाते धारकांची नावे, पत्ते, तोच बँक खाते क्रमांक आणि बँक शाखेचा संपूर्ण पत्ता असलेल्या बँक पासबुक / बँक स्टेटमेंट च्या पहिल्या पृष्ठाची बँकेद्वारे साक्षात्कृत करण्यात आलेली वाचत येईल अशी प्रत; क) सर्व धारकांच्या पॅन कार्डची स्वाक्षिप्त प्रत; आणि ड) प्रथम धारकाच्या कंपनीकडे नोंदणी असलेल्या पत्त्याच्या पुष्ट्यर्थ (आधार कार्ड, चालक परवाना, निवडणूक ओळखपत्र, पासपोर्ट यांसारख्या). कोणत्याही दस्तावेजाची स्वाक्षिक्त प्रत. याशिवाय, सभासदांना विनंती आहे की त्यांनी केफिन च्या वेबसाईटवर म्हणजे https://ris.kfintech.com/clientservices/isc/ येथे दिलेल्या तपशील पाहूवा आणि यानुसार करावे.
अमूर्त धारणा	इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात समभाग धारण करीत असलेल्या सभासदांना विनंती आहे की त्यांनी आपापल्या डिपॉझिटरी पार्टीसिपंट्सकडे आपले इलेक्ट्रॉनिक बँक अधिदेश (मॅटेट) अद्यतन करावा.

कंपनीद्वारे आपल्या सर्व सभासदांसाठी **४२व्या एजीएमच्या** सूचनेत नमूद करण्यात आलेल्या सर्व ठरावांवर मतदान करण्यासाठी दूरस्थ ई-मतदान सुविधा (दूरस्थ ई-मतदान) उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. याशिवाय, कंपनीद्वारे एजीएम सुरू असतांना ई-मतदान प्रणालीच्या माध्यमातून मतदानाची (ई-मतदान) सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. अमूर्त स्वरूपातील आणि मूर्त स्वरूपातील समभाग धारण करणाऱ्या तसेच आपले ईमेल अँड्रेस न नोंदविलेल्या सभासदांसाठी एजीएममध्ये सहभागी होण्याची आणि दूरस्थ ई-मतदान / ई-मतदानाची सविस्तर प्रक्रिया **४२व्या एजीएमच्या सूचनेत देण्यात आलेली आहे. सदर अधिनियमातील अनुच्छेद १०३ अंतर्गत व्हीसी/ओएव्हीएम द्वारे एजीएममध्ये सहभागी होणाऱ्या सभासदांची उपस्थिती कोमससाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.**

कंपन्या (व्यवस्थापन व प्रशासन) नियम, २०१४ मधील नियम १० आणि सेबी (लिटिगिंग ऑब्जीगेशन्स अँड डिस्कलोजर रिकायरमेंट्स) रेग्युलेशन्स, २०१५ मधील नियम ४२ सह वाचण्यात येणाऱ्या कंपनी अधिनियम, २०१३ मधील अनुच्छेद ११ च्या अनुषंगाने कंपनीची सभासद पुस्तिका आणि समभाग हस्तांतरण पुस्तके शनिवार, दि. २७ ऑगस्ट, २०२२ ते शुक्रवार, दि. २ सप्टेंबर, २०२२ (दोन्ही दिवस समाविष्ट) पर्यंत कंपनीची ४२वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा आणि, ४२व्या एजीएम मध्ये सभासदांनी जाहीर केल्यास, ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाचा लाभशांशाच्या वितरणासाठी बँट ठेवण्यात येतील. येत्या एजीएममध्ये लाभशांशी शिफारस करण्यात आल्यास ज्यांनी आपल्या बँक खात्याचे तपशील अद्यतन केलेले आहेत अशा समभागधारकांना विविध प्रकारच्या ऑनलाईन हस्तांतरण पद्धतींचा वापर करीत त्याचे इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने वाटप करण्यात येईल. ज्या समभागधारकांनी आपल्या बँक खात्याचे तपशील अद्यतन केलेले नाहीत अशा समभागधारकांना लाभशांश अधिदेश / धनादेश त्यांच्या नोंदणीकृत पर्यावर पाठविण्यात येतील.

**दीपक फर्टिलायझर्स अँड पेट्रोकेमिकल्स
कॉर्पोरेशन लिमिटेड करिता**

स्थान: पुणे
 दिनांक: ५ ऑगस्ट, २०२२

Sd/-
 रितेश चौधरी
 कंपनी सचिव व अनुपालन अधिकारी

Sudarshan Chemical Industries Limited

Registered Office & Global Head Office : 162 Wellesley Road, Pune 411 001

Tel. : +91 20 68281200 Fax : +91 20 26058222 Email : investorrelations@sudarshan.com Website : www.sudarshan.com CIN : L24119PN1951PLC008409

Statement of Unaudited Financial Results for the Quarter Ended 30th June, 2022

		(Rs. in Lakhs)			
Sr. No.	Particulars	Standalone		Consolidated	
		Quarter Ended		Quarter Ended	
		30.06.2022 (Unaudited)	30.06.2021 (Unaudited)	31.03.2022 (Audited)	30.06.2021 (Unaudited)
1	Total income from continuing operations	51,577.3	43,467.8	1,91,891.1	55,415.3
2	Net Profit / (Loss) for the period (before Tax, Exceptional and/or Extraordinary items)	714.7	2,948.0	13,745.8	1,039.7
3	Net Profit / (Loss) for the period before Tax (after Exceptional and/or Extraordinary items)	714.7	2,948.0	13,745.8	1,039.7
4	Net Profit / (Loss) for the period after Tax (after Exceptional and/or Extraordinary items)	530.5	2,203.1	10,037.6	707.7
5	Total Comprehensive Income for the period [Comprising Profit / (Loss) for the period (after tax) and Other Comprehensive Income (after tax)]	(261.3)	1,717.3	10,224.7	129.0
6	Paid-up equity share capital (Face Value Rs. 2/- per share)	1,384.5	1,384.5	1,384.5	1,384.5
7	Reserve excluding Revaluation Reserves as shown in the Audited Balance Sheet of the previous year	-	-	81,840.7	-
8	Earnings per share (of Rs. 2/- each)	0.8 Basic 0.8 Diluted	3.2 3.2	14.5 14.5	1.0 1.0
9	Net Worth	82,984.9	78,800.2	83,225.2	83,469.0
10	Debt-Equity ratio (times)	0.98	0.84	0.91	1.04
11	Debenture Redemption Reserve	-	-	-	-
12	Debt Service Coverage Ratio for the period (times)	0.81	1.25	1.27	0.85
13	Interest Service Coverage Ratio for the period (times)	6.76	12.51	13.48	6.84
		Not annualised		Not annualised	

NOTES :

- The above Unaudited Financial Results were reviewed by the Audit Committee and approved by the Board of Directors at their respective meetings held on 5th August, 2022. These unaudited financial results have been prepared in accordance with the Indian Accounting Standards ("Ind-AS") as specified under Section 133 of the Companies Act, 2013 read with rule 3 of the Companies (Indian Accounting Standards) Rules, 2015 (as amended from time to time) and the provisions of the Companies Act, 2013.
- The "Limited Review" of the Unaudited Financial Results for the quarter ended 30th June, 2022 pursuant to Regulation 33 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosures Requirements) Regulations, 2015, has been carried out by the Statutory Auditors.
- The Consolidated Financial Results include the Financial Results of the wholly owned subsidiaries viz. RIECO Industries Limited, Sudarshan Europe B.V. (The Netherlands), Sudarshan (Shanghai) Trading Company Limited (China); Sudarshan Japan Limited; and the step-down subsidiaries viz. Sudarshan North America Inc. (U.S.A.), and Sudarshan Mexico S de R.L.de CV (Mexico) (Hereinafter referred as "Group")
- On 18th July, 2022, the Company issued 8.45% Non-convertible Debentures amounting to Rs. 9,900.0 lakhs (Rs.10.0 lakhs each), repayable at the end of third year.
- The above is an extract of the detailed format of Quarterly / Annual Financial Results as required under Regulation 33 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015. The aforesaid Unaudited Financial Results will be uploaded on the Company's website www.sudarshan.com and will also be available on the websites of BSE Limited www.bseindia.com and The National Stock Exchange of India Limited www.nseindia.com for the benefit of shareholders and investors.

For and on behalf of the Board of Directors

Place : Pune
Date : 5th August, 2022

R.B.RATHI
 Managing Director

		(₹ in Millions, unless otherwise stated)			
Sr. No	Particulars	Quarter ended		Year Ended	
		30 June' 22	31 March' 22	30 June' 21	31 March' 22
		(Unaudited)	(Audited)	(Unaudited)	(Audited)
I	Income				
	Revenue from Operations	4,898.70	5,140.57	5,248.97	21,232.14
	Other Income	94.93	50.95	39.86	147.04
	Total Income	4,993.63	5,191.52	5,288.83	21,379.18
II	Expenses				
	Cost of Materials Consumed	2,612.50	2,612.72	2,599.21	10,015.63
	Changes in Inventories of Finished Goods and Work-in-Progress	(323.50)	(61.47)	(5.48)	413.24
	Employee Benefits Expense	404.56	390.83	369.42	1,687.23
	Finance Costs	1.35	1.25	205.50	279.62
	Depreciation and Amortisation Expense	98.79	95.54	89.19	378.77
	Other Expenses	737.46	776.38	681.34	2,955.44
	Total Expenses	3,531.16	3,815.25	3,939.18	15,729.93
III	Profit Before Tax (I-II)	1,462.47	1,376.27	1,349.65	5,649.25
IV	Tax Expenses				
	Current Tax	362.29	369.05	322.43	1,376.27
	Deferred Tax	12.85	18.25	18.09	85.74
	Total Tax Expenses	375.14	387.30	340.52	1,462.01
V	Profit for the Period / Year (III-IV)	1,087.33	988.97	1,009.13	4,187.24
VI	Other Comprehensive Income (OCI) Items that will not be reclassified to profit or loss				
	(a) Re-measurement of the post-employment benefit obligation	0.39	3.93	(1.76)	1.30
	(b) Income tax relating to the above	(0.10)	(0.99)	0.44	(0.33)
	Total Other Comprehensive Income/(Loss)	0.29	2.94	(1.32)	0.97
VII	Total Comprehensive Income for the Period/ Year (V+VI)	1,087.62	991.91	1,007.81	4,188.21
VIII	Earnings per equity share (Face Value of ₹2/-) (Not Annualised except for the year ended 31st March)				
	(a) Basic (in ₹)	8.87	8.07	9.36	35.63
	(b) Diluted (in ₹)	8.87	8.07	9.36	35.63
IX	Paid up Equity Share Capital, Equity Shares of ₹ 2/- each	245.05	245.05	215.61	245.05
X	Other Equity excluding Revaluation Reserve				20,298.07

See accompanying notes to the Financial Results

Notes:

- The Financial Results have been prepared in accordance with Indian Accounting Standards ("Ind AS") prescribed under section 133 of the Companies Act, 2013 read with relevant rules thereunder and in terms of Regulation 33 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015 (as amended).
- The above Financial Results were reviewed by Audit Committee and thereafter approved and taken on record by the Board of Directors at their meeting held on August 04, 2022. These results have been subjected to limited review by statutory auditor who have issued an unmodified conclusion on the said results.
- Details of Utilisation of IPO Proceeds is as under:

Particulars	Estimated net proceeds as per Prospectus	Revised Net Proceeds	Utilised up to 30 Jun' 22	Unutilised as on 30 Jun' 22
Payment of outstanding purchase consideration to the Promoter for the spin-off of the API business from the Promoter into our Company pursuant to the Business Purchase Agreement dated October 9, 2018	8,000.00	8,000.00	8,000.00	-
Funding the capital expenditure requirements	1,527.64	1,527.64	762.05	765.59
General corporate purposes	576.75	494.40	494.40	-
Total	10,104.39	10,022.04	9,256.45	765.59

Unutilised amount as at June 30, 2022 were held in monitoring agency account and in deposits with scheduled commercial bank.

MITCON

Solutions for Sustainable Tomorrow

MITCON Consultancy & Engineering Services Limited

Registered Office: First Floor, Kubera Chambers, Shivajinagar, Pune-411 005, Maharashtra, India
Phone: +91-20-2553 4322, 2553 3309 Email: cs@mitconindia.com Website: www.mitconindia.com
CIN: L74140PN1982PLC026933

Statement of Unaudited Standalone and Consolidated Financial Results for the Quarter Ended 30th June, 2022

(₹ Lakhs)

Sr. No.	Particulars	Standalone				Consolidated			
		Quarter ended		Year ended		Quarter ended		Year ended	
		June 30, 2022	March 31, 2022	June 30, 2021	March 31, 2022	June 30, 2022	March 31, 2022	June 30, 2021	March 31, 2022
		(Unaudited)	(Audited)	(Unaudited)	(Audited)	(Unaudited)	(Audited)	(Unaudited)	(Audited)
1	Total income from operations	1,307.49	1,882.20	1,123.80	7,945.28	1,971.88	2,926.84	1,685.41	10,775.94
2	Net Profit / (Loss) for the period (before Tax, Exceptional and/or Extraordinary Items)	203.02	362.87	2.82	465.95	41.59	340.07	23.70	378.98
3	Net Profit / (Loss) for the period before tax (after Exceptional and/or Extraordinary Items)	203.02	362.87	2.82	465.95	41.59	340.07	23.70	378.98
4	Net Profit / (Loss) for the period after tax (after Exceptional and/or Extraordinary Items)	141.98	107.49	5.57	218.41	55.64	89.28	32.12	149.72
5	Total Comprehensive Income for the period [Comprising Profit/ (Loss) for the period (after tax) and Other Comprehensive Income (after tax)]	140.34	165.01	5.57	275.93	334.36	387.69	24.94	440.95
6	Equity Share Capital	1,342.15	1,342.15	1,342.15	1,342.15	1,342.15	1,342.15	1,342.15	1,342.15
7	Reserves (Excluding Revaluation Reserves)				9,084.91				7,955.76
8	Earnings Per Share (of ₹ 10/- each) (for continuing and discontinued operations) (not annualized)								
	Basic (₹)	1.06	0.80	0.04	1.63	0.41	0.67	0.24	1.12
	Diluted (₹)	1.06	0.80	0.04	1.63	0.41	0.67	0.24	1.12

Notes:

The above is an extract of the detailed format of Quarterly Financial Results filed with the Stock Exchanges under Regulation 33 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015. The full format of Financial Results for the quarter and year ended 30th June, 2022 are available on the Stock Exchange websites (www.nseindia.com) and Company's website (www.mitconindia.com).

Place: Pune

Date: August 05, 2022

For MITCON Consultancy & Engineering Services Limited

Sd/-

Ankita Agarwal

Company Secretary & Compliance Officer

SBI	भारतीय स्टेट बैंक, स्ट्रेंड्स असेट रिकव्हरी शाखा, (सार्व) पुणे, वर्धमान बिल्डिंग, २रा मजला, ३२१/ए/३, महात्मा फुले पेठ, सेवन लव्हज चौक, शंकरराव रोड, पुणे- ४२. फोन : ०२०-२६४४६०३१/६०४४. मेल : sbi.10151@sbi.co.in. अधिकृत अधिकारी : सौ. पद्मजा पोड,मेल : Padmaja.pol@sbi.co.in, मोबा. नं. ७८४२२११९९४.	(ई-लिलाव विक्री नोटीस)
------------	--	-------------------------------

सिक्विरिटाइजेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फायनान्शीयल असेट्स अँड एम्पोसेमेंट ऑफ सिक्विरिटी इंस्ट्रेट अँवट २००२ अन्यवे बैंकस तारण दिलेल्या अवल मालमतेची विक्री	
खाली सही करणार अधिकृत अधिकारी भारतीय स्टेट बैंक यांनी सरफेसी कायदा २००२ च्या कलम १३(४)अन्वये खाली दर्शविलेल्या मालमतेचा ताबा घेतला आहे. तमाग जनतेस' जसे आहे तसे आणि जे काही आहे ते व तिथे जे जे काही असेल ते' या तत्वावर लिलाव (ई ऑक्शन) करण्याचे ठरविले आहे.	

१) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे	७) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे
सौ. उमा रिझवाणी आणि श्री. अमित कुमार	-----	दि. १८.११.२०२१ रोजी रु. ३७,५१,६०८/- (रुपये सदतीस लाख एकावन्न हजार सहाशे आठ फक्त) अधिक करारातील दरानुसार होणारे पुढील व्याज, झालेले व होणारे कायदेशीर खर्च, शुल्क इत्यादी.	मेसरस आभा एन्व्होकेअर २) सौ. सुमिता सुसांता मंडल	१) श्री. सुसांता कुमार मंडल, २) सौ. सुमिता सुसांता मंडल	दि. २८.०१.२०१९ रोजी रु. १,६०,६३,८३८.०० (रु. एक कोटी साठ लाख त्रैसाठ हजार आठशे अडतीस फक्त) अधिक पुढील व्याज, प्रासंगिक खर्च, शुल्क इत्यादी

मालमता धारकांची नावे : सौ. उमा रिझवाणी आणि श्री. अमित कुमार	
---	--

मालमतेचा तपशिल	राखीव किंमत	बयाणा रकम (इएमडी)	बोली वाढ रकम
गाव माण, ता. मुळशी जि. पुणे- ४११०१७ येथील एमआयडीसी फेज- ३, व्हीए टाऊनशिप प्रा. लि., (बोर्नाडी हँजबडी टाऊनशिप प्रा. लि.), राजीव गांधी इन्फोकॅक पार्क मधील प्लॉट नं. अर-२/१ वरील द ब्लिफ गार्डन प्रोजेक्ट मधील विंग-डी, (डेझी) सहावा मजल्यावरील फ्लॅट क्रमांक ६०३, एकूण क्षेत्र ६१.३३ चौ. मी. आणि बाल्कनी क्षेत्र ७.२४ चौ. मी., (प्रत्यक्ष ताबा)	रु. ५४.७२ लाख	रु. ५.४८ लाख	रु. ०.२० लाख

ई-लिलावाची तारीख/वेळ : दिनांक : १२.०९.२०२२ वेळ : सकाळी ११.०० ते दु. १.०० वा. प्रत्येकी १० मिनिटांच्या अमर्यादित वाढीव वेळेसह	
पोर्टलवर असलेल्या लोबल वॉलेटमध्ये दि. ०९.०९.२०२२ रोजी सायं. ५.०० पूर्वी	मालमता पाहणीची तारीख व वेळ : दि. २०.०८.२०२२ रोजी सकाळी ११.३० ते दु. १.३० वा.
बयाणा रकम जमा करावयाची आहे.	

राखीव किमतीच्याखाली कोणतीही मालमता विकली जाणार नाही.	
--	--

२) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे
मे. एस. पी. ईंजिनिअर्स १) श्री. प्रशांत चंद्रकांत चौधरी (मयत) यांची पत्नी आणि कायदेशीर वारस श्रीमती. जान्हवी प्रशांत चौधरी. २) श्री. संतोष बापुसाहेब कुंजीर ३) श्री. चंद्रशेखर प्रभाकर देशमुख; ४) श्री. प्रभाकरराव लक्ष्मण सातपुते; ५) श्री. अमित अनिल डुबरे; ६) सौ. रोहिणी चंद्रशेखर देशमुख ७) सौ. ज्योती संतोष कुंजीर; ८) श्री. सिध्दार्थ विजय शहा.	१) श्री. प्रशांत चंद्रकांत चौधरी (मयत) यांची पत्नी आणि कायदेशीर वारस श्रीमती. जान्हवी प्रशांत चौधरी.	दि. २९.०२.२०१६ रोजी रु. ३,८६,०७,७०७.१५ (रु. तीन कोटी शहाऐशी लाख सात हजार सातशे सात आणि वैसे पंधरा फक्त) अधिक खाते बंद होईपर्यंतचे व्याज, खर्च, शुल्क इ.

मालमता धारकांची नावे : श्री. प्रशांत चंद्रकांत चौधरी (भागीदार आणि जामीनदार) (मयत) यांची पत्नी आणि कायदेशीर वारस श्रीमती. जान्हवी प्रशांत चौधरी.	
---	--

मालमतेचा तपशिल	राखीव किंमत	बयाणा रकम (इएमडी)	बोली वाढ रकम
बावठण खुर्द, ता. मुळशी, जि. पुणे ४११०२१ येथील सखे नं. ६ (मम) मधील एनडीए पाणपण रस्ता, डी. एस. के. रानवारा को. ऑपरेटिव्ह हाऊसिंग सोसायटी लि. मधील मालमती बिल्डिंग क्र. १९ मधील फ्लॅट क्र. १०३, व्हिल्टअप क्षेत्रक ५५०.९१ चौ. फूट. (प्रत्यक्ष ताबा) Property ID- SBIN10151004	रु. ३८.०० लाख	रु. ३.८० लाख	रु. ०.२५ लाख

३) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे
मेसरस लोबल कॉन्स्ट्रो अँड प्रॉपर्टी सोल्युशन्स श्री. अनिल वसंतराव मुंडे आणि श्री. राजेश लोनीभर कावळे दि. २७.०५.२०२१ रोजी रु. ४७,४८,०५४.०२ (रु. सत्तेचाळीस लाख अठेचाळीस हजार नऊशे चार आणि वैसे दोन फक्त) अधिक खाते बंद होईपर्यंतचे पुढील व्याज, खर्च, शुल्क इ.	श्री. अनिल वसंतराव मुंडे आणि श्री. राजेश लोनीभर कावळे	

मालमता धारकांची नावे : श्री. अनिल वसंतराव मुंडे आणि श्री. राजेश लोनीभर कावळे	
--	--

मालमतेचा तपशिल	राखीव किंमत	बयाणा रकम (इएमडी)	बोली वाढ रकम
रावेत गाव, ता. हवेली, जि. पुणे येथील सेक्टर नं. ३२९ मधील स्थानिक व्यावसायिक प्लॉट नं. एल. सी. १/३ वरील "हामनी" नावाने ओळखल्या जाणाऱ्या इमारतीमधील सी विंग, पहिल्या मजल्यावरील टुकण नं. १३, कॉम्प्ले क्षेत्र- १९.२० चौ. मी. अधिक पोटमाळा याचे क्षेत्र- ५.७६ चौ. मी. (प्रतिकात्मक ताबा) Property ID- SBIN10151006	रु. ३०.०० लाख	रु. ३.०० लाख	रु. ०.२५ लाख

४) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे
श्री. अलेक्स जॅकोब आणि सौ. प्रियांका अलेक्स जॅकोब	-----	दि. १३.०४.२०१९ रोजी रु. ४६,००,६९३/- (रु. सत्तेचाळीस लाख सहाशे तेरा फक्त) अधिक पुढील व्याज, खर्च, शुल्क इ.

मालमता धारकांची नावे : श्री. अलेक्स जॅकोब आणि सौ. प्रियांका अलेक्स जॅकोब	
--	--

मालमतेचा तपशिल	राखीव किंमत	बयाणा रकम (इएमडी)	बोली वाढ रकम
श्री. अलेक्स जॅकोब आणि सौ. प्रियांका अलेक्स जॅकोब यांचे नावे असलेला फ्लॅट नं. ६०२, सहावा मजला, सी विंग, "स्वस्तिक गंग", व्हिल्ट अप क्षेत्र १३३२ चौ. फूट, सखे नं. ६४, हिस्सा नं. ७, ८ ए. ८बी/४/१, ८ए+८बी/१/२, होमगुड सोसायटी जवळ, घोरगुडी, ता. हवेली, जि. पुणे- ४११००१. (प्रत्यक्ष ताबा) Property ID- SBIN10151006	रु. १०.०० लाख	रु. १.०० लाख	रु. ०.२५ लाख

५) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे
श्री. शरद बाबासाहेब दहीफळे	-----	दि. २०.०४.२०१७ रोजी रु. २६,८४,७९२/- (रु. सत्तीस लाख चौथ्याऐशी हजार सातशे व्याणव फक्त) अधिक करारातील दरानुसार होणारे पुढील व्याज, खर्च, शुल्क इ.

मालमता धारकांची नावे : श्री. शरद बाबासाहेब दहीफळे	
---	--

मालमतेचा तपशिल	राखीव किंमत	बयाणा रकम (इएमडी)	बोली वाढ रकम
फ्लॅट नं. १, तळमजला, विंग-बी, सिल्व्हर नेस्ट अपार्टमेंट, गट नं. ६९६, कोराव मिना, ता. शिरव, जि. पुणे, कॉम्प्ले क्षेत्र- ५४८ चौ. फूट म्हणजेच ५०.९२ चौ. मी. अधिक बागेचे क्षेत्र- ६८९ चौ. फूट. (प्रत्यक्ष ताबा) Property ID- SBIN200036865088	रु. १८.१० लाख	रु. १.८१ लाख	रु. ०.२५ लाख

६) कर्जदारांची नावे	जामिनदाराचे नाव	येणे रकम ज्याकरिता मालमता विक्रीस काढली आहे
१) श्री. चंद्रशेखर रत्नाकर प्रभू, २) श्री. रत्नाकर नारायण प्रभू, ३) सौ. सरिता रत्नाकर प्रभू.	-----	दि. २५.०१.२०२२ रोजी रु. ३१,२४,६०६.०० (रु. एकतीस लाख चौवीस हजार सहाशे सहा फक्त) अधिक पुढील व्याज, प्रासंगिक खर्च, शुल्क इत्यादी

मालमता धारकांची नावे : १) श्री. चंद्रशेखर रत्नाकर प्रभू, २) श्री. रत्नाकर नारायण प्रभू, ३) सौ. सरिता रत्नाकर प्रभू.	
---	--

मालमतेचा तपशिल	राखीव किंमत	बयाणा रकम (इएमडी)	बोली वाढ रकम
रहिसाची फ्लॅट क्र. ४०१, (सुधारित मंजूर बिल्डिंग प्लॅननुसार चौथ्या मजल्यावरील सुनिर्मित नं. १) कॉम्प्ले क्षेत्र ६३.०३ चौ. मी. बाल्कनी क्षेत्र ५.९२ चौ. मी., लगतचे टेरस क्षेत्र ५.९० चौ. मी., रेरा, बिल्डिंग/विंग डी २ मजल्यावरील आणि एक मोकळे कार पार्किंगच्या हक्कासह /नं. डी२-३६, क्षेत्र ९.६६ चौ. मी. "बिडचाईम होम्स" कॉम्प्लेक्स, गट नं. २५८, २५९, २६०, २७४, सोमाटणे गाव, मावळ, जि. पुणे, ४१०५०६. (प्रत्यक्ष ताबा) Property ID- SBIN200024429606	रु. ३२.१५ लाख	रु. ३.२२ लाख	रु. ०.२५ लाख

फॉर्म 'ए' जाहीर घोषणा (अतिरिक्त) (भारतीय नादारी व दिवळखोरी मंडळाच्या विनियम ६ अंतर्गत) (कॉर्पोरेट व्यक्तीकरिता नादारी दराव प्रक्रिया) विनियम, २०१६)	
‘श्रवण मेडिसिन्स प्रायव्हेट लिमिटेड’च्या धनकांनी लक्ष देण्याकरिता	
संबंधीत तपशील	
१. कॉर्पोरेट श्रवणकोचे नाव	श्रवण मेडिसिन्स प्रायव्हेट लिमिटेड
२. कॉर्पोरेट श्रवणकोच्या विधिसंस्थापनाची तारीख	१८/०३/२०१९
३. प्राधिकार ज्या अंतर्गत कॉर्पोरेट श्रवणको विधिसंस्थापित/ नोंदणीकृत आहेत	रजिस्ट्रार ऑफ कंपनीज (आरओसी)-पुणे
४. कॉर्पोरेट श्रवणकोचा कॉर्पोरेट आयडेंटिटी नंबर/ लिमिटेड लायब्ररीटी आयडेंटिफिकेशन नंबर	७५२३९११एएन२०१९पीटीसी१३३६०
५. कॉर्पोरेट श्रवणकोच्या नोंदणीकृत कार्यालय आणि प्रधान कार्यालयाचा (जर असल्यास) पत्ता	१००२ सदविश्व पेठ स्टडीअर १, ब्राम्हण कार्यालय, पुणे-४११०३०, महाराष्ट्र, भारत
६. कॉर्पोरेट श्रवणकोच्या बाबतीत नादारी सुरू झाल्याची तारीख	०१.०८.२०२२ (उदघोषणेची तारीख). तथापी, आदेश ०४.०८.२०२२ रोजी पोहोचविला आहे.
७. नादारी दराव प्रक्रिया बंद होण्याची अंदाजित तारीख	नादारी सुरू झाल्याच्या तारखेपासून १८० दिवस म्हणजेच ३१.०१.२०२३
८. अंतिम दराव व्यवसायिक म्णून कार्यात असलेल्या नादारी व्यवसायिकचे नाव व नोंदणी क्रमांक	उदयकुमार भास्कर भट आयबीबीआय/आयएमबी-००१/आयसी/सी-०१४२५/२०१८-२०१९/१२२३४
९. मंडळाकडे नोंदणीकृत असल्याप्रमाणे अंतिम दराव व्यवसायिकचा पत्ता व ई-मेल	बी-३०४, गोल्डहिल्ले, डांगे चौक, ऑफ गावेत रोड, बेरगाव, पुणे-४११०३३ udaybhat2805@gmail.com
१०. अंतिम दराव व्यवसायिकेची तत्सम परचयव्हाकरिता वापरण्याचा पत्ता व ई-मेल	बी-३०४, गोल्डहिल्ले, डांगे चौक, ऑफ गावेत रोड, बेरगाव, पुणे-४११०३३ irp.shravanmedisales@gmail.com
११. दावांच्या सादरीकरणाकरिता शेवटची तारीख	१८.०८.२०२२
१२. अंतिम दराव व्यवसायिकेद्वारा निश्चित केलेल्या, कलम २१ च्या पोट-कलम (६ए)च्या खंड(बी) अंतर्गत धनकांचा वर्ग, जर असल्यास	धर्माचे नाव
१३. धर्मात धनकांचे अधिकृत प्रतिनिधी म्हणून कार्यात झालेले नादारी व्यवसायिकांची नावे (प्रत्येक वर्गाकरिता तीन नावे)	लागू नाही
१४. (ए) संबंधित फॉर्म आणि (बी) अधिकृत प्रतिनिधीचा तपशील येथे उपलब्ध आहे:	वेबलिक : https://www.ibbi.gov.in/home/downloads प्रत्यक्ष पत्ता : लागू नाही

याद्वारा सूचना देण्यात येते की ग्राहीम कंपनी कायदा व्यावसायिक, मुंबई बँचने ०१.०८.२०२२ रोजी **श्रवण मेडिसिन्स प्रायव्हेट लिमिटेड**करिता कॉर्पोरेट नादारी दराव प्रक्रिया सुरू करण्याचा आदेश दिला आहे. **श्रवण मेडिसिन्स प्रायव्हेट लिमिटेड**च्या धनकांना याद्वारा फ्लॅट नं. १० च्या अनुसर नमूद केलेल्या पत्त्यावर अंतिम दराव व्यवसायिक कार्यात १८.०८.२०२२ रोजी किंवा तत्पुर्वी (अंतिम दराव व्यवसायिकाच्या निवृत्तीपासून चौदा दिवसात) स्विसर घराबे व शपथपत्रासह त्यांचे दावे सादर करण्याकरिता पोहोचविले जावे आहे. विलंब धनकां केवळ इलेक्ट्रॉनिक प्रणालीत पुरवल्यास त्यांचे दावे सादर करतील. अन्य सर्व धनकां व्यक्तींनी, टपालाने किंवा इलेक्ट्रॉनिक प्रणालीत दावे सादर करू शकतील. **खोटे किंवा दिवाभूल करणाऱ्या दावांचे सादरीकरण झाल्यास दंड आकारला जाईल.**

अंतिम दराव व्यवसायिकाचे नाव व स्वाक्षरी : उदयकुमार भास्कर भट तारीख व स्थळ : ०५.०८.२०२२ पुणे.

कॅनारा बँक Canara Bank	मॉडेल कॉलनी शाखा चिनार हाईस्ट, दीप बंगला चौक, पुणे-१६, फोन : 7755926605
-------------------------------	--

मागणी सूचना

सिक्विरिटाइजेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फिनान्शियल असेट्स अँड एम्पोसेमेंट ऑफ सिक्विरिटी इंस्ट्रेट अँवट २००२ चे कलम १३ (२) अनुसार नोटीस

१. कर्जदारांचे नाव आणि पत्ता	कर्जदाराचे नाव आणि पत्ता	मंजूर कर्ज रकम
------------------------------	--------------------------	----------------

कर्जदार : १) शेरले ई पिळे, स.नं.५६, भायंदे नगर, सुसईमा मिनी मार्केट, कोंढवा खुर्द, पुणे ४११०४८.	रु. ७,००,०००/-
२) कातीमा ई पिळे, स.नं.५६, भायंदे नगर, सुसईमा मिनी मार्केट, कोंढवा खुर्द, पुणे ४११०४८.	
३) जेजिभर पिळे, प्लॉट ११, हेब्सन प्राईड, जगतपार चौक, एसआरपीए गेट नं. २, विकासनगर स. नं. ५३, वानवडी ४११०४०.	
जामीनदार : ४) रवी पेरिसवामी कार्जुडर, स. नं. ४७/२/२/३, एमपी १, जाधव वस्ती, घोरगुडी, पुणे ४११०३६.	

३. मुख्य कर्जदार (कर्जदार) याने/हिनं/त्याच्या/त्यांच्या घाते रकमेची परतफेड करण्यास कर्तूर केली असल्याने आम्ही याचे/हिये/त्याचे/त्यांचे खाते रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया यांनी जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार अनुत्पादक मालमता असे दि. २३/०५/२०२१ रोजी निश्चित केले आहे.

आणखील ही सूचना सिक्विरिटाइजेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फिनान्शियल असेट्स अँड एम्पोसेमेंट ऑफ सिक्विरिटी इंस्ट्रेट अँवट २००२ नुसार दि. ०५/०७/२०२२ रोजी जारी केली होती.

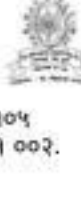
अ. क्र.	खाते क्र.	कर्जाचे स्वरूप	येणे बाकी रकम दि. २१/०३/२००५ रोजी व व्याजदर
१.	०२६२६१९०११३६०	गृह कर्ज	रु. ५,०८,०९४.४६ रु.५.५५%

४. आणखील देण्यात आलेली कर्जसुविधेची रकम पुढीलप्रमाणे मालमता / सिक्विरिटीजद्वारे सुरक्षित करण्यात आली आहे, फ्लॅट नं. ११ चे समल्लेख महागळत, चटई क्षेत्रफळ ६६.५१ चौ.मी., ३ रा मजला, हेब्सन प्राईड, स.नं. ५३, हिस्सा नं. २७/२ वर बांधण्यात आलेले, आणि वानवडी, पुणे येथे स्थित, पुणे महानगर पालिकेच्या व्हॉलंट, आणि नोंदणीकरण जिल्हा पुणे, उप जिल्हा तालुका हवेली, **चतुःसीमा : उत्तरेस :** स.नं. ५३, हिस्सा नं. २७/१, **दक्षिणेस :** स.नं. ५४ चौ.सीमा, **पूर्वेस :** स.नं. ५३ हिस्सा नं. २८-३२, **पश्चिमेस :** स.नं. ५३, हिस्सा नं. २६.

५. अता या जाहीर सूचनाद्वारे आम्ही आणखील रु. ५,०८,०९४.४६ (रु. पाच लाख आठ हजार चौदाशे आणि वैसे सत्तेचाळीस फक्त फक्त) दि. २१/०३/२०२१ पासूनचे १०.५५% दराने थकीत रकमेवरील व्याज यांसहित या सूचनेच्या तारखेपासून ६० दिवसांच्या आत परत करण्याचा हक्क देत आहेत. अन्यथा बँक सरफेसी अँवट २००२ अनुसार कारवाई करील.

खाली सही करणार यांच्याकडे सदर मालमतांचा ताबा घेणे, त्यानंतर सदर मालमतांची विक्री बँकेच्याचे अधिकार आहेत आणि ते सरफेसी अँवट सेक्शन १३ अनुसार बँकेचे अधिकृत अधिकार आहेत.

दिनांक : ०२/०८/२०२२ स्थळ : पुणे.	अधिकृत अधिकारी, कॅनरा बँक
-------------------------------------	------------------------------

संत सोपानकाका सहकारी बँक लि., सासवड (रजि. नं. सी.एच./बी.एच./१००/११४ ला.नं. दु.सी.टी./महाराष्ट्र/१५४/११) नोदणीकृत कार्यालय : 'सुंदरका जगावय सहकार घरा', सीटीएन नं. १६३४, कन्होला चौक, धन्य बाजार, मु. पो. सासवड, ता. सुंदर, जि. पुणे. फोन नं. ०२११५-२९५१०५ मुख्य/प्रशासकीय कार्यालय : 'सोपानका भवन' १०३९ टिळक रोड, पुणे-४११००२, टिळक/सी.टी. पो- ४११ ००२. फोन: ०२०-२४४४००२/२४४४००२, फैक्स: ०२०-२४४३३३७०१ Email: headoffice@spokanakabank.com	
--	---

२५ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटीस

- फक्त सभासदकरिता -

संत सोपानकाका सहकारी बँक लि., सासवड या बँकेची २५ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा, रविवार, दि. २१/०८/२०२२ रोजी दुपारी १२.०० वा., बँकेचे अध्यक्ष, मा. श्री. संजय चंद्रकांत जगताप यांचे अध्यक्षतेखाली, श्री. शरदा लॉन्ग, मा. श्री. मंगल कार्यालय,

शनिवार, ६ ऑगस्ट २०२२

दुलारी देशपांडे

माणसांनं भेटण्याचा किंवा मैत्रीचा हात पुढे करण्याचा प्रयत्न केला, तरी त्याला बाणांनी प्रत्युत्तर देणाऱ्या काही आदिवासी जमाती अजूनही भारताच्या अंदमानात आहेत, हे जाणून घेताना नवल वाटतं. देश स्वतंत्र होण्यापूर्वी ब्रिटिशांनीही या आदिवासींशी मैत्री करण्याचे खूप प्रयत्न केले. मात्र अंदमानपासून पश्चिमेला जवळपास ५० किमीवर असलेल्या नॉर्थ सेंटिनल बेटावरच्या आदिवासींशी आणि अंदमानातल्या जरावा आदिवासींशी संपर्क साधण्यात ब्रिटिशांना सपशेल अपयश आलं होतं. १९९१ मध्ये मधुमाला चट्टोपाध्याय या मानववंशशास्त्रज्ञ मात्र तिथं पोहोचल्या. सेंटिनल बेटावरच्या आदिवासींशी आणि जरावांशी मैत्रीपूर्ण संपर्क साधणाऱ्या त्या पहिल्या भारतीय स्त्री मानववंशशास्त्रज्ञ. त्या वेळी त्या ‘ अ‍ॅन्थ्रोपॉलॉजिकल सर्व्हे ऑफ इंडिया’त ‘रिसर्च असोसिएट’ म्हणून काम करत होत्या आणि वय होतं अवघं सत्तावीस वर्षांचं. अनेक अडचणींचा सामना करत मधुमालांनी सहा वर्षं अंदमानातल्या सहा आदिवासी समूहांवर संशोधन केलं. मधुमालांचा सहभाग असलेल्या सेंटिनल बेटावरच्या दुसऱ्या मोहिमेनंतर अंदमान प्रशासनानं नॉर्थ सेंटिनल बेटावर जाण्यास पूर्णपणे बंदीच घातली आहे. या घटनेला ३० वर्षं होऊन गेलीत. नुकतीच मधुमालांशी संवाद साधण्याची संधी मिळाली आणि त्यांनी काही थरांरक आठवणी सांगितल्या.

अंदमान-निकोबार द्वीपसमूहातल्या आदिवासी जमातींविषयी जाणून घेणं मोठं रंजक आहे. विशेषतः मधुमाला ज्या उत्साहानं हे सर्व उलगडत जातात, त्यामुळे ती केवळ माहिती राहात नाही, तर सुरस कथाच होऊन जाते. या द्वीपसमूहात ३२१ बेटं आहेत. त्यांपैकी फक्त ३८ बेटांवरच मानवी वस्ती आहे. या ३८ पैकी २६ बेटं अंदमानात आणि १२ निकोबारमध्ये आहेत. या द्वीपसमूहात एकूण सहा आदिवासी जमाती राहतात. निकोबार बेटांवर राहाणाऱ्या सर्वांना ‘निकोबारी’ म्हटलं जातं. ग्रेट निकोबार बेटावर ‘शोम्पेन’ आणि ‘कोस्टल निकोबारी’ची वस्ती आहे. अंदमानातल्या स्ट्रेट आयलंडवर ‘ग्रेट अंदमानी’ राहतात, तर लिटिल अंदमानातल्या ड्युगिंग क्रीक आणि साऊथ बे भागात ‘ओंगो’ आदिवासींची वस्ती आहे. दक्षिण आणि मध्य अंदमानच्या पश्चिम किनारपट्टीवर ‘जरावा’ आदिवासी समूह राहातो आणि नॉर्थ सेंटिनल बेटावर ‘सेंटिनलीज’ समूह राहातो. मानववंशशास्त्रानुसार ‘मानव वंश’ची सुरुवात साधारणतः दोन दशलक्ष वर्षांपूर्वीची. आधुनिकतेच्या बाबतीत आजच्या सेंटिनल बेटावरच्या आदिवासींची संस्कृती ‘निओलिथिक’ म्हणजे नूतन पाषाणयुगीन मानवाशी जुळणारी आहे. सेंटिनल आणि जरावा आदिवासींना ‘निग्रो’ वंशाचं (आताचा प्रचलित शब्द- कृष्णवर्णीय) मानलं जातं. भारतीय नागरिकांच्या आणि या आदिवासींच्या दिसण्यात मोठ्या फरक आहे. अर्स का, हें विचाराल्यावर मधुमाला जगभरातल्या बहुतेक वैज्ञानिकांनी मान्य केलेली ‘आऊट ऑफ आफ्रिका’ थिअरी सांगतात. म्हणजे हे आदिवासी पूर्व आफ्रिकेतून २.७ लाख ते ८०,००० वर्षांपूर्वी मोठ्या पाण्यावर स्थलांतरित झालेल्या होमो सेपियन मानवाच्या वंशजांपैकी असावेत. दुसऱ्या थिअरीचा मते, अंदमानातल्या आदिवासी जमाती बाहेरून आलेल्या नसून या मूळच्या तिथल्याच स्थानिक जमाती- म्हणजे ‘*Aboriginal*’ असाव्यात. यातही एक मजा अशी, की सेंटिनल, ग्रेट अंदमानी, जरावा, ओंगो आदिवासी कृष्णवर्णीय असले, तरी निकोबारी आणि शोमेन आदिवासी पीत वर्णाचे असल्यामुळे ते ‘मंगोलियन’ वंशाचे मानले जातात.

सेंटिनल बेटावरच्या आदिवासींशी आणि जरावा आदिवासींशी झालेल्या मधुमालांच्या भेटीला मानववंशशास्त्राच्या दृष्टीनं मोठं महत्त्व आहे. याचं कारण म्हणजे या आदिवासींचं इतर माणसांच्या प्रती असलेलं अतिशय आक्रमक धोरण. १९६६ मध्ये जरावा आणि बांगलादेश व श्रीलंकेतून आलेले निर्वासित यांना संरक्षण देण्यासाठी अंदमानात तेनात करण्यात आलेल्या भक्तवार सिंग या एका ‘बुश पोलिस’नं जरावांशी मैत्री केली होती. त्यामुळे ‘अ‍ॅन्थ्रोपॉलॉजिकल सर्व्हे ऑफ इंडिया’तर्फे जरावांना भेटणं मधुमालांना सोपं झालं. यातली अडचण अशी, की तत्पूर्वी करण्यात आलेल्या एक प्रयोगात बाहेरून आलेल्या तरुण स्त्रीला पाहून जरावा पुरुष उत्तेजित झाले आणि त्यांनी त्या स्त्रीला भेटण्यासाठी पुढे येण्याचा प्रयत्न

केला असं निरीक्षण नोंदवलं गेलं होतं. त्यामुळे एक तरुणी म्हणून जरावांना भेटणं हे मधुमालांसाठी वेगळ्याच प्रकारचं आव्हान होतं. सेंटिनल आदिवासी मात्र जवळपास ६०,००० वर्षं इतक्या प्रदीर्घ काळापर्यंत आधुनिक मानवी सभ्यतेपासून पूर्णपणे फटकून राहिलेली, अस्पर्श आदिवासी जमात. त्यामुळे मधुमालांनी त्यांची घेतलेली भेट आधुनिक मानव समाजासाठी आणि मानववंशशास्त्रासाठीही ऐतिहासिकच होती. आज ३० वर्षं उलटल्यानंतरही मधुमालांच्या मनात या

सेंटिनल बेटाच्या किनाऱ्यापासून थोड्या दूर अंतरावर असताना किनाऱ्यावर काही आदिवासी फिरताना दिसले. आमच्या सहाय्यकांनी त्यांच्यापासून थोड्या दूर अंतरावर नारळाच्या एक-दोन गोणी नेऊन ठेवल्या. आमच्या बोटींचा वेग आम्ही अतिशय कमी ठेवला होता. थोड्या वेळानं काही तरुण, काही प्रौढ असे चार-पाच पुरुष गोणी उघडून नारळ काढू लागले. हातानं इशारा करून आणखी नारळ मागायला लागले. उरलेल्या गोणी लगेच त्यांना देऊन

भेट... निसर्गपुत्रांशी!

पक्षी जसं चोचीत चोच घालून पिल्लांना भरवतात त्याप्रमाणे जरावा आई आपल्या तोंडात घास चालून बाळाच्या तोंडात भरवते.

भेटींचे अनुभव अतिशय ताजे आहेत. त्यांच्यानंतर सेंटिनल आदिवासींना सामान्य नागरिकांपैकी इतर कुणीही भेटू शकलेलं नाही हे विशेष.

१९९० च्या जानेवारीत अंदमानचे लेफ्टनंट गव्हर्नर एक चमू घेऊन सेंटिनल बेटाच्या जवळ गेले होते. तेव्हा सेंटिनल आदिवासींनी मारलेला बाण त्यांच्या थेट छातीत घुसला. या प्राणघातक हल्ल्यातून ते थोडक्यात बचावले. ही घटना ताजी असतानाच १९९१ मध्ये मधुमालांची मोहीम सेंटिनल बेटांवर जाण्यासाठी सज्ज झाली. सेंटिनल आदिवासींनी परक्या माणसांशी इतकं फटकून वागण्यामागे कारणांही तशीच आहेत. मधुमाला सांगतात, की पूर्वीच्या काळी इंडोनेशिया-मलेशिया आणि इतरही देशांची जहाजं सेंटिनल बेटाजवळच्या समुद्रमार्गानं ये-जा करत असत. तेव्हा जहाजावरच्या लोकांना एकटा-दुकटा फिरणारा सेंटिनल आदिवासी पुरुष दिसला, की ते त्याला बळजबरीतं पळवून नेत आणि जन्मभर गुलाम म्हणून त्याचा वापर करत. सेंटिनल आदिवासी पुरुष इतके ताकदवान असतात, की एका हातात नारळ धरून कोणत्याही शस्त्राशिवाय ते तो नुसता हाताच्या बुक्कीनं फोडू शकतात. त्यांच्या पीळदार, काटक शरीराचं आकर्षण परदेशी नाविकांना वाटलं नसतं तरच नवल ! अशा बऱ्याच घटना घडल्यानं सेंटिनल आदिवासींच्या मनात बाहेरच्या लोकांविषयी भीती आणि शत्रुत्वाच्या भावनेनं घर केलं. मधुमाला मात्र या सेंटिनल लोकांना दोन वेळा भेटल्या. १९९१ च्या मोहिमत ‘अ‍ॅन्थ्रोपॉलॉजिकल सर्व्हे ऑफ इंडिया’तर्फे त्या, अंदमान व्यवस्थापनातर्फे एक डॉक्टर, वेळ पडल्यास हवेत गोळीबार करण्यासाठी एक पोलीस असे सगळे मिळून १३ जण होते.

३ जानेवारी १९९१ ला हा चमू रात्री नऊ-साडेनऊला छोटया जहाजात बसून अंदमानहून नॉर्थ सेंटिनल बेटाकडे निघाला आणि सकाळीच बेटाजवळच्या समुद्रात पोहोचला. मधुमाला सांगतात, “जहाजावरून बेटावरचा निर्मनुष्य समुद्रकिनारा, किनाऱ्यालगतचं दाट जंगल दिसत होतं. सकाळी साडेसातच्या सुमारास जंगलाच्या बाजूनं थोडी हालचाल जाणवू लागली आणि पावणेनऊ वाजता जंगलात एका ठिकाणाहून धूर निघत असलेलाही दिसला. तिथे माणसं राहात असल्याची ती खूणच होती. आम्ही दोन लाईफ बोटींमध्ये सोबत नारळाच्या गोणी घेऊन निघालो. नॉर्थ

टाकल्या तर बरोबर आणलेले सगळे नारळ संपून जातील, म्हणून मम आम्ही गोणीतून एक एक नारळ काढून समुद्राच्या लाटेवर सोडत राहिलो आणि किनाऱ्याकडे वाहात जाणारे नारळ ते लोक गोळा करत राहिले. बराच वेळ हे सुरू होतं. त्यांथातला एक जण आमच्या बोटीजवळ येऊन बोटीला हात लावून कुतूहलानं बघू लागला. त्या दिवशी बहुधा त्यांचा ‘मूड’ चांगला असावा ! बाकीची सेंटिनल मंडळी बोटीजवळ आली, तशी आम्ही त्यांच्या हातात नारळ देऊ लागलो. अर्स करत लाईफ बोटीवरचे सगळे नारळ संपले. आमच्या जहाजावर मात्र नारळाची अजून काही पोती शिल्लक होती. ती आणायला आम्ही बोटी जहाजाकडे वळवल्या. “हम लोग फिरसे वापस आ रहे हैं... आप धरही ठेहरो...” वगैरे आमच्या भाषेत ज़ोरात ओरडून त्यांना सांगितलं.

त्यांना किती समजलं माहीत नाही, पण पुन्हा परतलो, तेव्हा समुद्रकिनार्यावर जवळपास २८ जण जमलेले. पुरुष, स्त्रिया आणि मुलंही. काहींच्या हातात तर धनुष्यबाण. आम्ही गुडघांवर पाण्यात उतरून पुन्हा त्यांच्या हातात नारळ देऊ लागलो. किनाऱ्यावर एक पन्नाशीची स्त्री आणि एक विशी-पंचविशींचा मुलगा होता. त्या तरुणानं अचानक धनुष्यबाण ताणून सरळ माझ्यावर निशाणा धरला. “तीर उठाय़ा... मारिगा... बोट पे आ जाओ...” आमच्या चमूतलं कुणीतरी ओरडलं. त्या वेळी मला ओंगी भाषा बऱ्यापैकी येत होती. त्या सेंटिनल स्त्रीला मी म्हटलं, “कायरी इमेरा (मावशी, इकडे ये) नारियाली जबा जबा (खूप नारळ आहेत)”. ते ऐकून तिनं धनुष्य-बाण ताणून उभ्या असलेल्या तरुणाचा हात दुसऱ्या दिशेला वळवला आणि पुढच्याच सेकंदाला तो तीर पाण्यात घुसल्याचं सर्वांनी पाहिलं ! मग त्या स्त्रीनं त्याच मुलाला माझ्याकडून नारळ घेऊन येण्यासाठी पाठवलं. दुपारी तीन-चार वाजेपर्यंत आमचं हे नारळ वाटप चाललेलं होतं.”

तरुण मधुमालांच्या मनात या प्रसंगानंतरही भीती नव्हती, उलट सेंटिनल लोकांशी मैत्री करण्याचा उत्साहच वाढला. सेंटिनल लोक जी भाषा बोलतात ती कोणालाच येत नाही,

१९९१ मध्ये मध्य अंदमानातील मोहिमेच्या वेळी जरावा बाळाबरोबर मधुमाला चट्टोपाध्याय.

९ ऑगस्ट हा ‘आंतरराष्ट्रीय आदिवासी दिन’. अंदमान-निकोबारमधील काही बेटांवर आजही हजारो वर्षांपूर्वीचे सहा आदिवासी समूह राहातात. माणसांपासून पूर्णतः फटकून राहाणाऱ्या यातल्या सेंटिनल आदिवासींना भेटण्यात एका भारतीय स्त्रीला यश आलं होतं. अंदमान येथील आदिवासींसंबंधी महत्त्वाचं संशोधन करणाऱ्या आणि त्यांना भेटणाऱ्या पहिल्या भारतीय स्त्री मानववंशशास्त्रज्ञ मधुमाला चट्टोपाध्याय यांच्याशी या विशेष दिवसाच्या निमित्तानं साधलेला हा संवाद...

मात्र ओंगी आदिवासींच्या भाषेतले काही शब्द ते वापरताना दिसतात. सेंटिनल आदिवासी रंगानं अतिशय काळे, उंचीनं बुटके आणि काटक. पती-पत्नी-मुलं अशी कुटुंबसंस्था त्यांच्यात आहे. त्यांच्यात पुरुषसत्ताक पद्धत असावी. एकाच झोपडीत पाच-सात कुटुंबं एकत्र, मध्ये भिंत घालून राहातात. झोपड्या झावळ्यांपासून बनवलेल्या. जंगलात सापडणारी कंदमुळं, फळं, बेटावरचे छोटे प्राणी, खेकडे, मासे हे त्यांचं खाद्य. शिकारीसाठी ते भाले, धनुष्यबाण आणि चाकू वापरतात.

सेंटिनल बेटाजवळ फुटलेल्या ‘प्रिमरोज’ या जहाजावरून त्यांनी पहिल्यांदा लोखंड हा धातू पळवला. त्यापासून शस्त्रं बनवली. ते अंगावर कोणतेही कपडे घालत नाहीत, पण स्त्रिया कमरेला झाडाची साल बांधतात आणि समोरच्या बाजूस झाडाचं पान लावतात. पुरुष घनदाट जंगलात शिकारीला जाताना छाती-पोटाचं संरक्षण करण्यासाठी छातीभोवती झाडाची साल गुंडाळतात. त्यांची लोकसंख्या आज जवळपास शंभरच्या घरात असावी. ते निसर्गपूजक आहेत, पण वैज्ञानिकांना त्यांचे कलाप्रकार, नाचगाणं, याविषयी काहीही माहीत नाही.

अंदमानातल्या जरावा आदिवासींना भेटणाऱ्याही मधुमाला पहिल्या स्त्री मानववंशशास्त्रज्ञ. सेंटिनल भेटीनंतर ५ जानेवारी १९९१ ला हा चमू नारळ, लोखंड, कच्ची केळी (जरावा लोक ती भाजून खातात) घेऊन मध्य अंदमानात पोहोचला. मधुमाला सांगतात, “जरावांचा पूर्वी नोंदवलेला परक्या स्त्रियांबद्दलचा व्यवहार लक्षात घेऊन माझ्या टीममधले पुरुष छोटया बोटीनं बेटावर पुढे निघून गेले. ‘बेटावर यायचं की नाही हे तुमचं तुम्ही ठरवा. तुम्हाला काही झालं तर आमची जबाबदारी नाही,’ असं मला सांगण्यात आलं. काहीही होवो, मी त्यांना भेटणारच, असा विचार मी करतच होते, तेवढ्यात तीन-चार जरावा तरुण पोहत माझ्या बोटीपाशी येऊन पोहोचले. मी बसले होते त्या दिशेनं हळूहळू

सरकू लागले. ते पाहून नावाड्यानं मला पाण्यात उडी टाकायला सांगितलं. पण ते मला पाण्यातही सहज पकडू शकतील, या विचारानं मी शांतपणे होते तिथेच बसून राहिले. हे जरावा माझ्याकडे कुतूहलानं एकटक पाहात होते. मी हालचाल करत नाही हे पाहून त्यांचा धीर चेपला. मग त्यातल्या एकांनं जवळ येऊन माझे केस ओढायला सुरुवात केली, दुसरा माझी त्वचा हातानं दाबून पाहू लागला. तेवढ्यात एक वयस्कर जरावा स्त्रीही बोटीवर चढली. तिला पाहून मी सुटकेचा निःश्वास टाकला ! तिला मी माझ्याजवळ बसवून घेतलं आणि ओंगी भाषेत ‘मी तुझी मैत्रीण आहे,’ वगैरे बोलायला सुरुवात केली. तिने स्वतःच्या स्त्री-अवयवांकडे बोट दाखवत माझं लक्ष वेधलं. ‘मीही तुझ्यासारखीच एक बाई आहे,’ असं मी तिला समजावू लागले. तेवढ्यात एक बारा-तेरा वर्षांची मुलगी सरळ येऊन माझ्या कुशीत बसली ! बोट किनाऱ्याला लागली, तेव्हा तिथे पन्नासएक स्त्री-पुरुष जमले होते. मग त्यातल्या स्त्रिया पुरुषांना तिथून हकलू लागल्या. त्यांच्याकडे लाकडाचे गळ्यात आणि डोक्यावर घालायचे दागिने होते, ते त्यांनी मला भेट म्हणून दिले. दुसऱ्या दिवशी आम्ही पुन्हा तिथे गेलो तेव्हा मला पाहून जरावा स्त्रिया टाळी वाजवत, पाय दुमडून उडी मारत आणि मम हात मागे नेऊन पार्श्वभागावर आपटत नाचू लागल्या, आनंद व्यक्त करू लागल्या. त्यांनी मला माझ्यासाठी खास बनवलेले शिंपल्यांचे दागिने दिले आणि त्या निघून गेल्या. त्यानंतर एक वयस्कर माणूस तिथे आला. तो जरावांच्या कविल्याचा सरदार असावा. माझ्या लक्षात राहिलेत ते त्या वयातही मजबूत असलेले त्याचे पांढरेशुभ्र दात ! सगळ्यात मजा म्हणजे, केवळ मला- एका ‘बाई’ला जरावांनी भेटवस्तू दिल्याचं पाहून चमूतल्या पुरुषांची तोंडं पाहण्यासारखी झाली होती !’

आदिवासींच्या जगण्याच्या-वागण्याच्या पद्धती अगदी वैशिष्टपूर्ण असतात. जरावा स्त्रिया आपल्या बाळाला दात येईपर्यंत स्वतःच्या तोंडात अन्नाचा घास घेऊन चर्वण करतात आणि पक्षी जसं चोचीत चोच घालून पिल्लांना भरवतात त्याप्रमाणे जरावा आई आपल्या तोंडातून बाळाच्या तोंडात घास भरवते. लहान मुलाला पाणीही याच पद्धतीनं पाजतात. लहान मुलांना ओंघोळ घालतानासुद्धा तोंडात पाणी घेऊन ते पाणी त्याच्या अंगावर फेकतात. लाळ जंतुनाशक समजली आहे. अशा पद्धतीनं ओंघोळ घालताना मुलं टुकटुकीत राहातील, असं जरावा स्त्रियांना वाटतं. अनेकदा त्यांच्याबरोबर असताना आणि धो-धो पाऊस पडत असताना हा पाऊस आता थांगणारच नाही, असं मला वाटायचं. तेव्हा ग्रेट अंदमानी ‘आता लवकरच पाऊस थांबेल’ असं मला आत्मविश्वासानं सांगायचं आणि आकाशातून वाहाणारा नळ कुठल्या तरी अदृश्य हातानं बंद केल्यासारखा धो-धो कोसळणारा पाऊस अचानक थांबायचाही !

जरावांबरोबरची आणखी एक आठवण मधुमाला सांगतात, “एकदा आमचं जहाज दूर समुद्रात उभं केलं होतं आणि मी किनाऱ्यावर दोन जरावा स्त्रियांबरोबर बसले होते. त्यातल्या एकीला तीन महिन्यांचं बाळ होतं. तिला अचानक काही तरी काम आठवलं आणि तिने बाळाला सांभाळायला माझ्या हातात दिलं. तिची जरा गंमत करावी म्हणून मी आमच्या जहाजाकडे बोट दाखवत म्हटलं, “‘तुझ्या बाळासारखं माझही बाळ तिथं आहे !’” त्या दोघांनी एकमेकांकडे पाहिलं, त्या माझ्या जवळ आल्या आणि आपल्या हातांनी माझी कंबर पकडून कबरेजवळच्या हाडाला चाचपलं. “काहीही काय सांगतेस ! तुझं तर अजून लग्नसुद्धा झालेलं नाही,” असं म्हणत त्यांनी हसायला सुरुवात केली. रूढार्थानं काहीही शिक्षण न झालेले निसर्गाच्या शाळेतले हे विद्यार्थी. आपल्यातलेच, पण सर्वार्थानं खूप दूर राहिलेले. त्यांच्याविषयी जेवढं ज्ञान आपल्याला आहे, तितकंच अज्ञात आहे ! आदिवासी दिनाच्या निमित्तानं ज्ञानाचे काही कण आपल्यासमोर ठेवताना मधुमाला त्यांच्या शोधक, मैत्रीपूर्ण आणि खंबीर वृत्तीनं भारून टाकतात. अनेकांना मानववंशशास्त्राच्या क्षेत्रात येण्यासाठी यातून प्रेरणा मिळवी हीच सदिच्छा !

♦ dularid111@gmail.com

मृगजळ : मानसिक

आरोग्य विम्याचे !

मानसिक आजारांनाही वैद्यकीय विम्याचे संरक्षण देणे ‘मानसिक आरोग्य कायदा २०१७’ नुसार बंधनकारक करण्यात आले. ‘आयआरडीए’च्या आदेशानंतर मानसिक आजारांना यात स्थान मिळाले असले, तरी त्यात मेख आहेतच. सध्या ज्यांना मानसिक आजार आहे, त्यांनाच नेमके यातून वगळण्यात आले आहे. अटीच्या अडथळ्यामुळे बहुतांश रुग्ण या विम्याच्या कवचाबाहेर फेकले जाणार आहेत.

शैलजा तिवले

अनेक शारीरिक रोगांचे मूळ हे मानसिक अनारोग्यात असते, हे वैद्यकीय सत्य आता सिद्ध झालेले आहे आणि त्याचे चटक लोकांना थेट बसूही लागले आहेत. विविध तणावांखाली कुढत राहणारे कित्येक लोक वेळीच उपचार न झाल्याने मनोरुग्ण झाल्याचीही उदाहरणे आहेत. शारीरिक आजारांना नावे असतात, जसे मधुमेह, कर्करोग आदी, पण मनोआजारांना मात्र कायम एकच लेवल लावले जायचं, ते म्हणजे ‘मनोरुग्ण’ असल्याचे. मात्र आता त्यातही अनेक प्रकार आहेत हे लक्षात आले आहे, त्यांची तीव्रता कमी जास्त असते, शिवाय ते दीर्घकालीन असू शकतात त्यामुळे त्यावर लागलीच उपचार केले जाणं आवश्यक असते. पण त्यासाठी होणारा खर्च कित्येकांना न परवडणारा. म्हणूनच मानसिक रोगांसाठीही आरोग्य विमा असणे गरजेचे झाले आहे.

मानसिक आजारांबाबत समाजात असलेल्या ‘टॅबू’मुळे त्यात सरकारी दवाखान्यांच्या तुलनेत खासगी डॉक्टरांकडेच उपचार घेण्याचे प्रमाण जवळपास ८५ टक्के आहे. खासगी डॉक्टरांकडील मानसोपचारांचा खर्च खूपच मोठा असतो. तो परवडणं अनेकांना शक्य नसल्याने इतर शारीरिक आजारांप्रमाणे मानसिक आजारांनाही विमा कवच मिळावे, अशी मागणी अनेक वर्षांपासून रुग्ण, नातेवाईक व कार्यकर्त्यांकडून केली जात होती.

‘मानसिक आरोग्य २०१७’ च्या नव्या कायद्याने या मागणीला बळ दिले. शारीरिक आजारांप्रमाणेच मानसिक आजारांनाही विम्याचे कवच देण्याचे बंधन या कायद्यान्वये विमा कंपन्यांना घालण्यात आले. सुरुवातीला विमा कंपन्यांनी याकडे हेतूतः दुर्लक्ष केले. २०२० मध्ये करोनाची साथ आली आणि या काळात लागू झालेली टाळेबंदी, आर्थिक ताण, करोनाच्या भीतीने निर्माण

झालेले मानसिक तणाव, यामुळे मानसिक आरोग्याचे महत्त्व अधोरेखित केले गेले. या पार्श्वभूमीवर ऑक्टोबर २०२० मध्ये ‘आयआरडीए’ने (इन्स्युरन्स रेग्युलेटरी अँड डेव्हलपमेंट ऑथॉरिटी) दबाव आणल्यामुळे नाइलाजाने का होईना, पण ‘स्टार हेल्थ’, ‘एचडीएफसी एरगो’, ‘निवा बुपा’, ‘ओरिएंटल’ यांसारख्या काही कंपन्यांनी आरोग्य विम्यामध्ये मानसिक आजारांचा समावेश करायला सुरुवात केली आहे. पण ‘हसावे की रडावे’ असा प्रश्न निर्माण व्हावा, अशी परिस्थिती तर पुढेच आहे. मानसिक आजारांना आरोग्य विम्यामध्ये स्थान मिळाले असले, तरी आता जे मानसिक रुग्ण आहेत त्यांना मात्र त्यातून डावलण्यात आले आहे. कारण ही विमा योजना या आजारांची बाधा झालेली नाही अशा सर्वसामान्य व्यक्तींसाठीच आहे. सद्यस्थितीस ज्यांना मानसिक आजार आहे, अशा रुग्णांना या विमा योजनेचा भाग होता येणार नाही, असे कंपन्यांनी स्पष्ट केले आहे. त्यामुळे मानसिक आजाराच्या रुग्णांना हा लाभ मिळणार नाही. याची दुसरी बाजू अशी, की मानसिक आजाराच्या रुग्णांनाही सामान्यांप्रमाणे मधुमेह, हृदयविकार, पोटाचे विकार असे शारीरिक आजार जडण्याची शक्यता असते. तेव्हा त्यांना या अन्य शारीरिक आजारांसाठी तरी विमा योजना देण्याची मागणी केली जात आहे. मात्र नव्या विमा योजनांमध्ये

त्याचा समावेश नाही. परिणामी मानसिक आजाराच्या रुग्णांना मानसिक, शारीरिक अशा दोन्ही प्रकारच्या आजारासाठीही विम्याचे छत्र नव्या योजनेमध्ये प्राप्त झालेले नाही. मानसिक आजाराचा कुटुंबांवर पडणारा आर्थिक ताण फार मोठा असतो. अनेकदा मूळच्या मानसिक आजाराबरोबरच खासगी डॉक्टरांची प्रचंड फी (अनेक अनुभवी खासगी मानसोपचारतज्ज्ञांची एका सेशनची फी सध्या दीड ते तीन हजार रुपयांपर्यंत आहे.), औषधांचा खर्च याचाही बोजा आपल्यामुळे कुटुंबास झेलावा लागतोय याचाही ताण रुग्णाच्या मनावर येतो.

(पान १८ वर)

पुण्याचे

महाभृंगराज तेल

शुद्ध माक्याचे आयुर्वेदिक औषध

Since 1949

Ayurvedic Tradition

100% AYURVEDIC

फक्त तेल नाही, तेलापेक्षा आणखी खूप काही...

पुण्याचे महाभृंगराज

केसांच्या सर्व तक्रांखबर उपयुक्त आयुर्वेदिक औषध

- केस गळणे व पिकणे
- कोंडा
- हाता पायांची जळजळ
- झोपेची समस्या

रात्री झोपण्यापूर्वी १० ते १५ मिनिटे रोज डोक्याला माशिश करा व रात झोपेचा सुखद अनुभव घ्या !

RVAP

रामकृष्ण विद्युत आयुर्वेदिक फार्मसी

ISO 9001:2015 CERTIFIED COMPANY

www.mahabhingrarajoil.com

Super Stockiest

Rising Sun Sales Corporation : Ph - 022 24138953

लोकसत्ता

आपल्या आगुथातल्या अनेक घटना अशा असतात, की त्या केवळ आपल्या अतिशय वैयक्तिक भावबंधांशी गुंथल्या गेलेल्या असतात. या घटना क्वचित कधी मनरस्ताप देतात, तर कधी आपल्या जीवनातले अनेक एकाकी क्षण सुसह्य करून जातात. कुणाशी जिद्दाळ्यानं गप्पा मारताना अनेकदा आठवणींचे असे अनेक बंध मोकळे होतात. तरीही जीवनातल्या घटनांची केवळ नोंद करणाऱ्या पारंपरिक आत्मकथनातून स्वतःच्या मनाची संवेदनशील स्पंदनं आणि जीवनातल्या सर्व घटना अगदी प्रामाणिक मोकळेपणानं कुणी लिहू शकेल यावर कमल पाध्ये यांचा विश्वास नव्हता. कारण आत्मकथनात्मक लिखाणात पुष्कळदा निर्लेप वृत्तीपेक्षा स्वतःच्या वागण्याबोलेल्याचं समर्थन होत राहातं. अर्थात ते अपरिहार्यही आहे. त्यामुळेच या दोन्ही प्रकारचं लेखन कार्याची कमल पाध्ये यांची इच्छा नव्हती. तरीही त्यांनी ‘बंध-अनुबंध’ हे आत्मकथन लिहिलं.

ते लिहीलं, कारण सामाजिक कार्य करताना ‘तुम्हाला माणूस म्हणून न वागवल्यानं’ होणारा तुमचा मनोभंग चव्हाट्यावरून मांडा, ‘असं त्या इतर स्त्रियांना सांगत होत्या आणि स्वतः मात्र ‘आपल्या घराचा आब आपणच राखला पाहिजे’ या पारंपरिक संकेताच्या चौकटीचं पालन करत होत्या. हे अप्रामाणिकपणाचं आहे, असं सतत वाटल्यानं त्यांनी आपलं आत्मकथन लिहायला घेतलं आणि ‘बंध-अनुबंध’ साखे एक पारदर्शी आणि चिंतनशील आत्मकथन मराठी वाचकांच्या हाती पडलं.

आपल्या समाजव्यवस्थेत स्त्री म्हणून जगताना, वाट्याला आलेल्या विविध भूमिका पार पाडताना जे जे प्रश्न पडत गेले, त्याविषयीचं आपलं म्हणणं त्या या आत्मकथनात मांडतातच, पण ‘स्व’पासून सुरू झालेला प्रवास आजूबाजूच्या समाजातील स्त्रियांच्या प्रश्नांपर्यंत कसा पोहोचला हेही सांगत जातात. बाईपणाच्या कक्षा विस्तारणारा एक दीर्घ प्रवास या आत्मकथनातून त्या आपल्यासमोर उभा करतात. आपलं स्वत्व शोधताना आलेले सारे अनुभव प्रामाणिकपणे मांडताना कमल पाध्ये केवळ स्त्री-प्रश्नांच्या चौकटीत स्वतःला बंदिस्त करून घेत नाहीत. प्रेम, स्नेह, वात्सल्य, राग-लोभ, अशा माणसांच्या विविध भावनिक गरजांनुी निर्माण होणारे भावभावनांचे, नात्यांगोत्यांच्या गुंतागुंतीचे बंध-अनुबंध आणि त्यातून उद्भवणाऱ्या समस्या या आत्मकथनात तितक्याच उत्कटतेनं उलगडतात.

मुंबईमधील रामवाडीतल्या विनायक भटजींची मुलगी ‘कमळी’ ते प्रभाकर पाध्ये यांची बायको ‘कमल प्रभाकर पाध्ये’ आणि नंतर स्वतःला

सापडल्यानंतरच्या ‘सामाजिक कार्यकर्त्या कमल पाध्ये’ असा दीर्घ प्रवास या आत्मकथनात अतिशय संवेदनशीलतेनं त्यांनी मांडला आहे. या प्रवासात प्रभाकर पाध्ये यांच्यासारख्या व्यासंगी, बुद्धिमान, पण थोड्या एककल्ली स्वभावाच्या नवऱ्याबरोबर संसार करताना आलेल्या विविध पेचप्रसंगांचं, भावनिक गुंत्याचं वर्णन त्या करतात. त्याचबरोबर पाध्यांच्या जोडीनं जगलेल्या साहित्यिक, सांस्कृतिक, राजकीय आणि सामाजिक विश्वातल्या विलक्षण अनुभवांनी समृद्ध झालेल्या कमलताईही आपल्याला भेटत जातात. कधी पाध्यांच्या अनाकलनीय वागण्यामुळे, कधी एकुलत्या एका मुलाच्या मृत्युमुळे, तर कधी माणसांच्या आलेल्या कटू अनुभवांमुळे वेगवेगळ्या प्रसंगांत पराभूत आणि उध्वस्त झालेल्या कमलताईचं अतिशय तरल, पण स्वयंपूर्ण असं व्यक्तिमत्त्व या आत्मकथनातून उलगडतं.

या आत्मकथनात त्या केवळ लहानपण,

भूतकाळात तर कधी वर्तमानात ही कमळी शिरते आणि स्वतःकडेच पाहात राहते. त्या काळातल्या घटनांवर विचार करत राहाते, त्याच्या सर्व बाजू समजावून घेऊ पाहाते.

रामवाडीतलं सारं जगणं पारंपरिक ब्राह्मण कुटुंबातलं. कीर्तन, गाणी, व्रतवैकल्यं यांच्या धबडग्यात बालपण गेलं. पण लहानपणापासूनच साऱ्याच गोष्टींचे संदर्भ तपासून पाहात, त्यावर विचार करणाऱ्या कमलताईंना स्वतःची अशी एक समज होतीच. त्यात प्रभाकर पाध्ये यांच्याशी झालेल्या लग्नानंतर वाढलेला साहित्यिक, वैचारिक, सामाजिक आणि राजकीय क्षेत्रातला वावर त्यांना जास्तीत जास्त प्रगल्भ आणि चिंतनशील करत गेला.

कमल पाध्ये यांचं हे आत्मकथन म्हणजे भावबलाना, नातेसंबंध, त्यातले गुंते, त्यातून निर्माण झालेले ताण, मन मोडणाऱ्या घटना, सुखावणारे अनुभव, आई-मुलातील बंध, मैत्रीचं एक तरल

अनेकदा चोरून केलेली किंवा व्यक्त न करता आल्यानं आपोआप मरूनही गेलेली. खरं तर हे मैत्रीचं नातं इतकं निर्मळ असूनही आजही या मैत्रीकडे संशयानंच पाहिलं जातं. त्याला अनेकदा पुरुष आणि काही अंशी बायकाही कारणीभूत असतात. पन्नास-साठच्या दशकात तर याविषयी पूर्वग्रह मनात ठेवूनच बोललं जात होतं. ठरवून झालेल्या लग्नात अनेकदा विद्वान पुरुषांची बौद्धिक भूक भागत नव्हती. त्या वेळी ‘बौद्धिक मैत्रीणी’चं नातं साहित्यक्षेत्रात गाजत होतं, असं एका ठिकाणी कमलताईंनी म्हटलंय. त्या म्हणतात, ‘मैत्रीचं नातंच सखोल भावनिक बंधांनी जोडलेलं. मग ते कुठल्याही पातळीवरच का असेना. त्याला बौद्धिक हे विशेषण की जरूरी असायला नको... आणि या मैत्रीणीचं स्थान कुठलं ? आई-वडीण ही नाती निवडता येत नाहीत, ती नाती रक्ताची. पण पत्नी

प्रांजळ, पारदर्शी आत्मकथन!

धार्मिक वातावरणात वाढलेली, स्त्री-पुरुष नात्यांविषयीच्या रूढ कल्पना बाळगणारी ‘कमळी’ जग पाहात, नवे अनुभव घेत, कधी दुखावली जात, समृद्ध आणि कणखर होत जाते. स्वतःचे निर्णय घेण्याचा आत्मविश्वास तिच्यात येतो आणि या नव्या बळासह ती इतर पिचलेल्या स्त्रियांच्या उपयोगी पडायचं ठरवते. ‘कमळी’चा ‘कमल पाध्ये’ होण्याचा हा सर्व प्रवास कोणत्याही अभिनिवेशाशिवाय, निर्मळपणे रेखाटला आहे तो ‘बंध-अनुबंध’ या त्यांच्या आत्मकथनात. घरगुती आणि सामाजिक परिप्रेक्ष्यातही स्त्रीला स्वतःला निरखायला प्रवृत्त करणारं हे पुस्तक म्हणूनच वाचायलाच हवं...

नातं, यांचा कोलाज आहे. कुठेही आवेश नाही. सर्वसाधारणपणे बायकांच्या वाट्याला येतो तो अमानुष अन्याय नाही, पण शरीर जसं तुटून पडतं तसं समोरच्याच्या वागण्यानं मन मोडून पडण्याचे अनेक प्रसंग येतात. ते लग्नाच्या सुरुवातीच्या काळात आहेत, तर आपलं माणूस म्हणून ज्याला स्वीकारलेलं असतं ते खरंच आपलं आहे का, या प्रश्नाभोवती मन आयुष्यभर रंजी घालत राहातं. तसंच काहीसं कमलताईंचीही झालेलं आहे. प्रभाकर पाध्ये हे मराठीतलं एक व्यासंगी व्यक्तिमत्त्व ! बुद्धिमान असलेला हा पत्रकार, संपादक, साहित्यिक आणि विचारवंत. सतत साहित्यिक चर्चामध्ये केंद्रस्थानी राहिलेला लेखक. कमलताई या त्यांच्या परिघावर ! पण असं परिघावर असणं नाकाखून स्वतःला केंद्रस्थानी आणण्यासाठी आपलं एक वेगळं काम कमलताई सुरू करतात आणि हळूहळू आपलं स्वतःचं आयुष्य सुरू करतात. कमलताईंच्या कथेत त्यांच्या जगण्याचा सारा पट येतो. त्यातली जी विशेष गोष्ट भावते ती त्यांचं स्त्री-पुरुषांतील मैत्रीवरच चिंतन. स्त्रीपुरुषांतील मैत्री ही कल्पनाच आपल्या समाजाला न पटणारी, न भावणारी. त्यामुळे

आणि मैत्रीण ही भावनिक बंध निर्माण करणारी, निवडलेली नाती. तशी स्त्रीला पती आणि मित्र निवडण्याची मुभाच समाजानं दिली नाही. पण या सर्व बंधांचं स्वरूप एकाच प्रकारचं. कुणाचंच स्वामित्व न मानणारं आणि तरीही एकमेकांचं स्वामित्व हवंहवंसं वाटणारं. जीवनाचं डायलेक्टिक्स तसं गुंतागुंतीचं. ‘ या गुंतागुंतीमुळे त्यांच्याही आयुष्यात अनेकदा मन दुखावून जाण्याचे प्रसंग आले. लग्नानंतर रा.भि. जोशी यांच्या पत्नी सुधा जोशी आणि प्रभाकर पाध्ये यांच्यातल्या मैत्रीचं नातं त्यांना लग्न झाल्या दिवसापासून नीटसं कळत नव्हतं. त्यामुळे सुरुवातीच्या काळात हे नातं त्यांच्या मनात अस्वस्थता निर्माण करत होतं. पाध्यांचं त्यांना गृहीत धरणं आणि अनेक गोष्टी आपल्या मनाप्रमाणे करणं या नव्यानं घरात आलेल्या मुलीला कळत नव्हतं. एकदा दोन कॅलेंडर्स घरात घेऊन आलेले पाध्ये ‘तुला हवं ते कॅलेंडर तू आपल्या भिंतीवर लाव’ असं सांगून दुसरं सुधा जोशींना देतात. पण दुसऱ्या दिवशी कमलताईंना आवडलेलं कॅलेंडर सुधा जोशींच्या घरात गेल्याचं पाहून अजूनही या नात्याचे गुंते न कळलेली कमल दुखावते. तिंनं

पाध्यांना समजून घ्यायला हवं होतं, असं कदाचित वाचकांना वाटू शकतं. पण नवरा-बायकोच्या नात्यात सुरुवातीचे दिवस फार महत्त्वाचे असतात. मनात येणाऱ्या शंकाकुशंका बोलून दाखवणं आणि त्याचा उलगडा करणं दोन्ही बाजूंनी झालं नाही तर हे नातं एखाद्या भोवरीसारखं मनात टोचायला लागतं.

पाध्यांचा कर्मकांडावर विश्वास नव्हता. ही मुलगी वटसावित्रीचा उपवास करते हे कळल्यावर पाध्ये कमलताईंना उपवास जबरदस्तीनं मोडून जेवायला लावतात. खरं तर परंपरा, कर्मकांडात वाढलेल्या कमलला हळूहळू समजून घेत तिला बदलवणं त्या काळात पाध्यांना सहज शक्य होतं. पण तसं न करता तिंनं काय करावं आणि काय करू नये याचे निर्णय पाध्ये घेत राहिले, ही गोष्ट कमलताईंना अनेकदा अस्वस्थ करत राहिली. लग्नानंतर मनं जुळण्याचा, एकमेकांविषयी विश्वास आणि प्रेम निर्माण होण्याच्या काळात

वाचण्यासारखीच आहे.

स्त्रियांच्या प्रश्नांवर काम करताना हिरिरीनं बोलणाऱ्या पुरुष सहकाऱ्यांच्या बायका मात्र भाषणं ऐकायला उपस्थित नसायच्या. त्या बहुतेक घरची कामं करत आणि नवऱ्यांची जेवणसाठी वाट पाहत असायच्या, हा विरोधाभास कमलताई त्यांच्या खास शैलीत टिपतात. कार्यकर्त्याचं महत्त्व विशद करताना त्या लिहितात, ‘कार्यकर्ते हे नेता आणि जनता यांच्यातील दुवा असतात. म्हणून मतांच्या राजकारणात त्यांना महत्त्वाचं स्थान असतं. आपल्या या शक्तीची जाणीव कार्यकर्त्यांना असते. ही शक्ती वैयक्तिक महत्त्वाकांक्षा आणि हितसंबंध, सत्ताभिलाषा यांनी दुभंगली, की हेवेदावे आणि गडबाजी यांचं प्राबल्य होतं. तत्त्वापेक्षा ‘आपला माणूस’ याला महत्त्व येतं आणि या आपल्या माणसाला आपल्या ठेवायची धडपड सुरू होते. त्याची गुंडगिरी, भ्रष्टाचार यावर पांघरूपण घातलं जातं. आचार्य अत्रे नेहमी म्हणायचे, ‘तोही बदमाश हाही बदमाश. पण हा आपला बदमाश.’

कमलताईंची राजकीय नीतिमतेवरची काही भाष्यं आजच्या घडीलाही फार महत्त्वाची आहेत. सत्तेचं राजकारण न करता राजकारण करणाऱ्या, लोकसंग्रह करणाऱ्या, नैतिक अधिष्ठान असलेल्या, हिंसेचा लवलेश नसलेला संघर्ष करणाऱ्या सामाजिक संघटना आणि कार्यकर्त्यांच्या संस्था उभ्या करण्यावर त्यांचा विश्वास बसायला लागला आणि पक्षीय राजकारणातून त्या हळूहळू बाहेर पडल्या. कल्याणकारी कामापेक्षा समाजपरिवर्तनाच्या कामावर त्यांचा ठाम विश्वास होता. धर्माधिष्ठित, जातीयवादी विचारसरणी त्यांना कधीच मानवली नाही. स्त्रियांवर होणारा अन्याय दूर करून तिच्या मादी आणि माता या रूपापेक्षा तिच्या स्वतंत्र व्यक्तित्वाचं दर्शन त्यांना अनुभवायचं होतं. त्यामुळे त्यांच्या एकुलत्या एका मुलाच्या, प्रशांतच्या मृत्यूनंतर आलेली पोकळी भरून काढण्यासाठी त्या या कामाला वाहून घेतात.

वेगवेगळ्या कारणानं कमलताईंच्या आयुष्यात आलेल्या अनेक राजकीय, सामाजिक क्षेत्रातील लोकांच्या आणि त्यांच्याशी झालेल्या मैत्रीच्या वेगवेगळ्या कथा आणि छटा त्यांनी या आत्मकथनात चितारल्या आहेत. मैत्रीच्या उबदार स्पर्शाच्या शोधात असलेल्या कमलताईंना त्या मित्रांतले पुरुषही जसे भेटले, तसेच त्यांचं मित्रविश्व उजळवून टाकणारे क्षणही त्यांच्या आयुष्यात आले. ‘स्त्रीपुरुष मैत्री ही माणसाची भावनामय प्रकृती. अर्थनाती नष्टेवरचाची कल्पना मला भावते ती या गरजेमुळच. केवळ नरमादीचं नातं ओलांडून मुक्त आनंद देणारं हे तितक्याच मुक्तपणे जोपासायचं स्वातंत्र्य मात्र माणसाच्या या जगात नाही. म्हणूनच राधाकृष्णाच्या स्नेहाला अलौकिकत्वाच्या पातळीवर बसवतून त्याची पूजा करणं एवढंच ती करतात. प्रत्यक्षात तो स्नेह निषिद्धच असतो. हीही या नात्याची एक शोकांतिका आहे’ असं त्यांना वाटतं.

एकुणच रामवाडी, मुंबई, दिल्ली, पुणे असा सर्वांथांनं समृद्ध करणारा प्रवास आणि त्यामुळे आलेली साहित्यिक, राजकीय, सांस्कृतिक, सामाजिक, वैचारिक समज आणि समृद्धी अनुभवलेल्या कमलताईचं आत्मकथन आपल्याला भावनिक आणि सांस्कृतिकदृष्ट्या समृद्ध करतं हे मात्र खरं !

♦ *nrajan20@gmail.com*

मागच्या (२३ जुलै) लेखातल्या ‘आईच्या शाळे’ला वेळेचं बंधन नसतं आणि गणवेशाची सक्तीही नसते. भारी लाडाकोडात जातात ही पाच वर्ष. पण गोवऱ्या गालांची पहिली पाच वर्षं संपल्यानंतर सहावं लागतंच ! पारतंत्र्याच्या काळातल्यासारख्या गोलमेज परिषदा भरतात. शेजारपाजारी, नातेवाईक, अनुभवी पालक या पागळ्या सभासदांबरोबर गंभीर चर्चा होतात आणि एकदाची पाल्याची शाळा ठरते. पूर्वी माध्यम कोणतं, हाही एक चर्चेचा विषय होता. आता तो फारसा राहिलेला नाही. त्याची जागा ‘एप्सएससी बोर्ड’ की ‘सीबीएसई’ की ‘आयसीएस’ बोर्ड या चर्चेनं घेतली आहे.

नवीन दप्तर, पाण्याची बाटली, वहत्या-पुस्तकं (आता पाटी नसते) अशा सरंजामासह हे छोटे मावळे सकाळी सकाळी शाळेच्या युद्धावर जायला तयार होतात. भारी गोंडस दिसतात हे छोटे मावळे. पण शाळेची बस दिसली की हे मावळे भोंगा पसरून रडावला लागतात आणि सोडायला आलेले आई-बाबा दटावतात, ‘टीचर रमावतील हां, जास्त लाड करू नकोस. जा गुपचूप’. बसमधून टीचरही ‘आम्ही बघून घेतो काय करायचं ते’ असं सांगतात. इथूनच शाळा म्हणजे धास्ती, एकट्यानं लढायची लढाई, असं काहीतरी मुलांच्या मनात येतं. आईच्या शाळेत मस्ती करणाऱ्या मुलाला, ‘इथे घरी लाड चालतायत, शाळेत मात्र तुला टीचर बरोबर वचणगीबर आणतील’, असं अगदी सहज सुनावलं जातं. पण ते करताना आपण शाळेविषयीच्या नकारात्मक भावनेचं बीज पेरतो आहोत हे आपण विसरूनही जातो.

लहानग्या अक्षराची आई मात्र अक्षराला शाळेत दाखल व्हायच्या आधीच इतर शाळांच्या बस दाखवायला घेऊन जायची. वेगवेगळ्या गणवेशांचे रंग दाखवायची, त्या बसमधल्या मुलांना टाटा करताना ‘हे सगळं किती आनंददायक असतं’ ते सांगायची. त्यामुळे अक्षराला शाळेत जायची उत्सुकता होती. तिला बळजबरी शाळेत कधीच पाठवावं लागलं नाही. ज्या मुलांच्या मनात शाळेविषयी, शिक्षकांविषयी लहानपणाच उत्सुकता असते तो ‘टाटा’ करतच शाळेला जातात. आईला सोडून नवीन शाळेत जाताना थोडी हरहुड वाटणारच. थोडे दिवस रडू

येणारच. पण काही जणांचं रडणं बराच काळ असतं. त्याचा उगम शाळेविषयी मनात भरलेल्या धास्तीमध्ये असतो.

तर अशा या छोट्यांचा अभ्यास सुरू होतो आणि भरपूर लाड करणारी आई शस्त्र घेऊन सज्ज होते ! घरात ‘रात्रंदिन आम्हा युद्धाचा प्रसंग’ अशी अवस्था होऊन बसते. दहावीच्या मुलाच्या आईला आणि त्या छोट्याच्या आईला सारखंच ‘टेन्शन’ असतं आणि प्रत्येक आई ‘या अभ्यासाचं काय करायचं’ असं म्हणून डोव्याला हात लावून बसते. बघू या आपण काय करता येईल या अभ्यासाचं... अभ्यास करायचा म्हणजे धडे वाचायचे, स्व-अभ्यासासाठी वेळ काढायचा किंवा अजून किती तरी उपाय आपल्याला म्हणजे पालकांना माहिती असतातच. पण आपण इथे मुख्यत्वे पालक काय करू शकतात, त्यांची भूमिका काय असावी, हे बघत आहोत. अभ्यासाच्या पद्धती इयत्ता वाढत जातील तशा बदलत जातील, विषय वाढत राहातील. पण एकदा अभ्यासाची गोडी लागली, की मग अभ्यासासाठी मुलांच्या मागे लागावं लागत नाही.

खेळायला यायची. नेमकी त्याच वेळी ओवीची आई ऑफिसमधून घरी यायची. आल्यानंतर लगेच ती ओवीला अभ्यासाला बसवायची, कारण नंतर तिला स्वयंपाकासाठी वेळ हवा असायचा. त्यामुळे रोज ओवीची चिडचिड व्हायची आणि आईचाही पारा चढायचा. प्रत्येकाच्या घरातली परिस्थिती थोडीफार वेगळी असेल. पण ओवीची आई तिला खेळायला सोडून आधी त्या वेळेत स्वयंपाक करून ठेवू शकते. ओवीचीं खेळणं झाल्यावर तिला घेऊन अभ्यासाला बसू शकते. पण आपलं वेळापत्रक मुलांवर लादलं की त्यातून विनाकारण गोंधळ होतो. त्याऐवजी परिस्थितीचा विचार करून वेळापत्रक ठरवलं, तर सर्वांची सोय होऊ शकते. अभ्यासाच्या वेळेबाबत आणखी एक गोष्ट लक्षात घेण्यासारखी असते. ती म्हणजे घरातला टीव्ही. अनेक घरांत सात वाजल्यानंतर टीव्ही

अभ्यासाचं काय करायचं?

हल्लीं मुलांचा अभ्यास नर्सरीनंतर सुरूच होतो आणि मग अनेक घरांमध्ये दररोज मुलांना अभ्यासाला बसवताना पालकांची डोकेदुखीही सुरू होते. मुलांचं अभ्यासाचं वय पाचपासून किमान २२ ते २३ वर्षांपर्यंत तरी असतं. शिक्षक आणि पालक दोघांनीही वेगवेगळ्या क्लृप्त्या वापरत त्यांना लहानपणापासूनच अभ्यासाची गोडी लावली, तर अभ्यास ही गोष्ट नावडती न राहाता आवडती होऊ शकते. .

साधारण सहा ते आठ-नऊ वर्षाच्या मुलांच्या झोपेला थोडं प्राधान्य द्यावं लागेल. शाळा, अभ्यास याव्यतिरिक्तही ही मुलं खूप शारीरिक दगदग करत असतात. तुम्ही त्यांना नुसती हाक जरी मारलीत तरी ती पळतच येतात. घटभर चालत, पळतच राहातात. शरीराची झालेली झीज मुलं गाढ झोपल्यावरच पूर्ण होते. अशा झोपेला आलेल्या मुलांना तुम्ही गृहपाठ करण्यासाठी जागं ठेवलंत. तर अभ्यासाची गोडी लागण्याऐवजी अभ्यासाला झोपेचा वैरी म्हणून भवितलं जातं. अभ्यासाची वेळ ही खेळ्याच्या झोपेच्या, खाण्याच्या आड येणारी नसावी. पहिलीत असणारी ओवी म्हणजे उत्साहाचा खळखळणारा झराच आहे. शाळेनं आल्यानंतर जेवण झोपेला लेगीत ओवी चार वाजेपर्यंत उडायची. झूप झाल्यावर तिचं सगळं लक्ष इमारतीच्या खाली खेळणाऱ्या मुलांकडे लागायचं. मुलं एकेक करून साडेपाचपर्यंत

लावला जातो. विशेषतः ज्या घरांमध्ये आजी-आजोबा असतात, त्यांच्यासाठी टीव्ही हा त्यांचा खास सोबती असतो. एकामागे एक असा दोन-तीन वेगवेगळ्या मालिकांचा रतीब असतोच. आजी-आजोबांना वाटतं, की आम्ही दिवसभर नातवंडांना सांभाळलं, आता तरी आम्हाला जरा निवांत बसून टीव्ही बघू द्या. मुलांसाठीही सक्रिय अभ्यास करण्यापेक्षा खरं तर रंगीबेरंगी टीव्ही निष्क्रियपणे बघत राहाणं जास्त सोपं असतं. ‘प्राथमिक शाळेच्या मुलांचा अभ्यास तो काय अभ्यास!’ असं म्हणून त्यांच्या अभ्यासाला वेळेला टीव्ही बंद केला जात नाही. मान्य आहे, त्यांचा अभ्यास खूप नसतो. पण महत्त्वाचा तर असतोच. शिवाय अभ्यासाची गोडी आणि शिस्त लागायचं वय हेच असतं. तेव्हा घरातल्या सगळ्यांनीच काहीतरी तडजोड करून हा प्रश्न सोडवायला पाहिजे. ज्या घरांमध्ये अभ्यासासाठी टीव्हीपासून लांब जागा असेल तिथे काही प्रश्न

नाही, पण जिथे अशी सोय नसेल तिथे मात्र आवर्जून प्रयत्न करावे लागतील. टीव्हीसमोर बसून केलेला अभ्यास म्हणजे न करण्यासारखाच आहे. कारण हातानं केलेला अभ्यास मेंदूपर्यंत प्रवास करत नाही. ही गोष्ट प्राथमिक शाळेच्या नाही, तर सर्वच वयोगटातल्या मुला-मुलींना लागू आहे. काही घरांमध्ये मुलांसाठी हे सगळं केलं जातं. पण तिथे काही वेगळे घटक कारणीभूत असू शकतात. उदाहरणार्थ- किलेक पालक मुलाला शिक्षा होऊ नये म्हणून स्वतः त्यांच्या वहीत अभ्यास लिहून देतात. वर्तनशास्त्रानुसार शिक्षा ही चुकांना आळा घालण्यासाठी आणि बक्षीस हे योग्य वर्तनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी असतं. त्यामुळे आपल्या पाल्याला शिक्षा होऊ नये म्हणून स्वतः त्यांच्या अभ्यासात मदत करण्यापेक्षा एखाद-दुसऱ्यावेळी मुलांना शिक्षा होऊ देणंच

जास्त योग्य असतं. झालेल्या शिक्षेनंतर पाल्याला काय वाटलं याची चर्चा करून त्याचं ते वर्तन आपण निश्चितच बदलू शकतो. त्या बदललेल्या वर्तनाला बक्षीस देऊन प्रोत्साहन देऊ शकतो. हे बक्षीस वयानुसार वेगवेगळं अरई शकतं. पाचवीतल्या पलकला रोजच अभ्यास करायचा कंटाळा यायचा. स्वतः उत्तरं शोधून लिहिणंही तिच्या जिवावर यायचं. पलकची आई तिच्यावर राग राग करत का होईना, पण व्हॉट्सअॅपवरून कोणाची तरी उत्तरं मागवून दहावीलाच ‘पेपर पॅटर्न’ वगैरे विषय निघायचा. पण आता पाचवी-

सहावीपासून मागच्या वर्षाचे पेपर मागवले जायचे. अशातं आई पलकला शिक्षेपासून तर वाचवायची, पण उत्तरं शोधून लिहायची पद्धत पलकला कधी समजलीच नाही. त्याचा फटका पुढे आठवी-नववीत बसू लागला. मागच्या पिढीत फक्त दहावीलाच ‘पेपर पॅटर्न’ वगैरे विषय निघायचा. पण आता पाचवी-सहावीपासून मागच्या वर्षाचे पेपर मागवले

करताना मुलांना येतो. एका शिक्षिकेनं एका मुलाला वर्गाच्या मधोमध झोपविलं आणि खटून त्याच्याभोवती बाह्यरेषा काढून शरीराचा आकार तयार केला. मग एक शेंगदाणा त्या आवकारात तोंडातून पायरी पायरीने कसा पचनसंस्थेतून जातो हे दाखवत खाली आणला. पुस्तकातल्या आकृत्याव्येथे कठीण वाटणारा हा विषय या शिक्षिकेनं अगदी सोपा करून सांगितला. निनाद शाळेतून आल्यावर त्याची आई त्याला काय शिकवलं हे तोंडी सांगायला लावायची. भाषा विषयाचे धडे तो गोष्टीसारखे आईला सांगायचा. त्यातून आपोआप निनादची उजळणी व्हायची. नोकरी-व्यवसाय तर प्रत्येकालाच करावा लागतो, पण ज्याला ते काम आवडतं त्यासाठी ते आठ-नऊ तास आनंददायक असतात. त्याचप्रमाणे ज्याला वर्गात शिकवलेलं समजतं, अभ्यास वेळेवर पूर्ण झालेला असतो, त्याला शाळा किंवा अभ्यास जाचक वाटत नाही. काही वेळा काही विषयांचा अभ्यास व्यक्तीपरत्वे अवघड वाटू शकतो. पण त्यात पालकांनी मदत केली, तर त्या विषयांतही आवड निर्माण होऊ शकते. मानसशास्त्रामध्ये स्मृतित्रं नावाचा एक भाग सांगितला आहे. या स्मृतित्रंांपैकी एक आदि-अंत परिणाम सांगितला जातो. सुरुवातीला वाचलेलं किंवा पाहिलेलं आपल्याला नीट लक्षात राहातं, मथला भाग मात्र जास्त लक्षात राहात नाही. म्हणून अवघड भाग अभ्यासाच्या सुरुवातीला किंवा शेवटी करावा. त्यानं लक्षात राहायला मदत होते. चित्रपटांमधली गाणी आठवा- समूह नृत्यात कितीही कलाकार असले तरी आपल्याला हिरो किंवा हिरोईनच लक्षात राहातात, कारण त्यांना वेगळे कपडे तरी दिलेले असतात किंवा त्यांच्यात काहीतरी वेगळं केलेलं असतं. हाच नियम अवघड प्रश्नांना लावता येतो. वेगळ्या पानावर वेगळ्या पद्धतीनं लिहिलेलं जसंच्या तसं परीक्षेत आठवू शकतं.

अभ्यासाची गोडी लागायला विषय सोपा नसला तरी तो तसा वाटला पाहिजे. आमचे सोलापूरचे गणिताचे जगताप सर अवघड गणित फक्त्यावर पूर्ण सोडवून दाखवायचे आणि शेवटी विशिष्ट लक्षात आणायचे पण गणित, हाय काय नाय काय ! असं म्हणायचे. मला खरंच ते गणित सोपं असेल असं वाटायचं. तसंच ‘पाय बाय टू’ म्हणताना ‘काय बाय तू, काय बाय तू’ अशी मजा करायचे. अशी किलेक तंत्रं आपल्याला अभ्यासामधून मिळू शकतील किंवा तुमच्या आजूबाजूला मानसशास्त्रातली तज्ज्ञ मंडळी असतील तर तेही मार्गदर्शन करू शकतात. अभ्यासाचं वय पाचपासून किमान २२ ते २३ वर्षांपर्यंत तरी असतं. आयुष्याचा एवढा मोठा काळ मुलांनी तणावात घालवण्यापेक्षा आनंदानं घालवण्यासाठी आपली भूमिका समजून घेत पालकांनी सक्रिय सहभाग घेतला, तर पाल्य आणि पालक या दोघांसाठीही ते महत्त्वाचं आणि उपयोगाचं ठरेल.

♦ *trupti.kulshreshtha@gmail.com*

पुणे, शनिवार, ६ ऑगस्ट २०२२

भारताचे मालिका विजयाचे लक्ष्य

पीटीआय, फोर्ट लॉंडरहिल

वेस्ट इंडिजवरील वर्चस्व कायम राखताना शनिवारी चौथा ट्वेन्टी-२० क्रिकेट सामना जिंकून पाच सामन्यांच्या मालिकेत विजयी आघाडी मिळवण्याचे भारतीय संघाचे लक्ष्य असेल. या सामन्यात मधल्या फळीतील स्थानासाठी श्रेयस अय्यर आणि दीपक हुडा यांच्यात स्पर्धा आहे.

कॅरेबियन बेटांवर झालेल्या

भारत-विंडीज ट्वेन्टी-२० मालिका

पहिल्या तीन ट्वेन्टी-२० सामन्यांत रोहित शर्मांच्या नेतृत्वाखालील भारतीय संघाने उत्तम कामगिरी केली. त्यांना मालिकेत २-१ अशी आघाडी मिळवण्यात यश आले असून पुढील दोन्ही सामने अमेरिकेतील फ्लोरिडा

येथे रंगणार आहेत. हे दोन्ही सामने जिंकून आगामी आशिया चषक स्पर्धेसाठी आणूण पूर्णपणे सज्ज असल्याचे सिद्ध करण्याचा भारताचा प्रयत्न असेल.

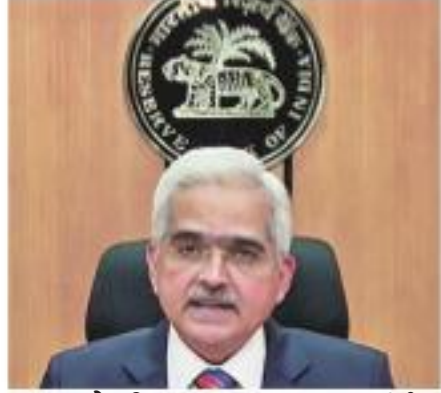
पहिल्या तिन्ही सामन्यांमध्ये

पुन्हा अर्धा टक्के ‘रेपो’वाढीची मात्रा

अर्थव्यवस्था सुस्थितीत, महागाई नियंत्रणावर रिझर्व्ह बँकेचा कटाक्ष

लोकसत्ता व्यापार प्रतिनिधी

मुंबई : ज्या आधारे बँकांकडून कर्जावरील व्याजदर ठरविला जातो त्या ‘रेपो दरा’त रिझर्व्ह बँकेने शुक्रवारी पुन्हा ५० आधार बिंदूनी म्हणजेच अर्ध्या टक्क्याची वाढ केली. मे महिन्यापासून झालेल्या या सलग तिसऱ्या व एकूण १.४० टक्के वाढीने रेपो दर आता ४.४० टक्क्यांवर म्हणजे करोनापूर्व ५.१५ पातळीपेक्षा अधिक गेला असून, ऑगस्ट २०१९ नंतरचा त्याचा हा सर्वोच्च स्तर आहे. या रेपो दरवाढीमुळे बँकांकडून गृह कर्ज, वाहन कर्ज व अन्य ग्राहक कर्जांचे व्याजदर वाढविले जाणे क्रमप्राप्त असल्याने, स्थावर मालमत्ता क्षेत्रासह एकूणच

२०२३ रोजी संपणाऱ्या चालू आर्थिक वर्षासाठी सकल राष्ट्रीय उत्पादनाचा दर (जीडीपी) ७.२ टक्के या पूर्वअंदाजित पातळीवरच मध्यवर्ती बँकेने कायम ठेवला आहे. तर वर्षभरातही महागाईसंबंधी अंदाजातही कोणताही बदल न करता तो ६.७ टक्क्यांवर अपरिवर्तित ठेवला आहे. यानुसार, चालू आर्थिक वर्षातील तिसऱ्या तिमाहीअखेर

ठेवींवर जादा व्याजदर शक्ती

बँकांना जास्त ठेवी आकर्षित करता आल्या तर त्यांना पटपुवठा वाढविता येईल, असे गव्हर्नर दास यांनी नमूद केले. ठेवीवरील व्याजदर हे रिझर्व्ह बँकेच्या निदेशांपासून मुक्त असून, बँकांनीच त्यातबंधाने तयार पाहून निर्णय घ्यायचा आहे, अशी पुर्तुगीज त्यांनी जोडली. रिझर्व्ह बँकेने रेपो दरात वाढ केल्याची प्रतिक्रिया म्हणून बँकांनी ठेवीवरील व्याजदरात वाढ करपास सुरुवात केली आहे. गविष्यातदेखील हा कल कायम राहण्याची आशा दास यांनी व्यक्त केली.

उद्योग क्षेत्रात यासंबंधाने निराशेची भावना आहे.

बुधवारपासून तीन दिवस रिझर्व्ह बँकेचे गव्हर्नर शक्तिकांत दास यांच्या अध्यक्षतेखालील सहा सदस्यीय पंतधोरण निर्धारण समितीच्या या बैठकीत, सर्व सदस्यांनी दरवाढीच्या बाजूने एकमताने कौल दिले.

महागाईचा टक्का हा रिझर्व्ह बँकेसाठी अप्रिय सहा टक्क्यांच्या पातळीपुढे कायम असल्याने, त्यावर नियंत्रणासाठी हे आवश्यक असल्याचे कारण या दरवाढीसाठी गव्हर्नर शक्तिकांत यांनी दिले. जगभरातील मध्यवर्ती बँकांकडून दरवाढीदरत करण्यात येणाऱ्या व्याज मान्यतांचा आक्रमक कल पाहता, ताजी अर्धा टक्के वाढ ही तुलनेने ‘सामान्य’च असल्याची त्यांनी पुस्ती जोडली. अर्थविक्षेपाकांच्या वर्तुळात यंदा रेपो दरात ३५ आधार बिंदूपर्यंत वाढ केली जाईल, अशी अपेक्षा होती.

दरवाढीची घोषणा करताना,गव्हर्नर शक्तिकांत दास यांनी प्राधान्यक्रम महागाई नियंत्रणाकडे कायम असल्याचे संकेत दिले. तसेच जगभराच्या घाला बहुतांश ‘अयातती’ असल्याने त्यावर नियंत्रणाची आयुधेही मर्यादित असल्याची कबुलीही त्यांनी दिली.

नागपूर जिल्हा बँक घोटाळ्याची आता न्यायालयीन चौकशी

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

मुंबई : नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतील १५० कोटींच्या घोटाळ्याची चौकशी करण्यासाठी परिषद बंगाल उच्च न्यायालयाचे सेवानिवृत्त मुख्य न्यायमूर्ती जयनारायण पटेल यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती बँकेत २००१-०२ मध्ये १५० कोटींचा गैरव्यवहार उघडकीस आल्यानंतर बँकेचे तत्कालीन अध्यक्ष सुनील केदार यांच्यासह इतर ११ जणांविरुद्ध गणेशपेट पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला होता. मात्र या घोटाळ्याची सखोल चौकशी करण्याबाबत उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठात याचिका दाखल झाल्यानंतर, सेवानिवृत्त जिल्हा

न्यायाधीश किंवा सहकार न्यायाधीशाच्या माध्यमातून घोटाळ्याची चौकशी करण्याचे आदेश न्यायालयाने दिले.

त्यानुसार सरकारने सेवानिवृत्त जिल्हा न्यायाधीश एस. डी. मोहोड यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती केली होती. मात्र उच्च न्यायालयाने १३ जुलै रोजी पुन्हा एकदा या घोटाळ्याची सहकार कायद्याच्या कलम ८८ अन्वये जलद चौकशी करण्यासाठी निवृत्त न्यायमूर्तीची नियुक्ती करण्याचे आदेश दिले.

त्यानुसार आता या घोटाळ्याची चौकशी करण्यासाठी न्या. पटेल यांची प्राधिकृत अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्यांना या कामासाठी प्रतिदिन एक लाख रुपये मानधन देण्यात वेणार आहे.

कर्णधार रोहित उपलब्ध

विंडीजविरुद्ध तिसऱ्या ट्वेन्टी-२० सामन्यात ११ धावांवर फलंदाजी करत असताना पाटीच्या दुखातीमुळे भारताचा कर्णधार रोहित शर्माला मैदानबाहेर जावे लागले होते. मात्र, तिसऱ्या आणि चौथ्या सामन्यादरम्यान तीन दिवसांचे अंतर असल्याचा रोहिताला फायदा झाला आहे. तो तोंटुछस्त झाला असून उर्वरित दोन सामन्यांसाठी उपलब्ध आहे. त्याच्यासह सुर्यकुमार यादव, ऋषभ पंत, हार्दिक पंड्या आणि दिनेश कार्तिक या फलंदाजांवर भारताची गिस्त आहे. गोलंदाजीची धुरा रविचंद्रन अश्विन, अर्दीप सिंग आणि सुवनेश्वर कुमार सांभाळतील.

निराशाजनक कामगिरी केल्यामुळे मुंबईकर श्रेयसचे भारतीय संघातील स्थान धोक्यात आले आहे. श्रेयसला या तीन सामन्यांत अनुक्रमे ०, १० (११ चेंडूंत) आणि २४ (२७ चेंडूंत) धावांचा करत आल्या. त्यामुळे केवळ विंडीजविरुद्धचे पुढील दोन सामनेच नाही, तर ऑस्ट्रेलियात होणाऱ्या ट्वेन्टी-२० विश्वचषकासाठीही श्रेयसला डावलण्यात येण्याची शक्यता निर्माण

- वेळ : रात्री ८ वा.
- घरे प्रक्षेपण : फ्लॅनकोड ऑप, डीडी शपोर्ट.

श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित,पुणे

स.नं. ५३/१४/२ व १४, विनायक नगर, नवी सांगवी, पिंगळे गुरुव, पुणे ४११०६१. Ph.: 020 27286314, 27284304 | E-Mail : admin@shriganeshbank.co.in

फॉर्म झेड (Z) नोटीस

(म.स .सं .अधिनियम १९६१ चे नियम १०७ (११) (ड-१)अन्वये)

स्थावर मिळकत प्रतिकात्मक ताबा नोटीस

ज्याअर्थी, खाली सही करणार वसुली अधिकारी, पुणे, व्दारा श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित, पुणे, यांनी म.स.सं. अधिनियम १९६० चे कलम १०१ अन्वये प्राप्त वसुली दाखल्यानुसार थकबाकीदार मे.**हर्षिता कन्स्ट्रक्शन (भागीदारी संस्था) भागीदार १) श्री. साईबाबु नरसम्पा म्हेत्रे, २) सौ. राणी साईबाबु म्हेत्रे, श्री. नरसम्पा कुरमय्या म्हेत्रे, श्री. बाबु नरसम्पा म्हेत्रे व श्री. रामदास शंकरराव शेळके** यांना दि.१६.०१. २०१८ रोजी मागणी नोटिस पाठवुन **रकम रु. १,३०,१०,८०२ /- (अक्षरी एक कोटी तीस लाख नव्वद हजार आठशे दोन रुपये फक्त)** अधिक पुढील व्याज, वसुली खर्च, लिगल खर्च, सरचार्ज इ . रकमेच्या परतफेडीची मागणी केली होती . परंतु उपरोक्त थकबाकीदार यांनी सदर नोटिसीप्रमाणे अद्यापपर्यंत रकमेचा भरणा केलेला नाही. त्यामुळे वसुली अधिकारी, पुणे व्दारा. श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित, पुणे यांनी म.स.सं. अधिनियम १९६० चे कलम १५६ व म.स.सं. अधिनियम १९६१ चे नियम १०७ अन्वये थकबाकीदार **श्री.नरसम्पा कुरमय्या म्हेत्रे** यांची खालील स्थावर मिळकत दि.०२.०८.२०२२ रोजीच्या आदेशाने जप्त केली आहे .

त्याअर्थी, सदरील जमी आदेश पारित केल्यानंतर व त्यानुसार मुदत देऊनही थकबाकीदार मे.**हर्षिता कन्स्ट्रक्शन (भागीदारी संस्था) भागीदार १) श्री. साईबाबु नरसम्पा म्हेत्रे, २) सौ. राणी साईबाबु म्हेत्रे व इतर ३** यांनी दि. ३१.०७.२०२२ अखेर असलेली येणेबाकी रकम रु. **७८,३३,१०८/- (अक्षरी अठ्ठव्याहत्तर लाख तेहतीस हजार एकशे आठ रुपये फक्त)** अधिक पुढील व्याज, वसुली खर्च, लिगल खर्च, सरचार्ज इ . रकमेचा भरणा न केल्याने वसुली अधिकारी, पुणे व्दारा, श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित, पुणे यांनी त्यांना प्राप्त असलेल्या अधिकारानुसार म .स.सं. अधिनियम १९६१ चे नियम १०७ (११) (ड-१)(६)अन्वये **श्री. नरसम्पा कुरमय्या म्हेत्रे** यांची खालील नमुद मिळकतीचा प्रतिकात्मक ताबा आज दि.०२.०८.२०२२ रोजी घेतलेला आहे.

त्याअर्थी, थकबाकीदार मे. हर्षिता कन्स्ट्रक्शन (भागीदारी संस्था) भागीदार १) श्री. साईबाबु नरसम्पा म्हेत्रे, २) सौ. राणी साईबाबु म्हेत्रे व इतर ३ यांना तसेच तमाम लोकांस सुचित परिशिष्टात येणे केली आहे. खालील परिशिष्टात नमूद केलेली **श्री.नरसम्पा कुरमय्या म्हेत्रे** यांची असून या संदर्भात कोणीही, कोणताही, कसल्याही प्रकारचा व्यवहार श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित, नवी सांगवी, पिंगळे गुरुव, पुणे ६१ यांच्या लेखी परवानगीशिवाय करू नये आणि जर असा व्यवहार केल्यास सदरील व्यवहार हा बँकेवर बंधनकारक राहणार नाही. तसेच सदर मिळकतीवरील बँकेच्या कर्जाचा बोजा अबाधित राहिल याची कृपया नोंद घ्यावी.

परिशिष्ट

मिळकत धारकाचे नाव	मिळकतीचे वर्णन	अंदाजे क्षेत्रफळ
श्री. नरसम्पा कुरमय्या म्हेत्रे	गट नं. १३२६, स.नं.३०८, लक्ष्मी निवास, मौजे सिखली, साने कॉलनी, मोरे वस्ती, पुणे ४१२११४.	जमीन क्षेत्रफळ ५७७५.०० चौ.फुट व त्यावरील दमपजली बांधकाम क्षेत्र ४९९६.०० चौ.फुट

श्री.ईश्वर धोडिंबा काटे

वसुली अधिकारी, पुणे

स्थळ : पुणे
दिनांक : ०२.०८.२०२२

(म.स.सं.अधिनियम १९६० चे कलम १५६ व म.स.सं.अधिनियम १९६१ चे नियम १०७ अन्वये)
व्दारा श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित,पुणे

 ॲक्सिस बँक लि.		राष्ट्रा : स्टर्लिंग प्लाझा, तळ मजला, साई पेट्रोल पंपासमोर, जे. एम. रोड, पुणे - ४११ ००४. नोंदणीकृत कार्यालय : 'विश्व', ३रा मजला, समर्थनगर मंदिरासमोर, लॉ गार्डन एरिअर ब्रिजजवळ, अहमदाबाद ३८०००६		ताबा नोटीस रुल ८(१) स्थावर मालमत्ताकर्त्रीना	
ज्याअर्थी खाली सही करणार ॲक्सिस बँक लि. चे अधिकृत अधिकारी यांनी, दि.सिम्बुरीटाव्हेझन अँड रिक्न्स्ट्रक्शन ऑफ फायनान्शियल अँडसेटअँड इन्फोर्मेटिऑन ऑफ सिम्बुरीटी इस्टेट अँड २००२ च्या सेक्शन १३(१) आणि सिम्बुरीटी इंटरेट (एफकोसिंटे) कन्स २००२ च्या रूल ३ अंतर्गत प्राप्त अधिकारांचा वापर करून खाली नमूद केलेले कर्जदार/सह-कर्जदार/जामीनदार यांना सदर कायद्याच्या सेक्शन १३(१) अंतर्गत त्यांच्या नावासमोर नमूद केलेल्या तारखेना मागणी नोटीस बजावली होती की, त्यांनी सदर नोटीसीत त्यांच्या नावासमोर नमूद केलेली, बँकेला येणे असलेली रकम सदर नोटीसीच्या तारखेपासून ६० दिवसांच्या आत परत करावी. कर्जदार/जामीनदार सदर रकम परत करण्यास असमर्थ ठरल्याने, विशेषतः कर्जदार/जामीनदार व सर्वसाधारण जना यांना नोटीस देण्यात येते की, खाली सही करणार यांनी सदर कायद्याच्या सेक्शन १३(४) रूल ६ व ८ अंतर्गत प्राप्त अधिकारांचा वापर करून कर्जदार/जामीनदार यांच्या नावासमोर नमूद केलेल्या गारंथा मागण्यासाठी सदर नमूद तारखांना प्रत्यक्ष ताबा घेऊन आहे. विशेषतः कर्जदार/सह-कर्जदार/जामीनदार तसेच सर्वसाधारण जना यांना सावध करण्यात येते की, त्यांनी सदर मालमत्तासंदर्भात कोणत्याही व्यवहार करू नये. असा व्यवहार केल्यास तो ॲक्सिस बँक लि., पुणे यांना खाली नमूद केलेल्या येणे असलेल्या रकमेच्या अर्धाने राहील. सुविधित अस्ति सोडविण्यासाठी संलग्न उपलब्ध वेळेमध्ये कर्जदारांचे लक्ष सदर कायद्याच्या सेक्शन १३(८) अंतर्गत तरतुदीकडे वेचून घेतले जात आहे.					
अ. क्र.	कर्जदार/सह-कर्जदार/जामीनदार यांची नावे आणि पत्ते	येणे रकम रुपये	मागणी नोटीसीची तारीख ताबा घेतल्याची तारीख आणि प्रकार		
१	अविनाश कृष्णप्पा गोचरे, अमोल के. गोचरे, श्रीकृष्ण रंजन विजय, स्वामी विकासनंद नगर, स.नं. ६७, समनार्थन रेसिडेन्सी, फार्मासउस चौक, नवी सानगा, पुणे-४११०१७. तसेच : फ्लॅट : २०१, २ रा मजला, गामनाथ रेसिडेन्सी, गट नं. ८६२, प्लॉट नं. ८१ आणि १०, बाघोली, पुणे-४१२२०७.	रु. २१,१८,८८३/- (रु. एकवीस लाख अठरा हजार आठशे रंजा विजय, स्वामी विकासनंद नगर, स.नं. ६७, समनार्थन रेसिडेन्सी, फार्मासउस चौक, नवी सानगा, पुणे-४११०१७. तसेच : फ्लॅट : २०१, २ रा मजला, गामनाथ रेसिडेन्सी, गट नं. ८६२, प्लॉट नं. ८१ आणि १०, बाघोली, पुणे-४१२२०७.	१५/०६/२०२१ ०३/०८/२०२२		
स्थावर मालमत्तेचा तपशील : फ्लॅट नं. २०१ चा सर्वसामाईक भाग, २ रा मजला, विक्रीयोग क्षेत्रफळ ६४० चौ.फू. म्हणजेच ५९.४७ चौ.मी., १ बीएफके लागतची बाळकनीसह, 'शामनाथ रेसिडेन्सी' बिर्हडिंग, नवीन गट नं. ८६२ (जुन गट नं. ८६३) वर बांधण्यात आलेली, लेआऊट प्लॉट नं. ८१ आणि १०, गांव बाघोली, ता. हवेली, जि. पुणे येथे स्थित.					
२	रुमाना पटेल, फैय्याज अहमद शेख, ४१/४ए, मुलतीया सोसायटी, स्वामी नगर, वडगांव शेरी, बावडी (समर्थन फ्लॅट) दि. १६/०४/२०२१ रोजी (दि. १६/०४/२०२१ पर्यंतचे लागू केलेल्या व्याजासहोत) आणि त्यावरील दि. १७/०४/२०२१ पासूनचे करागनुसार होणारे, सदर रकम परत कोरपयेंत व्याज यांसहोत आणि प्रासंगीक खर्च, किंमत, आकार अशी, सदर संपूर्ण रकम परत कोरपयेंत आकारली जाणारी रकम	रु. २५,१२,२२२/- (रु. पंचवीस लाख बाग हजार नऊशे बावीस फ्लॅट) दि. १६/०४/२०२१ रोजी (दि. १६/०४/२०२१ पर्यंतचे लागू केलेल्या व्याजासहोत) आणि त्यावरील दि. १७/०४/२०२१ पासूनचे करागनुसार होणारे, सदर रकम परत कोरपयेंत व्याज यांसहोत आणि प्रासंगीक खर्च, किंमत, आकार अशी, सदर संपूर्ण रकम परत कोरपयेंत आकारली जाणारी रकम	२०/०४/२०२१ ०३/०८/२०२२		
स्थावर मालमत्तेचा तपशील : फ्लॅट नं. १-७०२ चा सर्वसामाईक भाग, चटई क्षेत्रफळ ३६.२४ चौ. मी., ७वा मजला, मॅपल वुड्स को ऑर्परेटिव्ह हाऊसिंग सोसायटी लि., गट नं. ८६१/१ च ८६१/२, गांव बाघोली, ता. हवेली, जि. पुणे येथे स्थित, नोंदणीकरण जिल्हा पुणे यांच्या हद्दीत आणि चतुःसीमा : महामूल नोंदीनुसार					
३	राकेश मोहन शर्मा, ज्योती राकेश शर्मा, राहणारा : सव्हें नं. २६/३/३१, प्लॉट नं. १४३, मिर्लुण्णा बांगला, राम मोरियाजवळ, आंबेबाग गटार, काडन, पुणे-४११०४६. तसेच : फ्लॅट नं. १०२, १ ला मजला, विंग बी, फेज-१, 'सिंग वुड्स', सव्हें नं. २, हिस्सा नं. २/८, गांव मारंजी, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे-४११०५७.	रु. ११,३८,५५४/- (रु. एकेचाळीस लाख अडतीस हजार पाचशे चौपन्न फ्लॅट) दि. १६/०४/२०२१ रोजी (दि. १६/०४/२०२१ पर्यंतचे लागू केलेल्या व्याजासहोत) आणि त्यावरील दि. १७/०४/२०२१ पासूनचे करागनुसार होणारे, सदर रकम परत कोरपयेंत व्याज यांसहोत आणि प्रासंगीक खर्च, किंमत, आकार अशी, सदर संपूर्ण रकम परत कोरपयेंत आकारली जाणारी रकम	२०/०४/२०२१ ०३/०८/२०२२		
स्थावर मालमत्तेचा तपशील : फ्लॅट नं. १०२ चा सर्वसामाईक भाग, बांधकाम क्षेत्रफळ ६६.१८ चौ.मी., जोडून असलेल्या रोखचे क्षेत्रफळ २.७६ चौ.मी., बाळकनीचे क्षेत्रफळ ५.१० चौ.मी. सहोत, फ्लॅटचे एकूण क्षेत्रफळ ६४.८८ चौ.मी., १ ला मजला, विंग 'बी', फेज-१, 'सिंग वुड्स' बिल्डिंग / स्कीम पार्किंगमधील, गांव मारंजी, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे येथे स्थित, नोंदणीकरण जिल्हा पुणे यांच्या हद्दीत आणि चतुःसीमा : महामूल नोंदीनुसार.					
४	माधव गोरेख खांडेचे, लंका माधव खांडेचे, दोघेही राहणार : १ व २ राहणार : स. नं. ५९/ए/१, साई सागर कॉलनी नं. ३, पार्यंतचे लागू केलेल्या व्याजासहोत) आणि त्यावरील दि. १७/०४/२०२१ पासूनचे करागनुसार होणारे, सदर रकम परत कोरपयेंत व्याज यांसहोत आणि प्रासंगीक खर्च, किंमत, आकार अशी, सदर संपूर्ण रकम परत कोरपयेंत आकारली जाणारी रकम	रु. ४४,३८,३६५/- (रु. अडतीस लाख पंचेचाळीस हजार तीनशे सातहजार : स.नं. ५९/ए/१, साई सागर कॉलनी नं. ३, रायागड कॉलनी जवळ, राहणारी, पुणे-४११०१९. तसेच दोघेही राहणार : फ्लॅट नं. ८०१, ८ वा मजला, बिर्हडिंग / विंग नं. बी, 'सिंग वुड' स.नं. २, हिस्सा नं. २/८, गांव मारंजी, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे	२०/०४/२०२१ ०३/०८/२०२२		
स्थावर मालमत्तेचा तपशील : फ्लॅट नं. ८०१ चा सर्वसामाईक भाग, बांधकाम क्षेत्रफळ ८९१ चौ.फू. म्हणजेच ८२.८० चौ.मी. (कन्वर्ड पार्किंग जागेसहोत), ८ वा मजला, बिर्हडिंग / विंग नं. बी, 'सिंग वुड' प्रोजेक्ट, सव्हें नं. २, हिस्सा नं. २/८ वर बांधण्यात आलेले, गांव मारंजी, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे येथे स्थित. श्री. माधव गोरेख खांडेचे यांच्या मालकीची.					
५	माधव गोरेख खांडेचे, लंका माधव खांडेचे, दोघेही राहणार : १ व २ राहणार : स. नं. ५९/ए/१, साई सागर कॉलनी नं. ३, रायागड कॉलनी जवळ, राहणारी, पुणे-४११०१९. तसेच दोघेही राहणार : फ्लॅट नं. ३०२, ३ रा मजला, बिर्हडिंग / विंग नं. बी, 'सिंग वुड' स.नं. २, हिस्सा नं. २/८, गांव मारंजी, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे	रु. ४४,७०,७७१/- (रु. चव्वेचाळीस लाख सतर हजार सातशे एकाहजार फ्लॅट) दि. १६/०४/२०२१ रोजी (दि. १६/०४/२०२१ पर्यंतचे लागू केलेल्या व्याजासहोत) आणि त्यावरील दि. १७/०४/२०२१ पासूनचे करागनुसार होणारे, सदर रकम परत कोरपयेंत व्याज यांसहोत आणि प्रासंगीक खर्च, किंमत, आकार अशी, सदर संपूर्ण रकम परत कोरपयेंत आकारली जाणारी रकम	२०/०४/२०२१ ०३/०८/२०२२		
स्थावर मालमत्तेचा तपशील : फ्लॅट नं. ३०२ चा सर्वसामाईक भाग, बांधकाम क्षेत्रफळ ८८५ चौ.फू. म्हणजेच ८२.२४ चौ.मी. (कन्वर्ड पार्किंग जागेसहोत), ३ रा मजला, बिर्हडिंग / विंग नं. बी, 'सिंग वुड' प्रोजेक्ट, सव्हें नं. २, हिस्सा नं. २/८ वर बांधण्यात आलेले, गांव मारंजी, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे येथे स्थित. श्री. माधव गोरेख खांडेचे यांच्या मालकीची.					
दिनांक : ०३/०८/२०२२ स्थळ : पुणे			अधिकृत अधिकारी, ॲक्सिस बँक लि.		

भारताच्या ‘अ’ संघाची ‘क’ संघावर मात

वृत्तसंस्था, चेन्नई

अर्जुन इरिगेसी आणि एसएल नारायणन यांच्या निर्णायक विजयांमुळे रायगण विभागातील दुसऱ्या मानांकित भारतीय ‘अ’ संघाने शुक्रवारी ऑलिम्पियाड बुद्धिबळ स्पर्धेच्या सातव्या फेरीत भारताच्या ‘क’ संघावर ३-१ अशा फरकात मात केली.

बुद्धिबळ ऑलिम्पियाड स्पर्धा

या स्पधेत प्रथमच दोन भारतीय संघ आमनेसामने आल्याने चाहत्यांमध्ये उत्साकता होती. भारताच्या ‘अ’ संघात आघाडीच्या खेळाडूंचा समावेश असल्याने त्यांचे या लढतीत पारडे जड मानले जात होते. मात्र, ‘क’ संघाने त्यांना चांगली झूत दिली. ‘अ’ संघाकडून पहिल्या दोन पटांवर

खेळणाऱ्या पी. हरिकृष्णा आणि विदित गुजरार्थी यांना अनुक्रमे सुर्यशेखर गांगुली आणि एस.पी. सेतुरामन यांनी बरोबरीत रोखले. परंतु तिसऱ्या पटावरील इरिगेसीने अभिजित गुप्ताला ४६ चालींमध्ये नमवले, तर नारायणनने अभिमन्यू पुराणिकचा ३८ चालींमध्ये पराभव केल्याने भारताच्या ‘अ’ संघाने या लढतीत सरशी साधली.

पवनवर दोन कोटी, २६ लाखांची विक्रमी बोली

लोकसत्ता क्रीडा प्रतिनिधी

मुंबई : प्रो कबड्डी लीगच्या नवव्या हंगामासाठी शुक्रवारी मुंबईत झालेल्या लिलाव प्रक्रियेच्या पहिल्या दिवशी पवन शेरावतवर दोन कोटी, २६ लाख रुपयांची विक्रमी बोली लागली. यू मुंबाशी बोलीयुद्ध जिंकत तमिळ शलायव्हानने त्याला आल्या संघात सामील केले. लिलावाच्या पहिल्या दिवशी झालेल्या अ-गटाचा लिलावात अपेक्षेप्रमाणेच तीन खेळाडूंनी एक कोटी रुपयांचा आकडा पार केला. विकास खंडोलाला बंगळूर बुल्सने

एक कोटी, ७० लाख रुपये मोजत ताफ्यात घेतले. प्रो कबड्डीच्या आठव्या हंगामात प्रदीपसाठी एक कोटी, ६५ लाखांची विक्रमी बोली लागली होती. तो विक्रम पवन व विकास यांनी मोडीत काढला. पुणेरी पलटणने इराणचा डावा कोपरसक्षक फझल अत्राचालीवर एक कोटी, ३८ लाख रुपयांची, तर अष्टपैलू मोहम्मद ईस्माइल नबीबक्षसाठी ८७ लाखांची बोली लावली.

श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित,पुणे स.नं. ५३/१४/२ व १४, विनायक नगर, नवी सांगवी, पिंगळे गुरुव, पुणे ४११०६१. Ph.: 020 27286314, 27284304 E-Mail : admin@shriganeshbank.co.in
फॉर्म झेड (Z) नोटीस (म.स .सं .अधिनियम १९६१ चे नियम १०७ (११) (ड-१)अन्वये) स्थावर मिळकत प्रतिकात्मक ताबा नोटीस
ज्याअर्थी , खाली सही करणार वसुली अधिकारी, पुणे, व्दारा श्रीगणेश सहकारी बँक मर्यादित, पुणे, यांनी म.स.सं. अधिनियम १९६० चे कलम १०१ अन्वये प्राप्त वसुली दाखल्यानुसार थकबाकीदार श्री. पंडीत नारायण जाधव, श्री. संभाजी दत्तात्रय शितोळे, श्री. बेतन प्रदीप कुंभार व प्रशा

कुस्तीमध्ये भारताचा पदकचौकार!

बजरंग, साक्षी, दीपकची सुवर्ण, तर अंशूची रौप्यकमाई

दीपक पुनिया	साक्षी मलिक	अंशू मलिक	बजरंग पुनिया
पीटीआय, बर्मिंगहॅम	कुस्ती		
भारतीय कुस्तीगीरांनी शुक्रवारी पदकसंख्येत चार पदकांची मोलाची भर घातली. ऑलिम्पिक पदक विजेत्या बजरंग पुनिया (६५ किलो), राष्ट्रकुल क्रीडा स्पर्धा दीपक पुनिया (८६ किलो) आणि साक्षी मलिक (६२ किलो) यांनी सुवर्णपदक पटकावले, तर अंशू मलिकला (५७ किलो) रौप्य			
पदकावर समाधान मानावे लागले. बजरंग पुनियाने ६५ किलोच्या अंतिम लढतीत आक्रमक खेळ केला. त्याचवेळी कॅनडाचा प्रतिस्पर्धी लाच्यान मॅकनिलकडून सातत्याने पायावर होणारे आक्रमण बजरंगने चपळता दाखवून प्रत्येक वेळेस परतवून लावले. निर्णायक विजय मिळवून अंतिम फेरीत आलेल्या बजरंगने सुवर्ण लढतीत अखेरीस ९-२ असा विजय मिळवला.			
बजरंगपाठोपाठ साक्षी मलिकने भारताला कुस्तीमधील दुसरे सुवर्णपदक मिळवून दिले. साक्षीला सुवर्णपदकाच्या लढतीत मात्र कॅनडाच्या अॅना गोन्झालेसविरुद्ध पहिल्या फेरीत ०-४ असे पिछाडीवर राहावे लागले होते. मात्र, दुसऱ्या फेरीत सुरुवातीलाच दुहेरी पट काढून साक्षीने दोन गुणांची कमाई केली आणि नंतर धोकादायक स्थितीत आलेल्या क्षणाचा फायदा उठवून गोन्झालेसला चितपट करून सुवर्णपदक मिळवले. महिला			
विभागातील ५७ किलो लढतीत अंशू मलिकला नायजेरियाच्या ओडुनाया अँडेकुओरोयेचे आव्हान पेलवले नाही. अंशूला सुवर्णपदकाच्या लढतीत ओडुनायोकाडून ३-७ असा पराभव पत्करावा लागला. पुरुषांच्या ८६ किलो वजनी गटात भारताच्या दीपक पुनियाने पाकिस्तानच्या मुहम्मद इनामविरुद्ध ३-० अशी बाजी मारली.			

टेबल टेनिस

मनिका, श्रीजा उपांत्यपूर्व फेरीत

मनिका बात्रा आणि श्रीजा अकुला यांनी राष्ट्रकुल टेबल टेनिस स्पर्धेच्या महिला एकेरीची उपांत्यपूर्व फेरी गाठली आहे. मनिकाने ऑस्ट्रेलियाच्या जी मिनह्युंगवर ११-४, ११-८, ११-६, १२-१० असा विजय मिळवला. श्रीजाने वेल्सच्या वॉलेंट केरीला ८-११, ११-७, १२-१४, ९-११, ११-४, ११-१३, १२-१० असे नागोहरम केले. पुरुष एकेरीत कमालने ऑस्ट्रेलियाच्या फिन लू याचा १२-१०, ११-८, ११-७, ११-६ असा फडशा पाडला.

बॅडमिंटन

सिंधू, श्रीकांतची आगेकूच

पीली सिंधू आणि किटनबी श्रीकांत यांनी बॅडमिंटनमधील एकेरीतून उपांत्यपूर्व फेरीत प्रवेश केला. सिंधूने हंगेरीचा कोबुगावेचा २१-१०, २१-९, तर श्रीकांतने श्रीलंकेच्या डुमिंडूचा २१-९, २१-१२ असा पराभव केला. महिला टुव्हेरीतही टिसा जॉली आणि गायत्री गोपीचंद जोडीने उपांत्यपूर्व फेरी गाठली.

श्रीशंकरला रौप्यपदक

ॲथलेटिक्स

लांब उडी प्रकारात भारताच्या मुरली श्रीशंकरने आव्हानांवर मात करत रौप्यपदकाची कमाई केली. राष्ट्रकुल स्पर्धेत भारताने पुरुष विभागात तब्बल ४४ वर्षांनी पदकाला गवसणी घातली.

राष्ट्रकुल क्रीडा स्पर्धा

श्रीशंकरने पाचव्या प्रयत्नात ८.०८ मीटर उडी मारताना आपले रौप्यपदक

बर्मिंगहॅम :

भारताच्या सुधीरने राष्ट्रकुल पॅरा-पॉवरलिफ्टिंगमध्ये उच्च वजनी गटात

“ राष्ट्रकुल स्पर्धेतील पदक हे पहिले पाऊल आहे. पॅरिस ऑलिम्पिक मला खुणावत आहे. आजपर्यंत मी कायम सहाव्या, सातव्या क्रमांकावर राहिलो. राष्ट्रकुल स्पर्धेतील या रौप्यपदकाने मला आनंद झाला आहे. मला प्रेरित करणाऱ्या प्रत्येक भारतीयाला मी हे पदक अर्पण करतो. - **मुरली श्रीशंकर**

निश्चित केले. सुवर्णपदक विजेता बहामासचा लॅक्वान नॅर्ननेही ८.०८ मीटर उडी मारली होती. अखेरचा प्रयत्न सुरू झाला, तेव्हा ‘काऊंटबॅक’चा निर्णय घेण्यात आला. यात नॅर्न ७.९८ मीटरपर्यंत पोहोचला

सुधीरला सुवर्ण

सुवर्णपदक पटकावले. सुधीरने १३४.५ गुणांची कमाई करताना स्पर्धा विक्रमासह ही कामगिरी केली.

होता. श्रीशंकरला ७.९९ मीटर उडी मारायची होती. मात्र, या अखेरच्या प्रयत्नात श्रीशंकर ७.८४ मीटरपर्यंतच पोहोचू शकला. त्यामुळे सर्वोत्तम दुसरा प्रयत्न या नियमाच्या आधारावर त्याला रौप्यपदकावर समाधान मानावे लागले.

सुधीरने पहिल्या प्रयत्नात २०८ किलो वजन उचलले. त्यानंतर सुधीरने दुसऱ्या प्रयत्नात २१२ किलो वजन उचलताना आवश्यक गुण मिळवत सुवर्णपदकाला गवसणी घातली.

“प्रत्येक भगिनीच्या आणि तिच्या कुटुंबाच्या आरोग्याचे दररोज रक्षण करण्यास मी वचनबद्ध आहे.”

Swami Ramdev

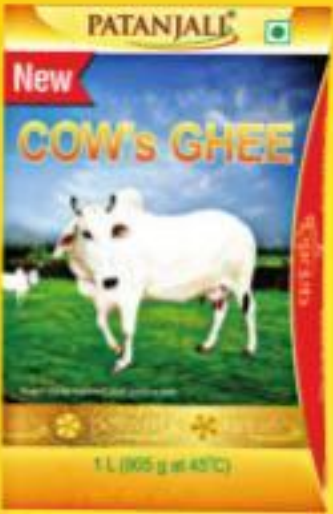

PATANJALI FOODS LTD.

FORMERLY KNOWN AS RUCHI SOYA INDUSTRIES LIMITED

रक्षाबंधन असो, भाऊबीज असो वा अन्य कोणताही सण असो किंवा आनंदाचा प्रसंग असो, आपल्या घरी पतंजलीचं गाईचं तूप, कच्ची घाणी राईचं तेल, राइस ब्रान ऑइल व पतंजलीची शुद्ध-सात्विक पोषक उत्पादने आणा आणि भेसळीच्या विषापासून आपल्या कुटुंबाला वाचवा.

अशुद्ध अन्नाचा एक जरी कण तुमच्या शरीरात गेला तरी तुमच्या रक्तातील तुमच्या डीएनएचा तो विध्वंस करतो आणि तुम्हाला वार्धक्याकडे नेतो. (संदर्भ : आयुर्वेद, भगवद्गीता आणि उपनिषदे)

पतंजलीचं गाईचं तूप हे शारीरिक बळसाठी, प्रखर बुद्धीसाठी, स्मरणशक्तीसाठी, आरोग्यसंपन्न हृदयासाठी, उत्तम दृष्टीसाठी, दीर्घायुष्यासाठी, उत्तम पचनशक्तीसाठी आणि तजेलदार त्वचेसाठी फायदेशीर आहे.

यात भरपूर नैसर्गिक ओरिझनॉल आहे जे कोलेस्ट्रॉल, मधुमेह वाढू देत नाही आणि तुमचं हृदय आरोग्यसंपन्न ठेवतं. ते रोगप्रतिकारशक्ती वाढविते. त्यात अ आणि ड जीवनसत्त्वांचे गुणसुद्धा आहेत.

बाजारात उपलब्ध असलेल्या बऱ्याचशा तिळाच्या तेलात पाम तेल आणि अन्य स्वस्त तेलांची भेसळ असते. पतंजली कच्ची घाणी हे कोणत्याही रासायनिक प्रक्रियेविना तयार केलेलं १००% शुद्ध तिळाचं तेल आहे.

बी१२ आणि लोहयुक्त, भरपूर फायबर असलेलं, तपकिरी रंगाचं गव्हाचं पीठ आणि प्रथिनांचे गुणधर्म असलेलं भरपूर फायबरयुक्त बेसन वापरा.

पॉलिश न केलेल्या नैसर्गिक डाळी वापरा. प्रथिनं, चव आणि आरोग्यकारक नैसर्गिक पोषक तत्त्व यांनी संपन्न.

नैसर्गिक व शुद्ध घटकांपासून बनविलेले आणि भेसळमुक्त पतंजली मसाले. आरोग्यसंपन्न रुची देणाऱ्या पचन संस्थेला मजबूत करतात.

पतंजली राइस, सबसे नाइस. २ वर्षे जुना बासमती तांदूळ आणि अन्य सर्व प्रकारचा तांदूळ.

पतंजली मधाने शुद्धतेचे १०० पेक्षा अधिक निकष पार केले आहेत आणि तो नैसर्गिक रोगप्रतिकारशक्तीवर्धक आहे.

खजूर, बदाम, काजू, बेदाणे, अंजीर. पतंजली सुका मेव्याची श्रेणी.

जळजळ कमी करते, प्रतिकारशक्ती वाढवून रक्वसनस्था बळकट करते आणि रोगांपासून संरक्षण देते.

Shop Online- www.patanjaliayurved.net | Customer Care Number - 18001804108 | Email ID - feedback@patanjaliayurved.org | Website - www.patanjaliayurved.org

हे पत्र वैदेशी ठेकार यांनी द इंडियन एक्सप्रेस लिमिटेड (प्री) लिमिटेडकडून (आधीचे नाव - द इंडियन एक्सप्रेस लिमिटेड) इंडियन एक्सप्रेस प्रेस, सर्व्हे क्र. २८८, प्लॉट नं. १ व २, रायसोनी इंडस्ट्रियल पार्क, यु. पी. माण, ता. मुळशी, वि. पुणे ४११०१७ येथे छापून द इंडियन एक्सप्रेस (प्री) लिमिटेड, 'एक्सप्रेस हाऊस', प्लॉट नं. १२०५/२/६, सिंगोळे रस्ता, शिवाजीनगर, पुणे-४११००४ येथे प्रसिद्ध केले. दृश्यवनी - ६७२४१००० फॅक्स - ६७२४११४७. लोकसत्ता मुंबई कार्यालय : मफतलाल सेंटर, सातवा मजला, रामनाथ गोदाका मार्ग, नॉर्मन पॉइंट, मुंबई-४०० ०२१. दृश्यवनी : ०२२-२२०२६२७०/७७४७०००० फॅक्स : ०२२-२२८२११८७. महाराे कार्यालय : प्लॉट नं. ईश्वर १३८, टेलीवी ईस्टर्नल एरिया, माणगे, मबी मुंबई-४००७१०. दृश्यवनी : ०२२-२७६३९१००; फॅक्स : ०२२-२७६३३००८. नागपूर कार्यालय : प्लॉट. न. ३८, ऑडिसन ट्रेड सेंटर, पहिला मजला, डागले-अकट (अंबावडी) नागपूर-४४००१०. दृश्यवनी : ०७९२-२२३०४२१, २२३६८१७. अहमदनगर ०२४१- २४५१९०७, फॅक्स -२४५१६०७. कोल्हापूर ०२३१- २६४४९१४.
■ अध्यक्ष, संचालक निदेश : दिवेक गोएका ■ कार्यकारी प्रकाशक : वैदेशी ठेकार ■ संपादक : नितीश कुमारे ■ सहायक संपादक : मुकुंद सोमगाम * (*पीसीआर) कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांच्यावर आहे.) Regd. No. RNI 56975/92 © द इंडियन एक्सप्रेस (प्री) लिमिटेड. लेखी अनुमतीशिवाय सर्वाे अथवा अंशतः पुनःप्रकाशन वा पुनःप्रकाशन मनाे.

